

001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001111010111101 **ISSN 2300-5955**
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001

BNB

Biuletyn Nauczycieli Bibliotekarzy

2015/4

TIK W EDUKACJI

„Biuletyn Nauczycieli Bibliotekarzy” jest inicjatywą społeczną.
Wszystkie prace związane z jego redakcją są wykonywane bezpłatnie.
Redakcja nie wypłaca honorariów autorskich.

Za treść i zawartość poszczególnych tekstów odpowiadają ich Autorzy.
Poglądy zawarte w artykułach i materiałach są osobistymi przekonaniem Autorów
i nie zawsze pokrywają się z opiniami Redakcji.

Na łamach niniejszego numeru wykorzystano zdjęcia z serwisu Pixabay (licencja CC0).

Biuletyn jest publikowany na licencji
Creative Commons. Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 3.0:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/pl/>.

Od Redakcji.....5**Z teorii i praktyki**

Anna Płusa *Otwarte zasoby edukacyjne obszarem wspomaganie pracy nauczycieli*.....6

Marta Kostecka *Wykorzystanie narzędzi Google do wspólnej pracy projektowej*12

Wiesława Budrowska, Aldona Zawatkiewicz *Zbiory bibliotek cyfrowych dla ucznia i nauczyciela*15

Beata Malentowicz *TIKowa DBP – technologia wsparciem w pracy nauczyciela*20

Katarzyna Drogoś, Anna Marcol *Sieciow@nie w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Katowicach*.....24

Bożena Lewandowska *Technologia informacyjna i komunikacyjna w edukacji. Z doświadczeń Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie*31

Materiały

Anna Marcol (oprac.) *Tworzymy stronę internetową w kreatorze Weebly. Samouczek*.....34

Jadwiga Pawluk (oprac.) *Blabberize – mówiące zdjęcie*44

Aldona Zawatkiewicz (oprac.) *LimeSurvey – serwis do prowadzenia badań on-line*.....49

Jolanta Janonis (oprac.) *TIK w edukacji. Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2009-2014*54

Relacje i sprawozdania

Magdalena Brewczyńska *Jak wspomagać nauczyciela bibliotekarza w zarządzaniu wiedzą w szkole? Sprawozdanie z konferencji*62

Barbara Czechowicz *Do biblioteki szkolnej nie tylko po książkę. Technologia, edukacja, kultura. Sprawozdanie z konferencji warsztatowej*64

Komunikaty

Katarzyna Janczulewicz <i>Jak zachęcić do całorocznego czytania? Ogólnopolski konkurs czytelniczy „Wielka Liga Czytelników”</i>	67
--	----

Polecane lektury

Anna Marcol (oprac.) <i>Znalezione w Sieci. Bezpłatne poradniki z zakresu TIK (WordPress, Prezi)</i>	70
---	----

Wspomaganie nauczycieli w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych odgrywa kluczową rolę w działalności bibliotek pedagogicznych. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 28 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych*, ksiąźnice pedagogiczne są zobowiązane wspierać szkoły i placówki oświatowe w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w szczególności w stosowaniu nowoczesnych technologii. Z tego względu łamy tegorocznego numeru „Biuletynu Nauczycieli Bibliotekarzy” poświęcamy wykorzystaniu TIK w edukacji. Polecamy bezpłatne aplikacje internetowe oraz linki do wartościowych portali, serwisów i bibliotek cyfrowych. Pokazujemy także, w jaki sposób można wprowadzić różne formy wsparcia do oferty swojej ksiąźnicy.

W dziale *Z teorii i praktyki* prezentujemy artykuły dotyczące otwartych zasobów edukacyjnych (Anna Płusa), narzędzi Google (Marta Kostecka) oraz wybranych zbiorów bibliotek cyfrowych (Wiesława Budrowska, Aldona Zawałkiewicz). W dalszej części znajdują się teksty przedstawiające ofertę wspomagania w zakresie TIK zaproponowaną przez biblioteki pedagogiczne – Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu (Beata Malentowicz), Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. Józefa Lompy w Katowicach (Katarzyna Drogoś, Anna Marcol) oraz Bibliotekę Pedagogiczną w Ciechanowie (Bożena Lewandowska).

W *Materiałach* zamieściliśmy samouczki obsługi bezpłatnych aplikacji internetowych, przydatnych w działalności promocyjnej i edukacyjnej bibliotek – usługi Weebly, umożliwiającej projektowanie stron internetowych (Anna Marcol), serwisu Blabberize, przeznaczonego do tworzenia „gadających” zdjęć (Jadwiga Pawluk) oraz LimeSurvey – narzędzia do prowadzenia badań on-line (Aldona Zawałkiewicz). Całość uzupełnia zestawienie bibliograficzne poświęcone problematyce wykorzystania nowoczesnych technologii w edukacji (Jolanta Janonis).

Zasadniczą część numeru wzbogacają sprawozdania z konferencji dotyczących wspomagania pracy bibliotek szkolnych: *Jak wspomagać nauczyciela bibliotekarza w zarządzaniu wiedzą w szkole?* (Magdalena Brewczyńska), *Do biblioteki szkolnej nie tylko po książkę. Technologia, edukacja, kultura* (Barbara Czechowicz), komunikat zachęcający do udziału w „Wielkiej Lidze Czytelników” (Katarzyna Janczulewicz) oraz omówienia polecanych samouczków i poradników z zakresu TIK (Anna Marcol).

Zapraszamy do lektury!

dr Anna Marcol
Redaktor naczelna

Anna Płusa

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna RODN „WOM” w Częstochowie

Otwarte zasoby edukacyjne obszarem wspomagania pracy nauczycieli

Otwarte zasoby edukacyjne (OZE) jako nieodzowny element TIK powinny stanowić warsztat pracy każdego współczesnego nauczyciela. Świadomość tego stanu rzeczy nie jest powszechna wśród nauczycieli. OZE umożliwiają efektywne wykorzystanie wszelkich aplikacji oraz interaktywnych narzędzi dydaktycznych. Stanowią nieodzowną bazę do pracy z urządzeniami mobilnymi w każdej klasie szkolnej oraz pozwalają, w sposób zgodny z prawem, dzielić się swoją wiedzą z innymi użytkownikami sieci.

Dziś, w dobie rozwoju społeczeństwa informacyjnego, Internet wkracza we wszystkie dziedziny naszego życia. Dotyczy to także edukacji. Na zajęciach dydaktycznych, kółkach zainteresowań czy podczas odrabiania prac domowych, uczniowie bardzo często wykorzystują urządzenia mobilne oraz edukacyjne aplikacje komputerowe. Powoli codziennością współczesnej szkoły staje się używanie tablic interaktywnych, tabletów czy smartfonów wraz z bogatym wachlarzem interaktywnych materiałów dostępnych w sieci. W Internecie znajdują się już gotowe, niezwykle atrakcyjne, multimedialne materiały, ale jednocześnie nauczyciel ma możliwość tworzenia własnych pomocy dydaktycznych. Wykorzystanie tych pomocy jest optymalne jedynie wówczas, kiedy interaktywne zadania są dostępne publicznie. Tworzenie ciekawych, interaktywnych zadań umożliwiają np. takie platformy, jak LearningApps (www.learningapps.org), Kahoot! (www.getkahoot.com) czy Zondle (www.zondle.com).

Tworząc quizy, krzyżówki, testy czy inne gry i zabawy multimedialne często korzystamy z zasobów Internetu. Warto jednak pamiętać, by korzystając z publikowanych tam materiałów, postępować zgodnie z prawem. Nie każdy tekst czy film, odnaleziony np. poprzez wyszukiwarkę internetową, można wykorzystywać w materiale własnym. Nie każde zdjęcie jest udostępnione do dalszej modyfikacji. Nie każdy film można bezpłatnie pobrać i odtworzyć w sieci.

Otwarte zasoby edukacyjne

Nasuwa się zatem pytanie: z jakich zasobów skorzystać, aby legalnie tworzyć i publikować własne materiały? Z pomocą przychodzi nam tutaj tzw. otwarte zasoby edukacyjne (OZE). Są to powszechnie dostępne materiały udostępniane swobodnie, za darmo, z prawem do dalszego wykorzystania i adaptacji. Mogą to być podręczniki, kursy, scenariusze lekcji czy multimedia. OZE gwarantują nam prawo do wykorzystywania prac innych autorów, prawo do zmian, adaptacji i remiksów, prawo do łączenia z innymi materiałami oraz prawo do dzielenia się materiałami. W praktyce oznacza to dostępność materiałów na jednej z wolnych licencji lub w domenie publicznej. Jeśli chodzi o wolne licencje to mamy tu na myśli licencje *Creative Commons – Uznanie autorstwa* (CC BY) oraz *Creative Commons – Uznanie autorstwa na tych samych warunkach* (CC BY-SA). Otwarte zasoby edukacyjne nie muszą jednak dotyczyć tylko cyfrowych treści. Wprowadzenie otwartych licencji dla wszystkich treści edukacyjnych, przyczyni się do tego, że wszyscy nauczyciele i uczniowie bez obaw będą mogli korzystać z zasobów edukacyjnych; będą też mogli je przerabiać i dostosowywać do swoich potrzeb.

Otwarte zasoby edukacyjne stanowią zbiór wiedzy, do której istnieje w pełni otwarty dostęp, dzięki objęciu ich wolnymi licencjami lub przeniesieniu do domeny publicznej i udostępnieniu za pomocą dowolnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Otwarte zasoby edukacyjne a prawo autorskie

Omawiając zagadnienie otwartych zasób edukacyjnych nie sposób nie wspomnieć o podstawowych zapisach prawa autorskiego w odniesieniu do utworów publikowanych w sieci. Wszystkie materiały opublikowane w sieci posiadają ochronę prawną, którą stanowi *Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych*. Na mocy zapisów tego aktu każdy utwór, w tym również ten opublikowany w sieci, jest automatycznie chroniony prawnie. Autor bloga, fotobloga czy każdej e-publikacji nie musi nigdzie swoich materiałów zgłaszać ani rejestrować. Prawa autorskie osobiste są nierozdzielnie związane z każdym utworem. Jeśli wykorzystujemy materiały internetowe musimy mieć świadomość, że nie wszystko, co znajduje się w sieci możemy bezpiecznie wykorzystać w swoich pracach. Prawo autorskie to ogół praw przysługujących autorowi utworu oraz normy prawne upoważniające autora do decydowania o użytkowaniu dzieła i czerpaniu z niego korzyści finansowej. Przedmiotem prawa autorskiego jest utwór zdefiniowany jako każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia. A więc przedmiotem prawa autorskiego będzie również każdy materiał zamieszczony w Internecie.

Prawa autorskie dzielimy na osobiste i majątkowe. Prawa osobiste chronią intelektualny związek autora z jego dziełem oraz integralność (tzn. nienaruszalność) dzieła jako całości, są nieograniczone w czasie. Są niezbywalne i trwają wiecznie. Natomiast prawa majątkowe chronią finansowe interesy twórców i wydawców. Wyłącznie osoba, która posiada prawa majątkowe do utworu, ma prawo do wynagrodzenia za wszelkie formy wykorzystania utworu. To ona decyduje o tym, jak utwór może być zapisywany i powielany. Prawa majątkowe są ograniczone w czasie zależnie od formy i rodzaju dzieła. Wygasają zwykle po siedemdziesięciu latach od śmierci twórcy. Zbycie praw majątkowych odbywa się na drodze przeniesienia praw (umowy lub dziedziczenia) albo poprzez udzielenie licencji na wybranych polach eksploatacji. Licencje mogą być wyłączne (udzielane jednej osobie lub instytucji) lub niewyłączne (udzielane wszystkim na takich samych warunkach).

Licencje Creative Commons

Licencje Creative Commons są przykładem licencji niewyłącznych. Ułatwiają dzielenie się twórczością, stosując zasadę „pewne prawa zastrzeżone”. Publikując swoje dzieło – raport, powieść, piosenkę czy zdjęcie – autor może określić, w jaki sposób inni będą mogli z jego utworu korzystać. Twórca, korzystając z licencji, zawsze zachowuje prawa autorskie, jednocześnie umożliwia innym kopiowanie i rozpowszechnianie. Dodatkowo może określić, czy ich wykorzystywanie może odbywać się wyłącznie w warunkach niekomercyjnych lub ograniczyć możliwości tworzenia utworów. Licencje są specjalnymi znakami, dzięki którym użytkownik Internetu może, w zgodzie z prawem, korzystać z jego zasobów.

Warunki licencyjne są niczym klocki: zasady określone przez daną licencję są wynikiem złożenia razem dwóch lub trzech takich elementów. Opierają się na czterech podstawowych warunkach:

- **Uznanie autorstwa:** oznacza, że wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne pod warunkiem, że zostanie przywołane nazwisko autora pierwowzoru.
- **Użycie niekomercyjne:** oznacza, że wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać, wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz utwory opracowane na jego podstawie, ale nie można czerpać z tego tytułu korzyści finansowych.
- **Na tych samych warunkach:** oznacza, że wolno rozprowadzać utwory zależne jedynie na licencji identycznej do tej, na jakiej udostępniono utwór oryginalny.
- **Bez utworów zależnych:** oznacza, że wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać utwór jedynie w jego oryginalnej postaci. Tworzenie utworów zależnych nie jest dozwolone.

Licencje CC są kombinacjami wymienionych warunków.

- **Uznanie autorstwa.** Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie pod warunkiem oznaczenia autorstwa. Jest to licencja gwarantująca najszersze swobody licencjobiorcy.
- **Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach.** Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielona taka sama licencja.
- **Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne.** Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, remiksowanie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych. Warunek ten nie obejmuje jednak utworów zależnych (mogą zostać objęte inną licencją, np. zezwalającą na komercyjne użycie).
- **Uznanie autorstwa – Bez utworów zależnych.** Ta licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).
- **Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach.** Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo, jak utwory zależne będą objęte tą samą licencją.
- **Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych.** Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (czyli nie tworzenia utworów zależnych). Jest to najbardziej restrykcyjna z licencji.

Jak znaleźć otwarte zasoby edukacyjne w Internecie?

Twórcy systemu licencjonowania zadbali o to, aby materiały udostępniane na licencjach Creative Commons były czytelne dla samych odbiorców, ale i dla wyszukiwarek internetowych. Każda z licencji obok tekstu prawnego posiada przystępne podsumowanie. Creative Commons umożliwia także odpowiedni opis „techniczny” warunków licencji, dzięki któremu potrzebny materiał bez problemów odnajdziemy za pomocą wyszukiwarek Google w opcjach zaawansowanych, wyszukamy zdjęcia w serwisie Flickr, muzykę w Jamendo, a filmy w YouTube.

Zaawansowana wyszukiwarka Google pozwala filtrować treści według tego, jakie prawa dają użytkownikom autorzy treści w sieci. Wyszukiwarka pozwala przeszukiwać strony WWW i grafiki według rodzaju licencji CC.

Wyszukiwarka Creative Commons oferuje możliwość przeglądania treści na wszystkich licencjach CC w serwisach Google, YouTube, Wikimedia Commons, Soundcloud, Jamendo i innych.

Zasoby encyklopedyczne

Zasoby encyklopedyczne znajdziemy w **Wikipedii**. Jest to największa encyklopedia w sieci i zarazem największy otwarty i społecznościowo tworzony wielojęzyczny projekt, zebranie ludzkiej wiedzy. Wszystkie treści zawarte w Wikipedii są wolne – mogą być bezpłatnie wykorzystywane, dowolnie kopiowane i modyfikowane przez każdego. Wikipedia zawiera również materiały tekstowe, dźwiękowe, graficzne i inne. Wikipedia i jej projekty siostrzane działają na licencji *Creative Commons Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach*.

Zasoby tekstowe

Bogate zasoby tekstowe znajdziemy w portalach Wolne Lektury (www.wolnelektury.pl) oraz Polona (www.polona.pl).

Wolne Lektury to ponad 3300 utworów należących do domeny publicznej (co do których nie obowiązują już prawa autorskie majątkowe) lub na wolnych licencjach. W serwisie znajdziemy zarówno lektury szkolne, jak i klasykę literatury polskiej i zagranicznej. Portal posiada wyszukiwarkę ogólną oraz możliwość wyszukiwania według różnych kategorii: m.in. autora, gatunku, motywu literackiego czy rodzaju zasobu. Mamy tu teksty lektur szkolnych, które są zalecane do użytku przez MEN. Lektury są opracowane, opatrzone komentarzem i udostępnione w kilku formatach (HTML, ODT, TXT i PDF). Są one dostępne on-line i do ściągnięcia. Projekt jest realizowany przez Fundację Nowoczesna Polska. Działa od 2007 roku.

Część wirtualnej biblioteki dostępna jest w formie audiobooków. Z audioteki Wolnych Lektur można korzystać bezpłatnie i bez ograniczeń. Audiobooki nagrywają znani aktorzy, wśród nich Danuta Stenka, Jan Peszek, Wiktor Korzeniewski, Joanna Domańska, Andrzej Chyra i Jacek Rozenek. Nagrania audiobooków podlegające ochronie praw pokrewnych do artystycznych wykonań i fonogramów oraz dodatkowe materiały w tekście – przypisy i motywy literackie, udostępnione są na licencji *CC Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach 3.0*. Opublikowanych zostało tu również kilka utworów, które autorzy lub spadkobiercy praw udostępnili na wolnej licencji *CC Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach 3.0*.

Oprócz zbiorów literackich Wolne Lektury to także zasoby z zakresu malarstwa, grafiki oraz rzeźby, dostępne w zakładce Galeria, która zawiera obrazy, rysunki, rzeźby, fotografie pochodzące ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie. Każde z dzieł oznaczone zostało motywami i tematami występującymi w sztuce i w literaturze. Galerię można więc przeglądać w poszukiwaniu ilustracji do tekstów literackich, a także pod kątem określonych przedmiotów i postaci występujących w sztukach wizualnych.

Polona to szybki sposób na skorzystanie z zasobów znajdujących się w magazynach Biblioteki Narodowej. Serwis umożliwia korzystanie ze zbiorów cyfrowych BN – przeszukiwanie kolekcji, tworzenie własnych zestawów opartych na jej zbiorach, tworzenie notatek do obiektów, dzielenie się nimi z innymi użytkownikami i komentowanie w serwisach społecznościowych. Użytkownik widzi wszystkie obiekty, tak jakby znalazł się w wirtualnym magazynie wielkiej biblioteki. Polona umożliwia też stworzenie własnego konta. Do logowania użytkownicy mogą wykorzystać dane zgromadzone przez zewnętrzne systemy: Facebook, Twitter i Google+. Wyszukiwanie potrzebnych informacji można rozpocząć od filtrowania lub szukać według własnego klucza. Serwis oferuje darmowe pobieranie skanów najwyższej jakości w formie PDF-ów. Mamy możliwość zapisania zgromadzonych materiałów w spersonalizowanej kolekcji *Moje zbiory*. Polona oferuje także możliwość tworzenia notatek powiązanych z punktami lub obszarami i eksport zapisków do aplikacji Evernote. Znalezionymi materiałami możemy się podzielić, intuicyjnie udostępniając znalezione pomoce dydaktyczne znajomym nauczycielom, np. za pośrednictwem serwisów społecznościowych. Zbiory Polony znajdują się w domenie publicznej.

Zasoby graficzne

Bogate bazy zdjęć, grafik i rysunków znajdują się w serwisach Flickr (www.flickr.com) i Pixabay (www.pixabay.com).

Serwis **Flickr** jest portalem społecznościowym. Zawiera 2 miliardy zdjęć, około 60 mln jest udostępnionych na otwartych licencjach. Aby wyselekcjonować grafiki z zakresu otwartych zasobów edukacyjnych w oknie wyszukiwania zaawansowanego, określamy kryteria wyszukiwania dla wolnych licencji. Formularz dostępny jest po wpisaniu słowa w wyszukiwarkę ogólną na stronie głównej. Należy pole *Any license* zamienić na pole *All creative commons*. Wyszukiwanie można jeszcze dodatkowo ograniczyć do materiałów przeznaczonych do użytku komercyjnego lub do modyfikacji.

Pixabay gromadzi obecnie prawie 400 000 darmowych zdjęć, grafiki wektorowej oraz ilustracji. Portal stanowi bazę wysokiej jakości zdjęć udostępnionych w domenie publicznej. Jest źródłem darmowych obrazów wektorowych, rysunków i zdjęć. Możemy kopiować, modyfikować, rozpowszechniać oraz używać zdjęć nawet do celów komercyjnych. Należy jednak zwrócić tu uwagę, że niektóre obrazy mogą zawierać treści chronione prawem autorskim, znakiem firmowym lub prawem własności. Znajdują się tu również zdjęcia sponsorowane. Są one wyświetlane w celu sponsorowania Pixabay lub zapewnienia możliwości wyboru profesjonalnych fotografii. Wszystkie zostały opatrzone logiem Shutterstock.

Zdjęcia portalu są publikowane na licencji *Creative Commons Public Domain CC0*. Licencja CC0 jest jednostronnym oświadczeniem twórcy, który zrzeka się wszystkich praw, jakich można się zrzec w danym systemie prawnym. W idealnym przypadku, jest to równoznaczne z przekazaniem dzieła do domeny publicznej. W niektórych krajach część praw jest niezbywalna. W Polsce nie istnieje możliwość zrzeczenia się zarówno osobistych, jak i majątkowych praw autorskich do swojego dzieła. Z tego powodu w ramach oświadczenia CC0 znajduje się tak zwana licencja zapasowa (*fallback license*), która otwarcie licencjonuje treść w najszerszym zakresie dopuszczalnym przez miejscowe prawodawstwo. Uznaje się, że zakres swobód zapewniany przez CC0 jest szerszy od najbardziej otwartej z podstawowych licencji Creative Commons – *Creative Commons – Uznanie autorstwa*.

Zasoby filmowe

Jeśli chodzi o filmowe otwarte zasoby edukacyjne godnym polecenia serwisem jest YouTube (www.youtube.com). Portal powstał w maju 2005 roku. Obecnie pozwala miliardom ludzi oglądać i udostępniać edukacyjne filmy. Jest to dziś platforma, na której osoby z całego świata mogą poznawać się, uczyć się od siebie i inspirować się nawzajem. Do tego grona należą również nauczyciele. Jak czytamy na stronie samego serwisu, co minutę do YouTube trafia 300 godzin filmów, a połowa wyświetleń jest generowana na urządzeniach mobilnych. Na szczególną uwagę nauczycieli zasługują przede wszystkim licznie powstające na platformie kanały edukacyjne. Wiele instytucji kulturalno-oświatowych prezentuje swoje edukacyjne działania właśnie w formie filmowej na takich kanałach.

YouTube to również miejsce rozpowszechniania filmów edukacyjnych z różnych dziedzin nauki czy techniki, np. filmy Khan Academy – organizacji, której misją jest zmiana edukacji tak, by umożliwić kształcenie na wysokim poziomie każdemu i wszędzie, czyli edukacji otwartej. Znajdziemy tu zasoby filmowe głównie z zakresu przedmiotów ścisłych dla nauczyciela i ucznia.

Zgodnie zapisem w punkcie 8.1. regulaminu serwisu [...] *przesyłając do YouTube lub zamieszczając w jego witrynach Treści, użytkownik udziela:*

- *YouTube nieograniczonej terytorialnie, niewyłączonej, bezpłatnej, zbywalnej licencji (z prawem sublicencji) na korzystanie z Treści, powielanie takich Treści, ich rozpowszechnianie, opracowywanie na ich podstawie utworów zależnych, ich wystawianie bądź wykonywanie w związku ze świadczeniem Usług i prowadzeniem działalności YouTube, w tym m.in. do promowania i rozpowszechniania Usług w części lub całości (wraz z utworami zależnymi) niezależnie od formatu nośnika i sposobu przekazywania materiału;*
- *każdemu użytkownikowi Usług – nieograniczonej terytorialnie, niewyłączonej, bezpłatnej licencji na dostęp do jego Treści za pośrednictwem Usług oraz na korzystanie z takich Treści, ich powielanie i rozpowszechnianie, opracowywanie na ich podstawie utworów zależnych, oraz ich wystawianie bądź wykonywanie w ramach zespołu funkcji oferowanych przez Usługi oraz w granicach dozwolonych na podstawie niniejszych Warunków¹.*

Zasoby muzyczne

Polecanym portalem gromadzącym pliki audio do zastosowań edukacyjnych jest Jamendo (www.jamendo.pl). Zawiera zasoby muzyki artystów z całego świata. Stosowane są tu różne licencje Creative Commons, ale tylko niektóre pozwalają na ich ponowne wykorzystanie w dowolnym celu. Serwis gromadzi utwory w formacie MP3 i albumy gotowe do pobrania w formacie ZIP. Użytkownicy mogą ocenić muzykę.

W wyszukiwaniu zaawansowanym mamy możliwość określenia dodatkowych kryteriów wyszukiwania dla muzyki na wolnych licencjach: *Znajdź utwory, których można używać do celów komercyjnych oraz Znajdź utwory, które można modyfikować, adaptować*. Istnieje także możliwość wyboru rodzaju muzyki z podziałem na gatunki, instrumenty oraz nastroj. Informacja o licencji wyświetla się przy każdym albumie. Portal dostępny jest w języku polskim.

¹ *Warunki korzystania* [on-line]. [dostęp: 30.06.2015]. Dostępne w World Wide Web: <https://www.youtube.com/static?gl=PL&template=terms>.

Scholaris

Scholaris to bezpłatny portal wiedzy dla nauczycieli, który gromadzi i udostępnia użytkownikom gotowe zasoby edukacyjne dostosowane do poszczególnych etapów kształcenia. Zasoby zgromadzone na portalu są zgodne z nową podstawą programową i z najnowszymi zaleceniami do nauczania i wychowania. Znajdziemy tutaj również takie materiały, które udostępnione zostały w ramach otwartych zasobów edukacyjnych. Zasoby portalu zostały przypisane do poszczególnych etapów edukacyjnych, przedmiotów oraz podstawy programowej. Pozwala to na precyzyjne wyszukiwanie materiałów przyporządkowanych szczegółowym wymaganiom przedmiotowym.

Część materiałów portalu została udostępniona na wolnych licencjach. Aby je wyselekcjonować w opcjach wyszukiwania musimy odznaczyć: *opublikowane na licencji Creative Commons*.

Podsumowanie

Bogata baza materiałów, udostępniana w ramach otwartych zasobów edukacyjnych, jest dla współczesnego nauczyciela ogromnym wyzwaniem. Daje mu jednocześnie wiele nowych możliwości atrakcyjnej wizualnie oraz efektywnej pracy. Co ważne, wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy z uczniami powoduje zbliżenie do ich naturalnego środowiska komunikacyjnego, odpowiadając tym samym na realia nowoczesnej szkoły.

Bibliografia:

1. *Mapa otwartych zasobów edukacyjnych*. Oprac. Karolina Grodecka, Kamil Śliwowski. [plik PDF]. 2013. [Dostęp: 20.07.2015]. Dostępny w WWW: <http://ngoteka.pl/bitstream/id/469/Mapa%20Otwartych%20Zasob%C3%B3w%20Edukacyjnych.pdf>.
2. *Przewodnik po otwartych zasobach edukacyjnych*. Oprac. Karolina Grodecka, Kamil Śliwowski. Wersja 5 zaktual. [plik PDF]. 2014. [Dostęp: 20.07.2015]. Dostępny w WWW: http://koed.org.pl/wp-content/uploads/2014/05/OER_handbook_v5_online1.pdf.
3. *Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Dz.U. 1994 nr 24, poz. 83), z późniejszymi zmianami.

STRESZCZENIE:

W artykule omówiono problematykę otwartych zasobów edukacyjnych i licencji Creative Commons. Przybliżono wybrane zasoby, z których można korzystać bezpłatnie: Wikipedię, Wolne Lektury, Polonę, Flickr, Pixabay, YouTube, Jamendo, Scholaris.

SŁOWA KLUCZOWE:

Otwarte zasoby edukacyjne, licencje Creative Commons, Internet, Wikipedia, Wolne Lektury, Polona, Flickr, Pixabay, YouTube, Jamendo, Scholaris.

Marta KosteckaMiejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie

Wykorzystanie narzędzi Google do wspólnej pracy projektowej

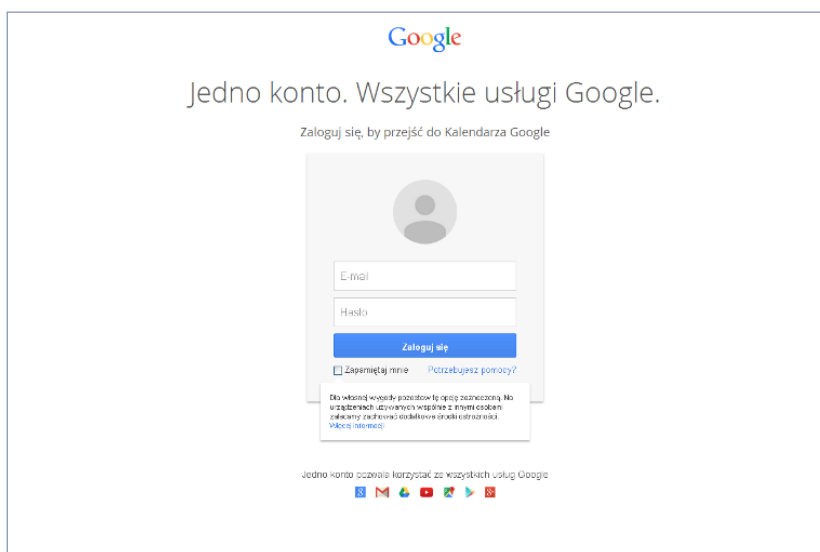

Google znamy przede wszystkim jako internetowego giganta, z którego wyszukiwarki korzystamy na co dzień. Tymczasem oferuje znacznie więcej usług, wśród których na szczególną uwagę zasługują te, które wykorzystują rozwiązania „chmurowe”.

„Chmura” to przestrzeń dyskowa w Internecie, dostępna do wykorzystania za pośrednictwem globalnej sieci. Treści w niej zamieszczane nie zajmują miejsca na dyskach naszych komputerów/urządzeń mobilnych i są od nich niezależne – wystarczy dowolne narzędzie i dostęp do sieci. Jest to bardzo wygodne rozwiązanie, gdy korzystamy podczas pracy zarówno ze służbowego komputera, domowego laptopa i smartfona czy tabletu. Przestrzeń taka jest darmowa dla użytku osobistego. Staje się odpłatna w wypadku korzystania z większej pojemności niż standardowa, ale to dotyczy raczej dużych firm, niż indywidualnych użytkowników.

Niektórzy dostawcy przestrzeni „w chmurze” oferują dodatkowe narzędzia, pozwalające na szersze wykorzystanie tego rozwiązania niż tylko zdalne składowanie danych. Takim dostawcą jest Google.

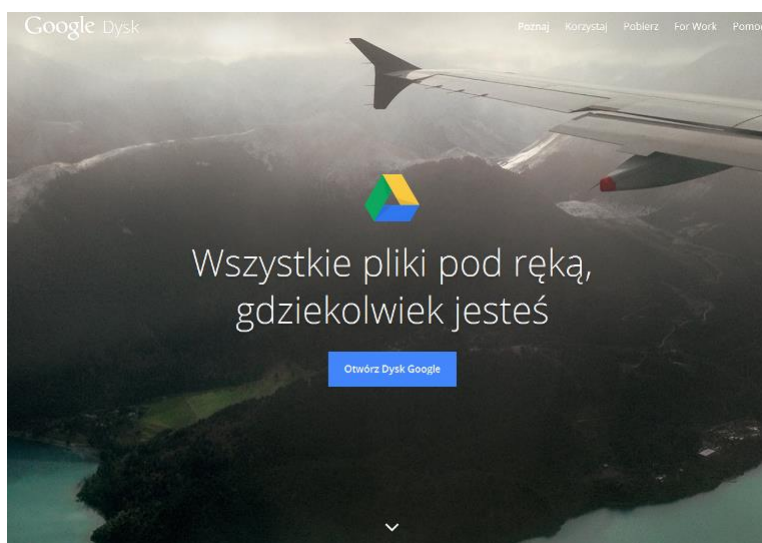
Nie trzeba korzystać z adresu e-mail w domenie gmail.com, by móc korzystać z „chmury” Google. Wystarczy założyć konto Google, aby otrzymać dostęp do wielu użytecznych aplikacji. Skupię się tylko na dwóch – Kalendarzu i Dysku. Wszystkie są dostępne zarówno z poziomu przeglądarki, jak i w postaci aplikacji na urządzenia mobilne.

Logowanie do Kalendarza Google.
Źródło: <https://www.google.com/calendar/>.

Kalendarz Google to więcej niż cyfrowy odpowiednik kalendarzy papierowych. Za pomocą tej aplikacji możemy utworzyć wiele różnych, niezależnych od siebie, kalendarzy – np. prywatny, rodzinny, służbowy i kalendarz dla organizacji czy stowarzyszenia, w którym działamy po godzinach. Możemy wybrać taki widok, który umożliwi nam wgląd do wszystkich kalendarzy, kilku wybranych lub tylko jednego. Każdemu kalendarzowi nadajemy inny kolor, aby widzieć, z jakiej kategorii jest zadanie do wykonania. Możemy modyfikować ich wygląd: od planu samego dnia, do widoku całego miesiąca. Możemy również pobrać gotowe kalendarze, które, np. pokazują fazy księżyca, imieniny czy nadchodzące święta w wybranym kraju. Doskonałym uzupełnieniem kalendarza jest lista zadań, która znajduje się po jego prawej stronie, i którą można w każdej chwili „zwinąć”.

Ważną cechą kalendarza Google jest współdzielenie. Kalendarz możemy udostępnić do wglądu współpracownikom lub nadać prawa edycji rodzinie, prowadząc go wspólnie ze współmałżonkiem i dziećmi.

Dysk Google.

Źródło: <http://www.google.pl/intl/pl/drive/using-drive/>.

Dysk Google to z jednej strony wirtualna przestrzeń do przechowywania danych, a z drugiej szereg aplikacji do tworzenia nowych plików i folderów (także skompresowanych, czyli zajmujących mniej miejsca). Dysk daje nam możliwość stworzenia: dokumentu, arkusza kalkulacyjnego, ankiety (formularza), prezentacji i rysunku. Innymi słowy staje się darmowym i dostępnym online pakietem biurowym. Ma wprawdzie jeszcze sporo niedociągnięć (np. związanych z autokorektą polskich znaków) i nie jest tak rozbudowanym narzędziem, jak dostępne pakiety biurowe offline (np. MS Office czy Libre Office), jednak do podstawowych zadań, tworzenia prostych dokumentów czy arkuszy, w zupełności wystarcza.

Jego wyróżnikiem jest możliwość opracowywania ankiet, której nie posiadają offline'owe pakiety biurowe. Tworzenie ankiet na dysku Google jest bardzo proste i intuicyjne. Umożliwia jej natychmiastowe rozpowszechnienie za pośrednictwem poczty elektronicznej, udostępnienie linku bądź osadzenie na stronie internetowej lub blogu. Formularze są w pełni cyfrowe. Co więcej, zbierają dane – z jednej strony do tabeli, z drugiej – umożliwiają wyświetlanie zebranych danych w postaci gotowych wykresów. Oznacza to oszczędność czasu przy opracowywaniu wyników – otrzymujemy gotowe podsumowanie, pozostaje nam jedynie wysnuć wnioski. Ankiety możemy tworzyć sami. Mamy również możliwość udostępnić ją współpracownikom i zaprosić ich do współedycji.

Tworzenie każdego pliku na dysku ma tę zaletę, że można go udostępnić innym, współtworzyć, współedytować, komentować, a także czatować na żywo w okienku obok, co bardzo usprawnia pracę na odległość. Jest też wygodne przy tworzeniu dokumentów, które jednocześnie koryguje (konsultuje) kilka osób – wówczas uwagi są gromadzone w jednym miejscu. Nie musimy przełączać się między różnymi wersjami tego samego dokumentu, by stworzyć wersję ostateczną. Nie musimy też dokumentu przeznaczonego do korekty drukować, więc dzięki „chmurze” jesteśmy bardziej ekologiczni.

Ponieważ omawiane narzędzia znajdują się „w chmurze”, można mieć do nich dostęp z dowolnego urządzenia (komputera, laptopa, tabletu czy smartfona) za pośrednictwem przeglądarki internetowej lub odpowiedniej aplikacji. Zaletami omawianych aplikacji są: ekologiczność, zapis danych w czasie rzeczywistym (nie trzeba się obawiać ich ewentualnej utraty) oraz możliwość współdzielenia plików i wspólnej pracy nad nimi.

Należy jednak pamiętać, że praca „w chmurze” jest uzależniona od Internetu – w razie awarii nie możemy pracować na pliku online. Warto też zachować zasady bezpieczeństwa – jeżeli udostępnimy plik nieodpowiedniej osobie i damy jej prawo edycji, możemy utracić dane, nad którymi pracowaliśmy – zawsze warto mieć kopię zapasową! Podczas pracy online istnieje również ryzyko wycieku informacji – korzystajmy więc „z chmury” z rozsądkiem, nie umieszczając w niej danych wrażliwych.

Netografia:

1. Jadczyk Michał. *Magia wyszukiwarki Google w codziennym użytku* [on-line]. [dostęp: 30.04.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://technologie.ngo.pl/wiadomosc/999089.html>.
2. Kwietniewski Tomasz. *Formularz Google*. [plik PDF]. [Warszawa] 2014. [dostęp: 04.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.biblioteki.org/repository/PLIKI/ARFP/Poradniki_nowe_tehnologie_PDF/Formularz_Google.pdf.
3. Nawajce Pamela. *Wykorzystaj potencjał chmury* [on-line]. [dostęp: 17.04.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://technologie.ngo.pl/x/860717>.
4. *Po co bibliotekarzom chmura, czyli o narzędziach Google – webinarium* [on-line]. [dostęp: 04.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: https://www.youtube.com/watch?v=Jc92eP7BynE&list=UUUhWrn2R-VXxv_Wdp5zuALg.
5. Puchalski Paweł. *Google Dysk. Czy warto korzystać?* [on-line]. [dostęp: 04.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://technologie.ngo.pl/wiadomosc/915308.html>.
6. Puchalski Paweł. *Przenieś swój kalendarz do sieci* [on-line]. [dostęp: 30.04.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://technologie.ngo.pl/wiadomosc/918524.html>.
7. Riok. *Poznaj wszystkie możliwości Google [NIEZBĘDNIK]* [on-line]. [dostęp: 04.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://technologie.ngo.pl/x/864481>.
8. Warchoła Magdalena. *Kalendarz Google*. [plik PDF]. [Warszawa] 2014. [dostęp: 04.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.biblioteki.org/repository/PLIKI/ARFP/Poradniki_nowe_tehnologie_PDF/Kalendarz_Google.pdf.
9. *Wirtualne dyski i narzędzia współpracy online* [on-line]. [dostęp: 04.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.biblioteki.org/pl/nowe_tehnologie_w_bibliotece/wirtualne_dyski_i_narzedzia_do_wspolpracy_online.
10. Kostecka Marta. *Po co nam chmura?* [on-line]. [dostęp: 04.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <https://labib.pl/inspiracja/pokaz/1342/>.
11. Google Dysk [on-line]. [dostęp: 17.04.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.google.pl/intl/pl/drive/using-drive/>.
12. Kalendarz Google [on-line]. [dostęp: 17.04.2015]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.google.com/calendar/>.

STRESZCZENIE:

W artykule omówiono narzędzia Google przydatne w pracy indywidualnej i grupowej (np. w ramach projektu gimnazjalnego) lub w gronie rodzinnym.

SŁOWA KLUCZOWE:

Narzędzia Google, praca „w chmurze”, technologia informacyjno-komunikacyjna.

Wiesława Budrowska, Aldona Zawałkiewicz

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu

Zbiory bibliotek cyfrowych dla ucznia i nauczyciela

Najstarszy zachowany tekst prozą w języku polskim? Najstarsza polska kronika powstała na dworze Bolesława Krzywoustego? Zarówno *Kazania świętokrzyskie*, jak i *Kroniki Galla Anonima*, bo o nich mowa, mogą się pojawić na lekcji języka polskiego nie tylko jako teksty, ale także jako wysokiej jakości cyfrowe obrazy oryginałów. Dzieła polskiej kultury, na co dzień niedostępne i chronione, mogą obecnie, dzięki bibliotekom cyfrowym, trafić do rąk ucznia i nauczyciela. Wizerunki licznych rękopisów czy starodruków są zamieszczone na półkach wirtualnych bibliotek. Trzeba tylko wiedzieć, gdzie i jak je znaleźć.

Biblioteki cyfrowe, nazywane też bibliotekami wirtualnymi lub elektronicznymi, powstały dzięki rozwojowi Internetu i mediów elektronicznych po to, aby zapewnić użytkownikowi lepszy dostęp do nieznanych lub nieużywanych kolekcji oraz by zachować je w postaci cyfrowej dla użytku przyszłych pokoleń, chroniąc tym samym dziedzictwo kulturowe. Czy pełnią inne funkcje niż biblioteki tradycyjne? Nie. Funkcje mają podobne, od tradycyjnych bibliotek różni je jedynie to, że nie udostępniają papierowych wersji książek lub czasopism, a wyłącznie ich postać cyfrową.

Zasoby bibliotek cyfrowych to obiekty cyfrowe stanowiące odpowiedniki tradycyjnych zbiorów w bibliotekach, muzeach czy archiwach. Duża część obiektów powstaje w wyniku digitalizacji, czyli zamiany tradycyjnej postaci dokumentów na wersję cyfrową, najpierw za pomocą skanowania, a następnie poprzez obróbkę cyfrową, pozwalającą publikować materiały jako obiekty cyfrowe. Zasoby bibliotek cyfrowych to również materiały powstałe współcześnie, od razu w wersji elektronicznej (born digital), np. artykuły, e-książki czy fotografie cyfrowe.

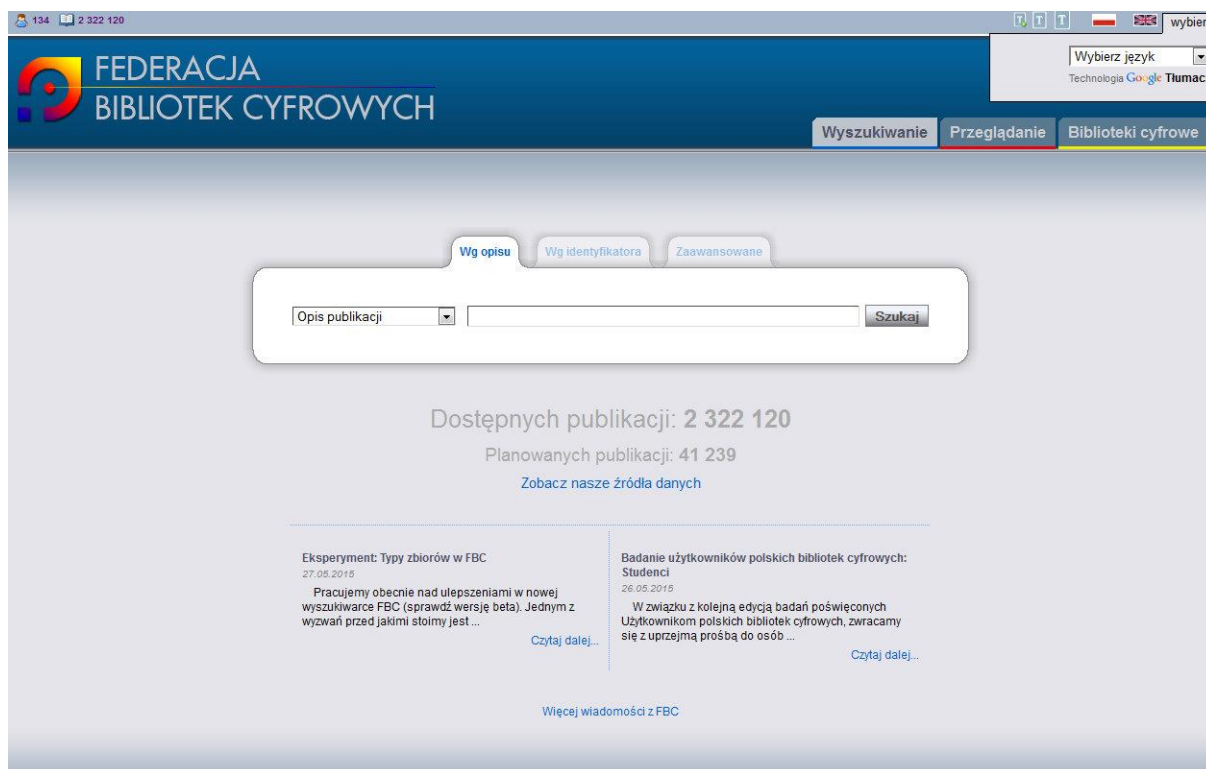
Opracowanie materiałów zamieszczanych w bibliotekach cyfrowych odbywa się z wykorzystaniem międzynarodowego standardu Dublin Core, który dla opisu zasobów cyfrowych definiuje 15 elementów¹. Elementy te to metadane pozwalające użytkownikowi na docieranie do zasobów cyfrowych i ich przeszukiwanie. Standard opisu Dublin Core używany jest przez biblioteki cyfrowe wykorzystujące system dLibra – najpopularniejszy obecnie w Polsce system do budowy bibliotek cyfrowych, rozwijany przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe od 1999 roku. Zapewnia on bibliotekom cyfrowym rozwiązania umożliwiające zarządzanie, przetwarzanie, przeszukiwanie i dostarczanie dokumentów w formie elektronicznej. Dzięki dLibrze czytelnik może przeszukiwać zasoby wszystkich bibliotek, które z dLibry korzystają². System stanowi bazę dla budowy sieci polskich, regionalnych i instytucjonalnych, bibliotek cyfrowych uruchamianych w sieci PIONIER, dzięki której biblioteki zrzeszone w Federacji Bibliotek Cyfrowych współtworzą polską platformę rozproszonych bibliotek cyfrowych.

¹ Zob. *Dublin Core* [on-line]. [dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/nfs/metadane/dublin-core>.

² Zob. Ł. Jastrząb. *Praktyczne zastosowanie oprogramowania dLibra w bibliotekach cyfrowych*. „Zagadnienia Informatyki Naukowej” 2007, nr 2, s. 95.

Serwis Federacja Bibliotek Cyfrowych powstał jako efekt dynamicznego rozwoju bibliotek cyfrowych w Polsce i coraz szybszego wzrostu liczby obiektów cyfrowych. Został zaprojektowany i zrealizowany przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe w 2007 roku. Jego celem jest wirtualne połączenie polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów, ułatwienie dotarcia do ich zasobów oraz sprawniejsze z nich korzystanie. Federacja Bibliotek Cyfrowych umożliwia przeszukiwanie udostępnionych w Internecie zbiorów kilkuset polskich instytucji nauki i kultury, jednocześnie je popularyzując, a dodatkowo udostępnia użytkownikom Internetu i twórcom bibliotek cyfrowych zaawansowane usługi sieciowe.

Serwis oferuje funkcje przeszukiwania metadanych zaagregowanych przez FBC, przeglądania bazy metadanych FBC oraz funkcje związane z bazą informacji na temat bibliotek cyfrowych. Użytkownik może przeszukiwać zbiory za pomocą wyszukiwania prostego i zaawansowanego. Istnieje także możliwość zawężenia wyników do danych z jednej lub kilku bibliotek cyfrowych oraz przekierowania bezpośrednio do odpowiednich stron serwisu, z którego pochodzi przechowywany obiekt. Przeglądając bazy metadanych FBC użytkownik zapoznaje się z obiektami dodanymi w ostatnim czasie, najpopularniejszymi wśród czytelników czy rekomendowanymi przez poszczególne biblioteki cyfrowe. Obecnie FBC agreguje informacje z ponad 120 bibliotek cyfrowych i repozytoriów oraz umożliwia dostęp do ponad dwóch milionów różnych wartościowych obiektów cyfrowych.

Rys. 1. Strona główna serwisu Federacji Bibliotek Cyfrowych.

Publikacje (książki, czasopisma, dokumenty audio/wideo i inne materiały) udostępniane w bibliotekach cyfrowych należą najczęściej do domeny publicznej, co oznacza, że ich autorskie prawa majątkowe wygasły i dokumenty są udostępnione do bezpłatnego użytku publicznego. Pewna część dokumentów objęta jest ochroną prawa autorskiego i dostęp do nich jest ograniczony. Ograniczenia wynikają z decyzji właściciela praw majątkowych.

Obecnie funkcjonowanie informacji w postaci cyfrowej staje się normą. Publikacje drukowane powstają pierwotnie w wersji cyfrowej, starsze są digitalizowane. Zmiany te spowodowane są nie tylko nowymi technologiami stosowanymi w bibliotekach, ale także potrzebami nowej generacji użytkowników. Człowiek od najmłodszych lat obcuje z komputerem i dostępem do sieci internetowej ma inne potrzeby informacyjne, funkcjonuje wielozadaniowo, oczekuje dynamicznych i elektronicznych źródeł informacji. Uczniowie przyzwyczajeni są do komunikatów złożo

nych głównie z obrazów przekazywanych przez telewizję oraz strony internetowe i traktują je jako przekaz równorzędny wobec książkowego³. Nauczyciele mogą to wykorzystać, przygotowując interesujące zajęcia na podstawie materiałów zgromadzonych w bibliotekach cyfrowych.

Czy nauczyciele i uczniowie korzystają z zasobów bibliotek cyfrowych?

W roku 2014 opublikowano raport przygotowany przez Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga, dotyczący wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w różnych aspektach pracy szkoły⁴. Z raportu wynika, że zarówno nauczyciele, jak i uczniowie oceniają wysoko swoje kompetencje informatyczne i informacyjne. 92% badanych szkół zapewnia uczniom dostęp do Internetu w czasie lekcji, a 82% bibliotek szkolnych po lekcjach i w czasie przerw. 45% badanych nauczycieli wykorzystuje Internet do wyszukiwania materiałów dydaktycznych, 88% spośród nich uważa, że nowe media są szansą na uczynienie nauki ciekawszą. Zdaniem uczestniczących w badaniu nauczycieli, nowe technologie w edukacji powinny być wykorzystywane przez uczniów do nauki podczas lekcji i do odrabiania prac domowych. Prace domowe to najczęściej wyszukanie informacji w Internecie, zapoznanie się z materiałami przesłanymi przez nauczyciela czy przygotowanie prezentacji na zadany temat. Niestety, w wynikach badań nie ma żadnych informacji o tym, że uczniom poleca się korzystanie z zasobów bibliotek cyfrowych.

Zajęcia dotyczące bibliotek cyfrowych prowadzone w Bibliotece Pedagogicznej w Toruniu

Z obserwacji i rozmów z uczestnikami zajęć dydaktycznych realizowanych w Bibliotece Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu wynika, że nauczyciele i uczniowie nie korzystają z zasobów bibliotek cyfrowych. Z reguły nie wiedzą nawet, że istnieją biblioteki cyfrowe, lub nie potrafią prowadzić w nich efektywnych poszukiwań. Dlatego propozycja zajęć poświęconych temu zagadnieniu spotkała się ze sporym zainteresowaniem.

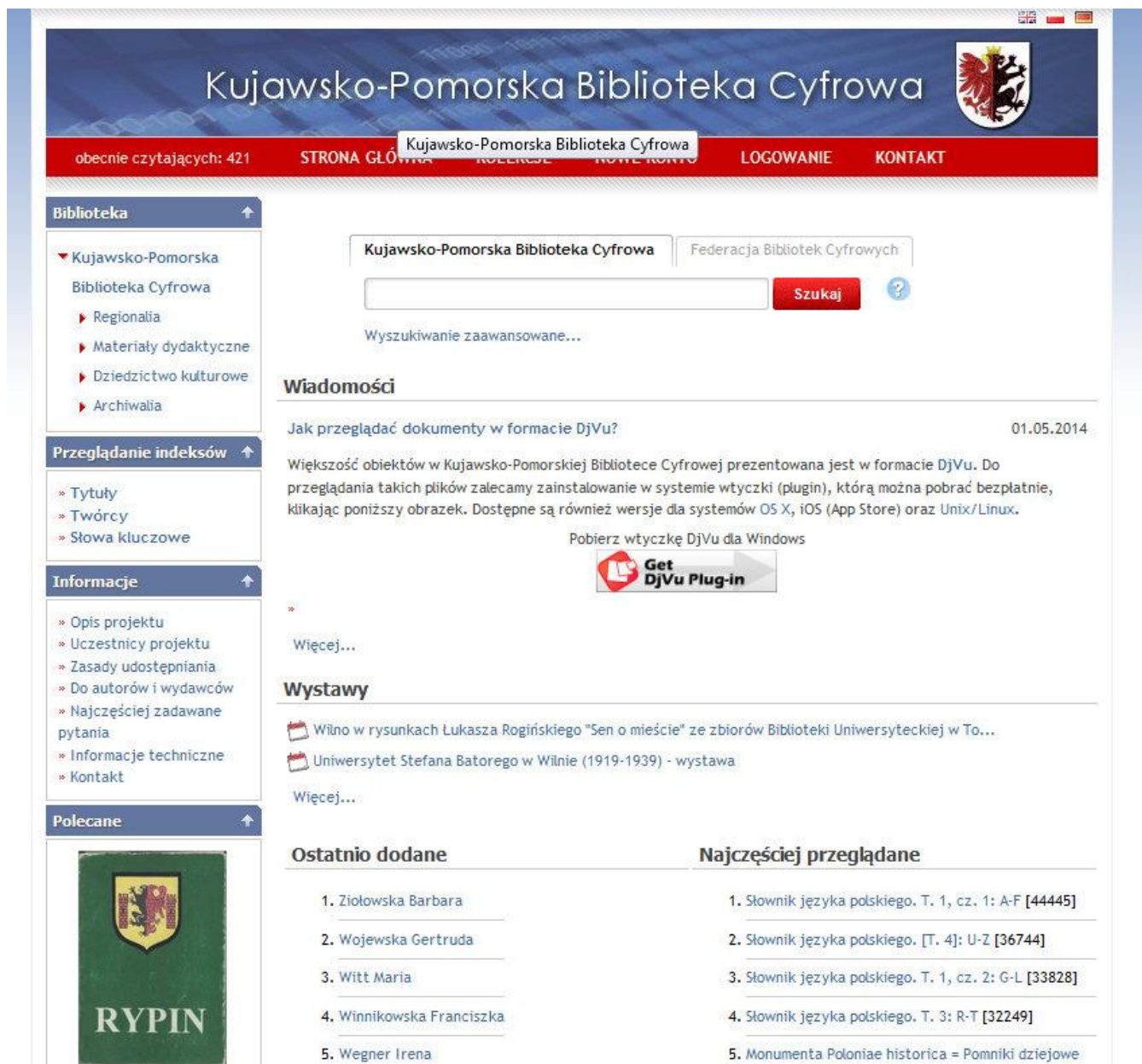
Zajęcia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych *Co w sobie chowa biblioteka cyfrowa* oraz warsztaty dla nauczycieli *Polskie biblioteki cyfrowe – źródłem informacji nauczyciela polonisty* mają na celu przygotowanie do efektywnego korzystania z zasobów bibliotek cyfrowych oraz prezentację tekstów kultury. Znaczna część tematyki zajęć dla uczniów i warsztatów dla nauczycieli jest wspólna. Uczestnicy poznają strukturę stron, zasoby i sposoby wyszukiwania informacji w Cyfrowej Bibliotece Narodowej Polona oraz Internetowej Bibliotece Wolne Lektury. Uczą się korzystania z serwisu Federacji Bibliotek Cyfrowych.

Podczas zajęć na temat wymienionych bibliotek cyfrowych i serwisu FBC uczestnicy dowiadują się, jak we właściwy sposób prowadzić wyszukiwanie, poznają aparaty informacyjne udostępnianych utworów i metody pracy z dokumentem. W trakcie warsztatów i lekcji wykonują samodzielne ćwiczenia, które pomagają w utrwaleniu zdobytych informacji.

Na szkoleniu dla nauczycieli dodatkowo prezentowane są zasoby Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej. Ta biblioteka jest jedną z wielu posadowionych na platformie dLibra. Dzięki temu po zajęciach, na których omawiane są jej zbiory, sposoby wyszukiwania i przeglądania treści wybranych obiektów, uczestnicy potrafią korzystać z innych bibliotek cyfrowych pracujących w tym systemie. W kolekcjach KPBC można znaleźć różne typy dokumentów związanych z regionem, które mogą wzbogacić warsztat polonistyczny, uatrakcyjnić zajęcia, pomóc przygotować uczniów do konkursów, egzaminów, olimpiad.

³ Zob. M. Nahotko. *Czy Internet zastąpi biblioteki? Trzy drogi ku przyszłości*. W: *Nauka o informacji w okresie zmian*. Red. B. Sosińska-Kalata i E. Chuchro. Warszawa. 2013, s. [477]-499.

⁴ *Nowe media w polskiej szkole : wyniki badań*. [on-line]. [dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://pobierzwiedze.pl/edycja2013/wp-content/uploads/sites/2/2013/11/Nowe-media-w-polskiej-szkole-wyniki-bada%C5%84.pdf>.

Rys. 2. Strona główna Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

Po zajęciach uczestnicy znają struktury stron omówionych bibliotek cyfrowych i serwis FBC, potrafią efektywnie przeszukiwać zasoby polskich bibliotek cyfrowych i tworzyć własne kolekcje dokumentów oraz wykorzystywać aparat pomocniczy do pracy z tekstem. Wartość zasobów bibliotek cyfrowych w procesie edukacji polonistycznej jest nie do przecenienia. Warto więc prezentować uczniom i nauczycielom zalety bibliotek cyfrowych i zachęcić do wirtualnego korzystania ze zbiorów. To od użytkownika zależy, jak spożytkuje bogactwo udostępnianych zasobów bibliotek.

Bibliografia:

1. *Dublin Core* [on-line]. [dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/nfs/metadane/dublin-core>.
2. Nahotko Marek. *Czy Internet zastąpi biblioteki? Trzy drogi ku przyszłości*. W: *Nauka o informacji w okresie zmian*. Red. Barbara Sosińska-Kalata i Ewa Chuchro. Warszawa. 2013, s. [477]-499.
3. *Nowe media w polskiej szkole : wyniki badań*. [on-line]. [dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://pobierzwiedze.pl/edycja2013/wp-content/uploads/sites/2/2013/11/Nowe-media-w-polskiej-szkole-wyniki-bada%C5%84.pdf>.
4. Jastrząb Łukasz. *Praktyczne zastosowanie oprogramowania dLibra w bibliotekach cyfrowych*. „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2007, nr 2, s. 95.

STRESZCZENIE:

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu proponuje nauczycielom i uczniom szkół ponadgimnazjalnych warsztaty i zajęcia dotyczące poznania i korzystania z zasobów polskich bibliotek cyfrowych.

SŁOWA KLUCZOWE:

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu, biblioteki cyfrowe, Federacja Bibliotek Cyfrowych, Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa, Polona, szkolenia dla nauczycieli, Wolne Lektury, wspomaganie szkół i placówek, zajęcia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Beata MalentowiczDolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

TIKowa DBP – technologia wsparciem w pracy nauczyciela

Odwiecznym problemem szkoły jest jakość nauczania i związana z nią skuteczność. Na szczęście proces edukacyjny zmienia się i podejmowanych jest wiele prób mających na celu zbadanie efektów nauczania w polskich szkołach. Wyniki badań przedstawiają problemy, które należy rozwiązać, aby szkoła była skuteczna i efektywna. Trzeba do nich zaliczyć programy nauczania, nauczycieli, metody pracy, ale także kulturę pracy, środowisko i warunki życia uczniów. Edukacja to skomplikowany mechanizm, uwarunkowany wieloma czynnikami. Jednym z nich, być może najważniejszym, jest mądry, inspirujący i wspierający nauczyciel, nauczyciel który sam szuka, próbuje i doświadcza.

Wielu nauczycieli oraz nauczycieli bibliotekarzy w pracy z uczniami stosuje technologię informacyjno-komunikacyjną. Samo wykorzystywanie różnego rodzaju programów i aplikacji nie daje gwarancji, że proces dydaktyczny będzie skuteczniejszy, jednak stosowanie TIK we współczesnej szkole jest koniecznością. Podstawowym warunkiem jest kompetentny nauczyciel, który potrafi sam posłużyć się technologią, ale wykorzysta także kreatywność uczniów i zaprosi ich do współpracy, czyli tworzenia wspólnego, nowoczesnego procesu edukacji.

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu (DBP) wyszła naprzeciw potrzebom nauczycieli i zgodnie ze swoimi statutowymi zadaniami – wspomaganie szkół i placówek w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym w szczególności w wykorzystywaniu technologii informacyjno-komunikacyjnej – oferuje im wiele form wskazujących, w jaki sposób można zastosować technologię w pracy z uczniami. Nauczyciele i nauczyciele bibliotekarze dążąc do wysokiego poziomu jakości pracy, doskonaliły swoje TIK-owe kompetencje i korzystają z propozycji DBP, jednak nie wiadomo, na ile stosują je później w twórczym procesie edukacyjnym.

Oferta DBP w zakresie kształtowania kompetencji informacyjnych jest realizowana na kilku płaszczyznach zarówno pod względem formy zajęć, adresata, jak i jej tematyki. Organizowane są krótkie formy szkoleniowe oraz warsztaty, seminaria czy konferencje metodyczne dla nauczycieli. Prowadzone są także zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz w mniejszym zakresie – studentów. Tematyka organizowanych przez Bibliotekę zajęć oscyluje nie tylko wokół nabywania kompetencji z zakresu TIK, ale również wokół szeroko rozumianych kompetencji informacyjnych i medialnych wynikających z konieczności świadomego i krytycznego korzystania z mediów.

Cele organizowanych zajęć przez DBP we Wrocławiu:

1. Kształtowanie umiejętności świadomego, krytycznego i selektywnego korzystania ze środków masowego przekazu.
2. Uświadomienie zagrożeń.

(Te cele realizowane są w ramach zajęć z edukacji medialnej adresowanej przede wszystkim do uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej: *Język reklamy – sztuka przekonywania czy manipulacja?, Stereotypy w mediach – czy im ulegasz?, Rola mediów – czy jesteś wobec nich krytyczny?, Nowe media – nasz świat czy tylko narzędzie?*).

3. Kształtowanie umiejętności tworzenia i nadawania przekazów medialnych w zgodzie z prawem – omawiane podczas zajęć dla uczniów wszystkich poziomów edukacyjnych np. *Wyszukiwanie grafiki i multimediów w Internecie udostępnianych w oparciu o zasady Creative Commons, Proste wyszukiwanie trudnych informacji – wykorzystanie zasobów Internetu oraz szkoleń dla nauczycieli Prawo autorskie w szkole czy Edukacja w sieci – otwarte zasoby edukacyjne.*
4. Rozwijanie kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Korzystanie z technologii to dla uczniów codzienność. Przy opracowywaniu oferty edukacyjnej, dla nauczycieli DBP, ważne były dwa aspekty: świadome, ukierunkowane wykorzystanie technologii na zajęciach edukacyjnych dla uczniów oraz podniesienie ich atrakcyjności wynikające z zastosowania TIK. Aby osiągnąć te cele, na zajęciach teoretycznych wprowadzono ćwiczenia praktyczne wykonywane na tablicy interaktywnej, które zdecydowanie podniosły poziom aktywności uczniów i zainteresowania tematem. Zajęcia z tablicą interaktywną są adresowane przede wszystkim do uczniów szkół podstawowych. Proponowane tematy:

- *Ortografia nie jest trudna,*
- *Państwa Unii Europejskiej,*
- *Książka bez tajemnic – budowa książki,*
- *Jak powstała książka – od papirusu do iPada?,*
- *Biblioteka – miejsce nauki i zabawy,*
- *Praktyczne redagowanie bibliografii załącznikowej.*

Drugą grupę zajęć wykorzystujących TIK przygotowano na podstawie konkretnych programów dostępnych w wersji darmowej lub online. Zadaniem tych zajęć jest wykorzystanie technologii podczas realizacji podstawy programowej różnych przedmiotów. Aktualne propozycje Biblioteki:

- *Komiks w szkole?,*
- *Moja książka nie książka – tworzenie elektronicznej książeczki,*
- *Prezi bez tajemnic – prezentacja multimedialna inaczej.*

Realizacja zajęć dla uczniów przez Bibliotekę to element procesu wspomaganie szkoły czy placówki oświatowej. Jednak głównym założeniem tego procesu jest wspieranie w rozwoju nauczycieli, którzy później swoje umiejętności wykorzystają w pracy z uczniami. DBP we Wrocławiu bardzo aktywnie uczestniczy w realizacji procesu wspomaganie i proponuje nauczycielom oraz nauczycielom bibliotekarzom szeroki wachlarz szkoleń i warsztatów, także z wykorzystania TIK w szkole i bibliotece. Założenia organizowanego cyklu szkoleń to przede wszystkim: przygotowanie nauczycieli do posługiwania się narzędziami technologii informacyjno-komunikacyjnych w organizacji zajęć wykorzystujących aktywność i współpracę uczniów, wprowadzanie aktywizujących metod pracy przy stosowaniu TIK oraz wsparcie procesu uczenia się i nauczania poprzez używanie interaktywnych i multimedialnych modułów.

Ofertę Biblioteki można podzielić na dwie grupy szkoleń. Jedną z nich są szkolenia tematyczne prezentujące zastosowanie różnych aplikacji w wybranych dziedzinach życia szkoły i biblioteki. Propozycje DBP:

- *E-learning – nowoczesną formą kształcenia,*
- *Niezbędnik informacyjny bibliotekarza,*
- *Promocja z TIK – i skutecznie, i efektownie,*
- *Rewolucja w edukacji – wykorzystanie TIK w edukacji,*
- *Sposób na dobrą prezentację.*

Drugą są warsztaty przy komputerach, mające na celu poznanie konkretnych programów i późniejsze ich zastosowanie w pracy edukacyjnej. Aktualna oferta:

- *Aplikacje edukacyjne – ćwiczenia interaktywne na każdą lekcję,*

- *Audacity – szkolne studio dźwiękowe,*
- *Blog – wielozadaniowe narzędzie edukacyjne,*
- *Grafika w chmurze. Edytory graficzne online,*
- *Mapy myśli – kreatywne myślenie, skuteczne notowanie,*
- *Moja książka – nie książka,*
- *Narzędzia interaktywne w szkole – tworzenie ankiet, testów i quizów online,*
- *Pracuję w chmurze – łatwe i bezpieczne zarządzanie zasobami,*
- *Prezi bez tajemnic – nowe oblicze prezentacji multimedialnej,*
- *Publikacje w szkole na miarę XXI wieku – ulotka, biuletyn, gazetka szkolna,*
- *Skuteczna edukacja – tworzenie treści edukacyjnych na platformie e-learningowej Moodle,*
- *Tablica interaktywna w szkole ... i co dalej?,*
- *Tworzenie strony internetowej przy użyciu kreatora WIX.*

Szkolenia przeznaczone są dla nauczycieli województwa dolnośląskiego. Przeprowadzane są w siedzibach bibliotek pedagogicznych. Nauczyciele chętnie korzystają z tej formy doskonalenia, uczą się nowych rzeczy, zdobywają nowe umiejętności. Rozważając jednak problem skuteczności i efektywności – brak wiedzy o rezultatach szkoleń – na pewno warto byłoby przeprowadzić badania wśród nauczycieli, na ile wiedza i umiejętności zdobyte podczas zajęć, przekładają się na ich praktyczne wykorzystanie w pracy z uczniami lub na rzecz szkoły.

DBP we Wrocławiu stara się rozwijać kompetencje nauczycieli w zakresie stosowania TIK poprzez realizację szkoleń i warsztatów, ale także wykorzystując technologię do opracowania oraz udostępniania materiałów edukacyjnych dla nauczycieli na zdalnych platformach edukacyjnych Fronter i Moodle. Platforma DBPMoodle to miejsce, w którym są tworzone i gromadzone zasoby na różne tematy w formie kursów samokształceniowych. Głównym założeniem jest budowanie materiałów edukacyjnych z różnych dziedzin, bogatych w treści teoretyczne oraz przykłady dobrych praktyk, z łatwym dostępem – samodzielne założenie konta online. Na platformie DBPMoodle są także umieszczane materiały rocznicowe oraz konkursowe. Przykłady:

- *Biblioteka szkolna – wizytówka nowoczesnej szkoły,*
- *Cyberprzemoc – wirtualna przemoc, realne skutki,*
- *E-learning w bibliotece,*
- *Interaktywna edukacja – zastosowanie TIK w bibliotece i w szkole,*
- *O książkach, o czytaniu i czytelnictwie,*
- *Otwarte Zasoby Edukacyjne – szansa dla edukacji,*
- *Prawo autorskie w szkole,*
- *Przegląd programów komputerowych przydatnych w pracy nauczyciela,*
- *Tworzenie strony internetowej dla początkujących,*
- *Ukryte zasoby Internetu. Specjalistyczne narzędzia wyszukiwawcze.*

Następnym krokiem Biblioteki w pracy na platformie DBPMoodle będzie opracowanie materiałów w formie szkoleń online.

Natomiast na platformie edukacyjnej Fronter Biblioteka buduje zasoby w specjalnie utworzonych salach: Sala DBP oraz Sala sieci współpracy – *Regionalizm w bibliotece pedagogicznej*. Sala DBP jest salą ogólnie dostępną dla nauczycieli dolnośląskich szkół, korzystających z platformy. Propozycje Biblioteki są zróżnicowane i nie stanowią jednorodnego materiału samokształceniowego. Są to raczej materiały o zawężonej tematyce, często zmieniane i aktualizowane, umieszczane w takich zakładkach zagadnieniowych jak: *Wybitne osoby* (biogramy oraz informacje o dziełach), *Z kart historii* (najważniejsze wydarzenia historyczne), *Scenariusze i konspekty, Zestawienia literatury, TIKowa DBP* (narzędzia TIK, tutoriale), *Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, W bibliotece* (informacje o tym, co dzieje się w bibliotece). Wszystkie materiały są dostępne do pobrania lub korzystania online. Wiele z nich jest tworzonych przy wykorzystaniu narzędzi Frontera np. wielofunkcyjnej ścieżki edukacyjnej. W Sali sieci współpracy *Regionalizm w bibliotece...*, nauczyciele bibliotekarze dolnośląskiej sieci bibliotek pedagogicznych umieszczają różne materiały, które po uporządkowaniu utworzą multimedialny *Przewodnik edukacyjny Dolnego Śląska* – pomoc dla nauczycieli w formie gotowych scenariuszy do prowadzenia zajęć, zgromadzonych materiałów o historii, zabytkach, ważnych

osobach. Opracowywane i gromadzone materiały będą udostępnione nauczycielom w Sali DBP na platformie edukacyjnej Fronter.

DBP we Wrocławiu jest wydawcą e-czasopisma DIBP – „Dolnośląski Informator Bibliotek Pedagogicznych”, w którym omawiane są m.in. zagadnienia związane z wykorzystywaniem technologii na zajęciach. Ostatnio opublikowano artykuły z tego zakresu: *Radość tworzenia własnych autorskich obrazów – grafika malowana myszką*, *Wirtualne lego*, *Profesjonalne publikowanie w sieci*, *Screencast jako pomoc dydaktyczna dla nauczyciela*. Półrocznik ten jest dostępny w formie elektronicznej na portalu Issuu.

Pracownicy DBP we Wrocławiu rozumieją i wykorzystują wyjątkowość kanałów informacyjnych, które daje Internet oraz sieć i korzystają z nich w celu przekazania odbiorcom wiedzy merytorycznej:

- wspomniany wcześniej portal Issuu – publikowanie e-wydawnictwa oraz *Nowości miesiąca*,
- Glogster – udostępnianie w formie multimedialnej informacji o zasobach Biblioteki na wybrane tematy,
- Pinterest – tworzenie swoistej kartoteki stron internetowych ciekawych i przydatnych w pracy nauczycieli (dostępna po rejestracji),
- YouTube – wideotutoriale o korzystaniu z wybranych aplikacji komputerowych.

Inne portale służą Bibliotece do przekazania konkretnych informacji i popularyzacji aktywności Biblioteki (portale społecznościowe Facebook i Twitter). Umożliwiają one dotarcie do szerokiej grupy użytkowników, którym można zaproponować różne działania Biblioteki, dotyczące nie tylko TIK.

Realizacja zadań stawianych bibliotekom pedagogicznym związanych ze wspomaganie szkół, nauczycieli i bibliotek szkolnych w wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnej w pracy z uczniem, skutkuje ciągłym doskonaleniem kadry i nowocześnieaniem bazy. Tylko przygotowana i nowoczesna placówka ma szansę przebić się na rynku i zaspokoić potrzeby informacyjne i szkoleniowe podnoszone przez szkoły. TIKowa DBP to propozycja na dzisiaj: zajęcia dla uczniów i szkolenia z zakresu wykorzystania nowoczesnych technologii, wykorzystanie możliwości informacyjno-komunikacyjnych, jakie daje sieć i Internet, tworzenie materiałów i udostępnianie ich na zdalnych platformach edukacyjnych. TIKowa DBP to także najbliższa przyszłość: planowane szkolenia online i webinaria, wykorzystanie mobilnych urządzeń w nauczaniu, przekazywanie wiedzy użytkownikom w sposób dla nich najbardziej dogodny i korzystny oraz śledzenie efektów tej działalności.

STRESZCZENIE:

Sposób na TIK – prezentacja propozycji Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu adresowanych do szkół, bibliotek pedagogicznych i szkolnych oraz nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w szkole.

SŁOWA KLUCZOWE:

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu, wspomaganie szkół i placówek, oferta edukacyjna, technologia informacyjno-komunikacyjna.

Katarzyna Drogoś, Anna Marcol

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

Sieciow@nie w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Katowicach

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. Józefa Lompy w Katowicach

Z raportu *Czytelnictwo dzieci i młodzieży* opublikowanego w 2014 roku przez Instytut Badań Edukacyjnych¹ wynika, że w czasie wolnym żadnej książki nie przeczytało 23% uczniów szkół podstawowych, a wraz z wiekiem czytanie dla przyjemności zajmuje coraz mniej czasu – zastępuje je komputer i telewizja. W tym samym raporcie czytamy: *W kształtowaniu motywacji do czytania nauczyciel może, a nawet powinien korzystać z nowoczesnych form przekazywania informacji [...]. Niezbędne jest prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, w trakcie których zyskają umiejętność wykorzystywania elektronicznych nośników informacji w kształtowaniu postaw czytelniczych*².

Tego właśnie zadania podjęła się Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach organizując trzy sieci współpracy i samokształcenia, których tematykę skoncentrowano wokół wykorzystania nowoczesnych technologii w edukacji oraz promocji czytelnictwa za ich pośrednictwem³. Wszystkie rozpoczęły swą działalność po konferencji warsztatowej *Sieciow@nie. Biblioteki, Internet, współpraca*, która odbyła się 29 września 2014 roku⁴. W konferencji uczestniczyli nauczyciele bibliotekarzy bibliotek szkolnych oraz nauczyciele różnych przedmiotów, których próbowano zachęcić do „sieciowania”.

Internet i czytanie

Głównym celem pracy w sieci *Internet i czytanie – nowoczesne technologie w pracy z uczniem* było poznanie programów komputerowych i zasobów Internetu (ze szczególnym uwzględnieniem legalności wykorzystywanych materiałów) wspierających rozwijanie czytelnictwa wśród uczniów oraz wymiana doświadczeń w tym zakresie.

Sieć zaczęła działać w październiku 2014 roku. Podczas spotkania organizacyjnego, połączonego ze szkoleniem *Licencje Creative Commons w pracy nauczyciela*, koordynatorzy przedstawili ideę pracy sieci i zaprezentowali ramowy plan działania. W porozumieniu z uczestnikami ustalona została tematyka szkoleń stacjonarnych oraz zasady współpracy na platformie internetowej – dysku Google, gdzie utworzone zostały foldery: *Materiały szkoleniowe* (w którym zamieszczano wskazówki do tematów zajęć stacjonarnych), *Dobre praktyki* (scenariusze lekcji, konkursów, imprez

¹ Zob. Z. Zasadzka. *Czytelnictwo dzieci i młodzieży : streszczenie raportu końcowego z badania*. Warszawa. 2014. [on-line]. [dostęp: 26.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://bibliotekawszkole.pl/raport_czytelnictwo.pdf.

² Tamże, s. 38.

³ Sieci współpracy i samokształcenia powstały także przy filiach PBW w Katowicach, m.in. w Bytomiu, Pszczynie i Zawierciu. Ich działalność nie została uwzględniona w artykule.

⁴ Zob. I. Müller. *Konferencja warsztatowa „Sieciow@nie, biblioteki, Internet, współpraca” : sprawozdanie*. „Dialogi Biblioteczne” 2014, nr 2, s. 5-7.

przygotowywanych przez uczestników sieci) oraz dokumenty: *Nasze pomysły* (zawierające linki do własnych inicjatyw związanych z czytaniem) i *Pomysły z sieci* (gdzie zamieszczano linki do ciekawych miejsc w Internecie).

Temat następnego spotkania zaproponowany został przez uczestników i poświęcony był aplikacjom Google. Nauczyciele zapoznali się m.in. z kalendarzem (tworzyli i udostępniali wydarzenia) oraz dyskiem (sporządzali i udostępniali dokumenty, arkusze, formularze, porządkowali je w folderach). Umiejętności te były niezbędne do dalszej, efektywnej pracy w chmurze. Tematy kolejnych spotkań zaproponowane były przez koordynatorów sieci. Uczestnicy zapoznawali się z wielofunkcyjną aplikacją webową Creaza. Tworzyli komiksy, mapy myśli i krótkie filmy. Podczas dwóch ostatnich spotkań tworzyli e-publikacje w programach StoryJumper i ToonDoo. Zakładali konta, poznawali podstawowe funkcje programów, zapisywali prace i udostępniali je innym. Istotne jest, że uczestnicy sieci mieli możliwość bezpośredniego wykorzystania nabytych umiejętności w dwóch organizowanych przez Bibliotekę konkursach: na e-książkę *Katowice w latach 60-tych* (dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych) oraz na e-komiks *Znasz tę książkę? Nie? To koniecznie przeczytaj!* (dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów).

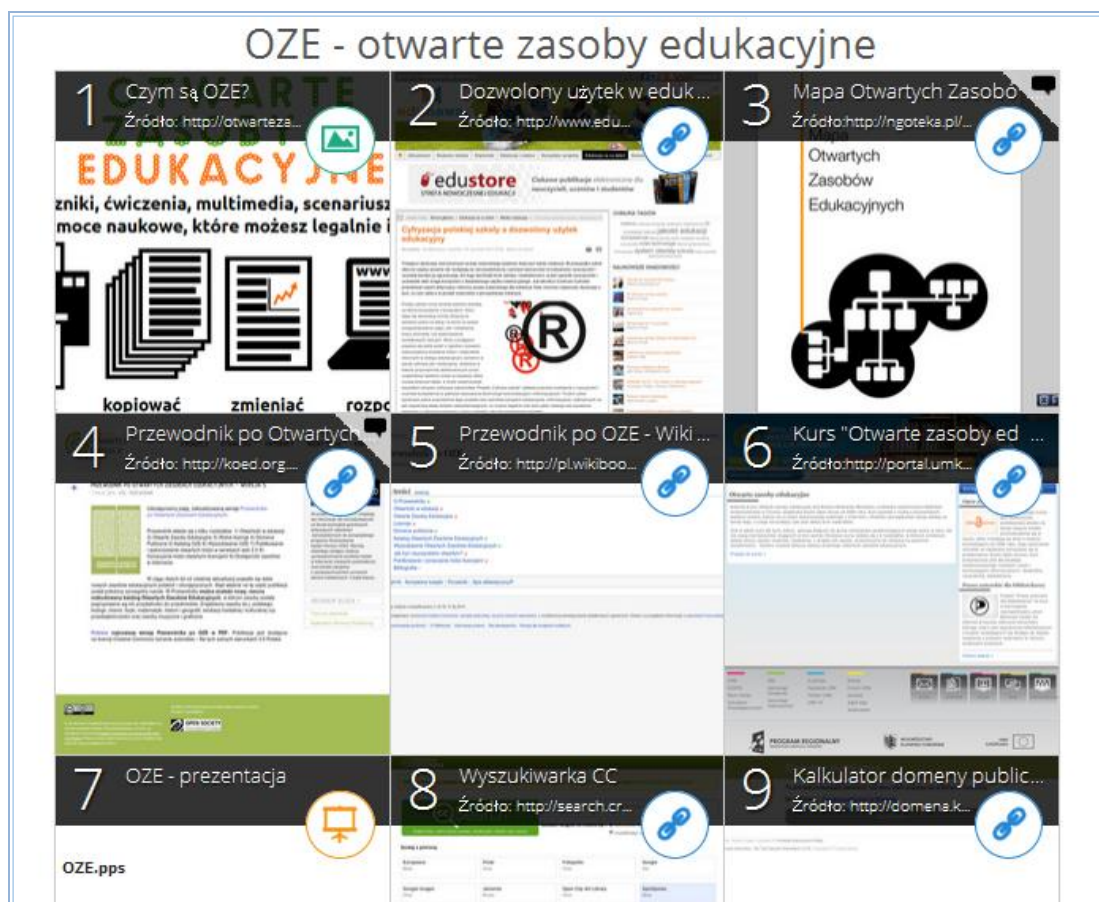
Fragment przykładowej książeczki opracowanej w ramach działalności sieci *Internet i czytanie*.

Podczas każdego spotkania, oprócz szkolenia, przekazywane były informacje dotyczące ciekawych inicjatyw, poświęconych czytelnictwu dzieci i młodzieży (np. konkursów organizowanych przez MEN czy „Bibliotekę w Szkole”). Wymieniano pomysły, jak zainteresować uczniów książką, dzielono się wiadomościami z konferencji dla bibliotekarzy. Na dysku na bieżąco koordynatorzy zamieszczali materiały szkoleniowe i inne pliki. Pojawiały się także informacje publikowane przez uczestników, aczkolwiek bardziej od udostępniania własnych materiałów preferowali oni wymianę informacji podczas szkoleń stacjonarnych oraz kontakt za pomocą poczty elektronicznej. Byli raczej nastawieni na korzystanie z wiedzy i umiejętności innych niż dzielenie się własnymi doświadczeniami.

TIK w pracy n@uczyciela bibliotekarza

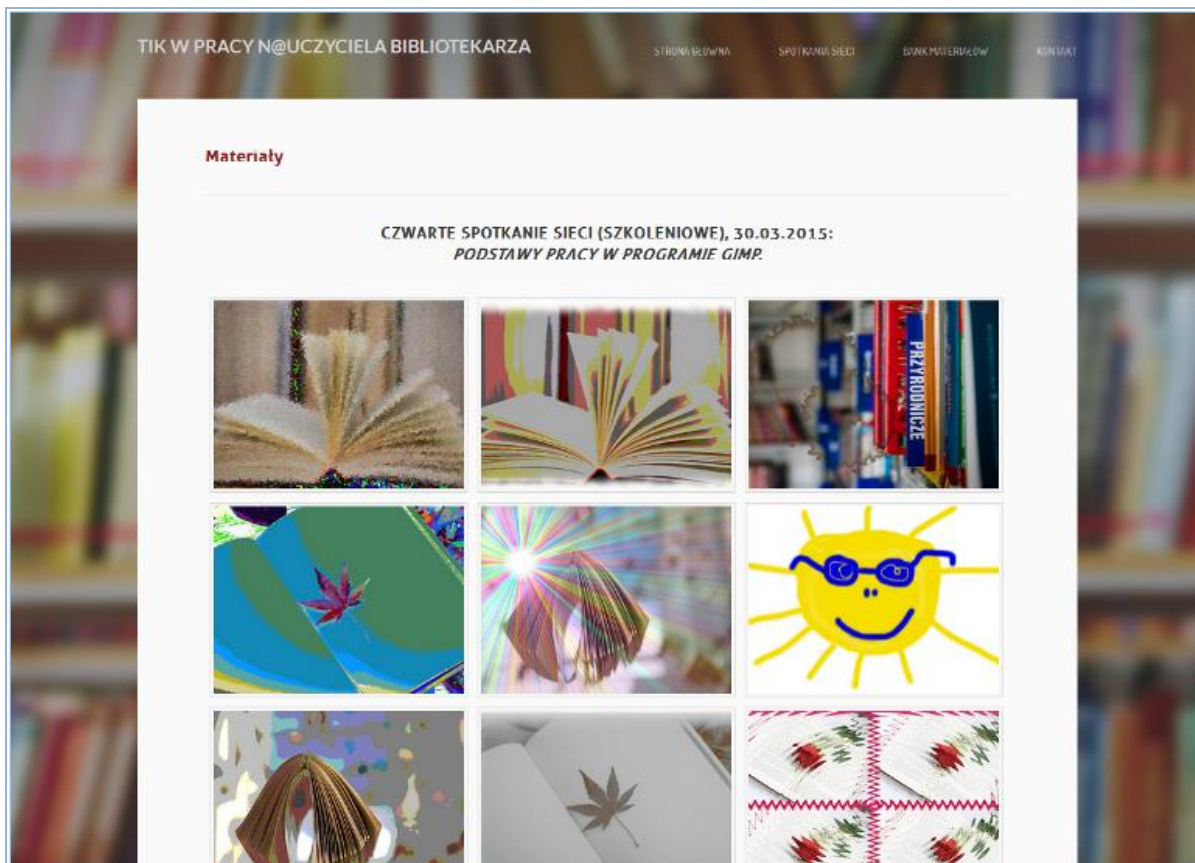
Poza siecią *Internet i czytanie*, w roku szkolnych 2014/2015, zaproponowano także dwie sieci adresowane do konkretnych grup nauczycieli – bibliotekarzy i polonistów, prowadzone we współpracy z doradcami metodycznymi. Ich praca również została skoncentrowana wokół wykorzystania nowoczesnych technologii w edukacji.

Sieć *TIK w pracy n@uczyciela bibliotekarza* skierowano do nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych, zainteresowanych poszerzeniem wiedzy i umiejętności z zakresu wykorzystania nowoczesnych technologii w pracy zawodowej. Zgodnie z życzeniem uczestników, wszystkie spotkania miały charakter tradycyjnych szkoleń komputerowych. W roku szkolnym 2014/2015 odbyło się pięć warsztatów, podczas których uczestnicy poznawali programy i usługi sieciowe przydatne w działalności promocyjnej i edukacyjnej swoich bibliotek. Uczyli się także skąd czerpać bezpłatne materiały z poszanowaniem prawa autorskiego. Tej tematyce zostało poświęcone pierwsze spotkanie (*OZE – otwarte zasoby edukacyjne*), stanowiące wstęp do kolejnych warsztatów, podczas których wykorzystywano materiały pobrane z Internetu. W ramach szkolenia *Wykorzystanie programu MS Publisher w działaniach na rzecz promocji biblioteki* dołączano je do ulotek, dyplomów i plakatów, które opracowano z myślą o bieżących inicjatywach podejmowanych przez bibliotekarzy oraz promocji działalności sieci. Materiały dostępne na wolnych licencjach i bezpłatne fotografie wykorzystano także podczas pracy w serwisach Blendspace i Glogster (*Tworzenie lekcji on-line w wybranych usługach sieciowych – Blendspace, Glogster*) oraz programach GIMP (*Podstawy pracy w programie GIMP*) i PhotoStory 3 dla Windows (*Tworzenie pokazów zdjęć w programie PhotoStory 3*). Po każdym spotkaniu uczestnicy odrabiali „zadania domowe”, na podstawie materiałów szkoleniowych opracowanych przez koordynatora oraz próbowali wykorzystać zdobyte umiejętności w codziennej pracy.

Lekcja opracowana w usłudze Blendspace, z której korzystano podczas szkoleń i spotkań sieci.
Źródło: https://www.blendspace.com/lessons/OPN_Aw0B3xcZTg/oze-otwarte-zasoby-edukacyjne.

Przez cały rok szkolny działalność sieci relacjonowano za pośrednictwem Fan Page'a PBW w Katowicach, a przykładowe prace publikowano na stronie internetowej sieci, opracowanej w kreatorze Weebly. Celem witryny *TIK w pracy n@uczyciela bibliotekarza*⁵ jest promocja bibliotek, które uczestniczyły w „sieciowaniu” oraz popularyzacja materiałów wypracowanych w ramach spotkań.

Fragment działu *Materiały z zajęć* na stronie internetowej sieci bibliotekarskiej.
Źródło: <http://tik-w-pracy-bibliotekarza.weebly.com/materia322y-z-zaj281263.html>.

Warto zaznaczyć, że wielomiesięczna działalność i udział w spotkaniach umożliwił bliższe poznanie uczestników. Nawiązane kontakty pozwoliły na podjęcie przedsięwzięć wykraczających poza „sieciowanie”, związanych z organizacją wystaw, dodatkowych szkoleń oraz wymianą dobrych praktyk na łamach „Dialogów Bibliotecznych” – półrocznika PBW w Katowicach.

TIK w pracy n@uczyciela polonisty

Geneza sieci *TIK w pracy n@uczyciela polonisty* wiąże się z cyklem szkoleń z zakresu TIK, które organizowano dla nauczycieli polonistów na terenie Biblioteki. Cykliczne spotkania w roku szkolnym 2014/2015 przybrały charakter sieci, a ich tematykę skoncentrowano wokół wykorzystania nowoczesnych technologii w pracy z uczniem. Program i terminy spotkań dostosowano do potrzeb i oczekiwań uczestników. Zgodnie z ich życzeniem wszystkie szkolenia odbyły się na terenie naszej placówki.

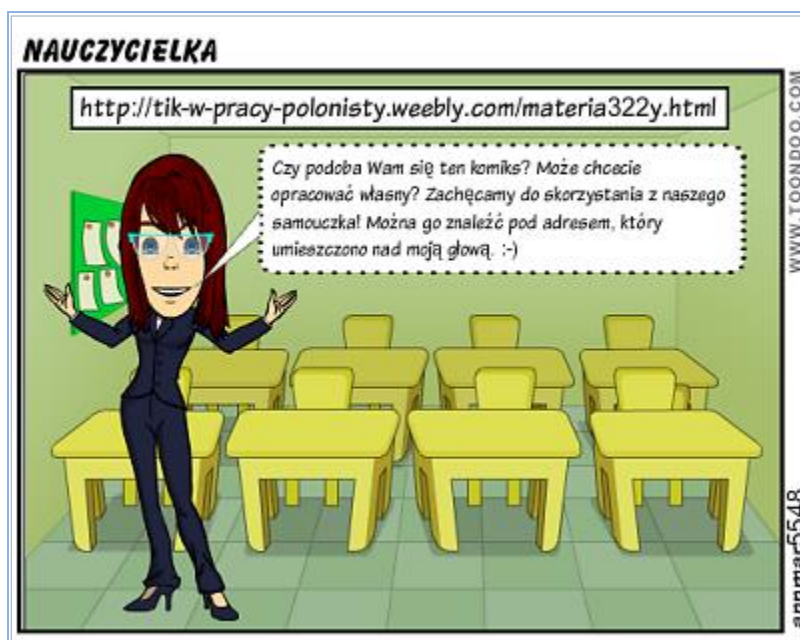
Harmonogram obejmował cztery spotkania, w ramach których poznawano obsługę bezpłatnych programów i usług sieciowych. Wybrano takie narzędzia, w których można przygotować pomoce dydaktyczne do lekcji języka polskiego oraz zachęcać uczniów do czytania lektur szkolnych. Zwrócono także uwagę na usługi przydatne podczas realizacji konkursów i projektów oraz problematykę otwartych zasobów edukacyjnych. W harmonogramie uwzględniono

⁵ Zob. *TIK w pracy n@uczyciela bibliotekarza*. [on-line]. [dostęp: 31.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://tik-w-pracy-bibliotekarza.weebly.com>.

warsztaty z zakresu obsługi programów HotPotatoes i EclipseCrossword oraz pracę w aplikacjach: Voki, ToonDoo, StoryJumper i BlendSpace. Efektem spotkań jest strona internetowa⁶. Opublikowano na niej wybrane prace, materiały z zajęć i samouczki, z których mogą korzystać wszyscy zainteresowani.

Animowana postać osadzona na stronie internetowej sieci skupiającej nauczycieli polonistów.
Źródło: <http://tik-w-pracy-polonisty.weebly.com/>.

Przykładowy komiks, opracowany w usłudze ToonDoo.

⁶ Zob. *TIK w pracy n@uczyciela polonisty* [on-line]. [dostęp: 31.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://tik-w-pracy-polonisty.weebly.com>.

Szkolenia z zakresu TIK

Podczas prowadzenia naboru do sieci współpracy i samokształcenia okazało się, że wielu nauczycieli jest przywiązanych do tradycyjnych form wspomaganie. Często brakuje im czasu i wytrwałości do udziału w cyklicznych spotkaniach. Tym osobom zaproponowano udział w pojedynczych warsztatach, które wybierają zgodnie ze swoimi potrzebami i zainteresowaniami z oferty placówki. Wiedzę zdobytą podczas szkoleń mogą pogłębić dzięki materiałom, opracowanym przez osoby prowadzące zajęcia.

W ofercie Biblioteki znajduje się obecnie ponad dwadzieścia propozycji z zakresu TIK – szkoleń tematycznych oraz warsztatów, podczas których uczestnicy poznają obsługę konkretnego programu czy aplikacji internetowej, przydatnej w pracy z uczniem. Wszystkie propozycje są bezpłatne, a ich realizacją zajmują się nauczyciele bibliotekarze zaangażowani w „sieciowanie”. Niektóre tematy pokrywają się z problematyką szkoleń, organizowanych w ramach spotkań sieci współpracy.

W roku szkolnym 2014/2015 prowadzono, często wielokrotnie, szkolenia warsztatowe z następujących tematów:

- *Aplikacja LearningApps,*
- *Aplikacje Google,*
- *Bezpłatne usługi sieciowe w pracy nauczyciela,*
- *Blendspace – pomoc w realizacji projektów edukacyjnych i lekcji on-line,*
- *Edycja grafiki w PhotoFiltre 7,*
- *Internetowy niezbędnik nauczyciela bibliotekarza,*
- *Licencje Creative Commons w pracy nauczyciela,*
- *Ocena jakości informacji,*
- *Otwarte zasoby edukacyjne,*
- *Platforma mInstructor,*
- *Praca w chmurze. Google Drive,*
- *Praca z aplikacją HotPotatoes,*
- *Praca z usługą Class Marker,*
- *Projektowanie stron internetowych w kreatorze Weebly,*
- *Recepta na skuteczny komunikat w Internecie,*
- *Screencasting,*
- *ToonDoo – komiks w sieci,*
- *Tworzenie animowanych postaci w usłudze Voki,*
- *Tworzenie e-książeczek w wybranych usługach sieciowych (ToonDoo, StoryJumper),*
- *Tworzenie interaktywnych krzyżówek w programach HotPotatoes i EclipseCrossword,*
- *Zasoby ukrytego Internetu.*

W warsztatach organizowanych przez PBW w Katowicach mogą uczestniczyć osoby, które wysyłają indywidualne zgłoszenia do osób prowadzących. Organizowane są także zajęcia dla konkretnych szkół oraz filii PBW w Katowicach. Niektóre placówki korzystały z nich wielokrotnie, jak Zespół Szkół Specjalnych nr 6 w Katowicach, który został objęty kompleksowym wspomaganie naszej Biblioteki. Jeden z obszarów wspomaganie nosił tytuł *Narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnej w nauczaniu*, w ramach którego organizowano szkolenia dla całej rady pedagogicznej ZSS.

Działania podjęte w roku szkolnym 2014/2015 pozwoliły nam zdobyć cenne spostrzeżenia, które będą przydatne już niebawem, kiedy organizowanie kompleksowego wspomaganie oraz sieci współpracy i samokształcenie stanie się dla nas zadaniem obowiązkowym.

Koordynowanie sieci współpracy to duże wyzwanie dla nauczycieli bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych, zwłaszcza, kiedy koordynatorzy zajmują się jednocześnie prowadzeniem szkoleń. Koordynator musi poznać specyfikę pracy szkoły i potrzeby lokalnego środowiska oświatowego, cechować się umiejętnościami organizacyjnymi oraz posiadać wiedzę z zakresu budowania zespołu i motywacji. Łącząc funkcję koordynatora i eksperta, należy także stale pogłębiać swoją wiedzę, aby nadążyć za nowinkami i oczekiwaniami współczesnych nauczycieli.

STRESZCZENIE:

W artykule zaprezentowano sieci współpracy i samokształcenia działające na terenie Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach w roku szkolnym 2014/2015 (*Internet i czytanie, TIK w pracy n@uczyciela bibliotekarza, TIK w pracy n@uczyciela polonisty*). Wspomniano także o dodatkowych szkoleniach z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, prowadzonych przez nauczycieli bibliotekarzy PBW.

SŁOWA KLUCZOWE:

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach, wspomaganie szkół i placówek, sieci współpracy i samokształcenia, oferta edukacyjna, technologia informacyjno-komunikacyjna.

Bożena Lewandowska

Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

Technologia informacyjna i komunikacyjna w edukacji

Z doświadczeń Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie

Każdy nauczyciel jest zobowiązany do stosowania w swojej pracy zawodowej technologii informacyjnej i komunikacyjnej. Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie od wielu lat wspiera nauczycieli w zdobywaniu wiedzy i rozwijaniu umiejętności w tym zakresie.

Technologia informacyjna i komunikacyjna została włączona do wszystkich działań edukacyjnych szkoły. Nowe wyzwania, stojące przed nauczycielami, pociągają za sobą konieczność zdobywania dodatkowych umiejętności związanych z biegłym wykorzystaniem programów i narzędzi internetowych, tworzeniem materiałów edukacyjnych oraz pracą w sieci.

Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie, wychodząc naprzeciw tym potrzebom, dostosowała własną ofertę szkoleniową do oczekiwań szkół. Znalazły się w niej warsztaty z zakresu TIK (zajęcia stacjonarne oraz szkolenia on-line).

Jedną z pierwszych propozycji było szkolenie dotyczące obsługi programu bibliotecznego MOL Optivum, stosowanego powszechnie w bibliotekach szkolnych. Podczas warsztatów nauczyciele bibliotekarze mieli możliwość praktycznego zapoznania się z zasadami opracowania formalnego i rzeczowego dokumentów w tym programie oraz importem i eksportem danych bibliograficznych. Poznali także zasady prowadzenia skontrum i przygotowywania statystyk bibliotecznych. W ramach odrębnego spotkania poruszana była natomiast problematyka związana z opracowaniem zbiorów specjalnych.

Szeroki dostęp do nowoczesnych technologii i sieci Internet zachęca do ich wykorzystywania w celach edukacyjnych i promocyjnych. Wielu nauczycieli bibliotekarzy stosuje TIK, tworząc pomoce dydaktyczne, różnego rodzaju prezentacje multimedialne i materiały informacyjne. Swoje umiejętności mogli oni poszerzyć w ramach szkolenia *Publisher w pracy bibliotekarza*, podczas którego powstały: ulotki, broszury, wizytówki i wiele innych, profesjonalnie wyglądających materiałów marketingowych. Z kolei warsztaty *Cyfrowa obróbka zdjęć* pozwoliły bibliotekarzom nabyć umiejętność obsługi programu GIMP, który jest popularnym i bezpłatnym narzędziem do przetwarzania grafiki cyfrowej. Z jego pomocą można tworzyć własne ilustracje oraz modyfikować fotografie, zmieniając ich rozmiary, przycinając, dokonując operacji na kolorach oraz konwertując do różnych formatów plików graficznych. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również szkolenia z zakresu tworzenia stron internetowych, mające na celu zapoznanie uczestników z podstawową terminologią związaną z projektowaniem strony, elementami języka HTML oraz przygotowanie do samodzielnego zaprojektowania witryny bibliotecznej.

Szkolenie *Tworzenie stron internetowych*. Fot. B. Lewandowska.

Nowe obowiązki bibliotek pedagogicznych, wynikające z *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych*, kładą nacisk na udzielanie pomocy nauczycielom w nabywaniu i rozwijaniu umiejętności praktycznego stosowania innowacyjnych metod dydaktycznych wykorzystujących TIK.

W celu uatrakcyjnienia i wzbogacenia dotychczasowej oferty szkoleniowej oraz podniesienia jej jakości, Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie zaproponowała nauczycielom nowoczesną formę kształcenia – kursy e-learningowe na platformie Moodle. Dzięki platformie nauczyciele mają możliwość pogłębiania swojej wiedzy i nabywania nowych umiejętności. Kursy zdalne są doskonałym uzupełnieniem szkoleń tradycyjnych, prowadzonych cyklicznie w formie stacjonarnej. Ich uczestnicy korzystają z bezpłatnych materiałów szkoleniowych, udostępnionych na stronie internetowej Biblioteki¹.

Na platformie udostępniono 13 kursów, wśród których znalazły się dwie propozycje dotyczące obsługi programów komputerowych. Cieszący się dużym zainteresowaniem kurs *Tworzenie prezentacji w programie Microsoft Office PowerPoint* pozwala nauczycielom opanować podstawy jego obsługi, dodawać zdjęcia, grafikę SmartArt, tworzyć efektowne animacje. Prezentacja multimedialna jest nadal popularnym i atrakcyjnym narzędziem TIK, wzbogacającym tradycyjne metody nauczania. Wspiera pracę nauczyciela, uatrakcyjnia wykład, pogadankę, podnosi efektywność nauczania. Z kolei kurs *Edycja obrazów cyfrowych w programie Microsoft Office Picture Manager*, wyposaża uczestników w praktyczną wiedzę na temat edycji zdjęć. Nabyte umiejętności mogą być przydatne podczas przygotowywania fotografii na potrzeby wystaw, gazetek lub stron internetowych.

Dotychczas możliwość zapoznania się z budową i zasobami platformy Moodle, jej podstawowymi funkcjami i elementami mieli zainteresowani nauczyciele z rejonów objętych działalnością Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie i jej filii (Płońsk, Pułtusk, Mława, Żuromin) oraz uczestnicy kursu kwalifikacyjnego z zakresu bibliotekoznawstwa organizowanego przez Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Ciechanowie. Poznanie

¹ Zob. Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie [on-line]. [dostęp: 31.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: www.bpciechanow.edu.pl.

tajników obsługi platformy pozwoliło kursantom nabyć umiejętności niezbędne do uczestnictwa w szkoleniach prowadzonych drogą e-learningową.

Prezentacja platformy Moodle Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie. Fot. M. Ostrowska.

Szkolenia, organizowane i prowadzone przez nauczycieli bibliotekarzy Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie, przygotowują do stosowania nowoczesnych technologii w nauczaniu – prowadzenia zajęć z użyciem komputera i Internetu oraz stosowania i tworzenia multimedialnych środków dydaktycznych. Nauczyciele wyposażeni w taką wiedzę i umiejętności są przygotowani do aktywnego wykorzystywania TIK w pracy własnej oraz w pracy dydaktycznej z uczniami.

STRESZCZENIE:

Artykuł omawia wybrane szkolenia z zakresu technologii informacyjnej i komunikacyjnej, adresowane do nauczycieli, które organizuje Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie. Zaprezentowano doświadczenia Biblioteki obejmujące spotkania stacjonarne oraz zajęcia on-line – na platformie Moodle.

SŁOWA KLUCZOWE:

Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie, technologia informacyjno-komunikacyjna, MOL Optivum, Microsoft Office Publisher, GIMP, Microsoft Office PowerPoint, Microsoft Office Picture Manager, e-learning, Moodle.

Anna Marcol

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

Tworzymy stronę internetową w kreatorze Weebly

Samouczek

Czy można opracować własną witrynę internetową za darmo i bez wysiłku? Tak. Wystarczy, że skorzystamy z kreatora stron WWW, takiego jak Weebly. Praca w tym narzędziu jest intuicyjna i nie wymaga znajomości języków programowania.

Początki serwisu Weebly sięgają 2006 roku. Jego twórcami są David Rusenko, Dan Veltri i Chris Fanini, którzy podczas studiów w Pennsylvania State University postanowili założyć własną firmę. Impuls do działania wyszedł od znajomych Davida. Studenci zamierzali opracować własne e-portfolia, pomocne podczas poszukiwania pracy. Nie znali jednak języków programowania, a na zatrudnienie profesjonalisty nie posiadali wystarczających środków finansowych. Problem młodych ludzi stał się inspiracją do założenia serwisu do tworzenia witryn internetowych, dostępnego dla wszystkich, którzy poszukują łatwego i darmowego sposobu na zaistnienie w sieci¹.

Atutami kreatora Weebly są jego prostota oraz dostępność w polskiej wersji językowej. Dla osób, które chcą korzystać z usługi bezpłatnie, przewidziano korzystny plan darmowy, w ramach którego można opracować i opublikować w sieci: witrynę, blog i sklep internetowy. Bezpłatna opcja posiada podstawowe funkcje, które pozwalają stworzyć prostą, multimedialną stronę WWW, na podstawie interesujących i atrakcyjnych szablonów, wśród których uwzględniono motywy nawiązujące do edukacji. Opracowana strona może się stać nauczycielskim lub uczniowskim e-portfolio. Sprawdza się również jako wizytówka biblioteki szkolnej albo witryna konferencji metodycznej, projektu edukacyjnego, szkolnego konkursu, bądź sieci współpracy i samokształcenia.

Obecnie, w wersji darmowej, przewidziano m.in. takie funkcje, jak: wprowadzanie tekstu, dodawanie: dokumentów, zdjęć, galerii, slidera, mapy, ankiety, sondażu, forum czy formularza kontaktowego. Uwzględniono także możliwość osadzania dodatkowych materiałów za pomocą kodu EMBED. Za jego pośrednictwem możemy dołączyć do strony animowaną, mówiącą postać opracowaną w usłudze Voki², lekcję on-line przygotowaną w Blendspace³, e-książeczki stworzone w takich narzędziach, jak ToonDoo⁴ i StoryJumper oraz wiele innych materiałów.

Weebly jest idealnym rozwiązaniem dla tych, którzy zamierzają opracować prostą witrynę informacyjną lub reklamową. Warto podkreślić, że strony są optymalizowane, dzięki czemu ich rozmiar jest dostosowywany do wyświetlania za pomocą komputerów, tabletów i telefonów.

¹ Por. *Weebly* [on-line]. [dostęp: 10.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://en.wikipedia.org/wiki/Weebly>.

² Zob. A. Marcol. *Tworzenie animowanej postaci w usłudze Voki : samouczek*. „Dialogi Biblioteczne” 2014, nr 2, s. 30–35.

³ Zob. K. Wilk. *Prezentacja cyfrowych zasobów edukacyjnych z wykorzystaniem Edcanvas [Blendspace]*. „EduFakty – Uczę Nowocześnie” 2013, nr 25, s. 74–79.

⁴ Zob. M. Grześlak. *Komiks na lekcji, ale bez uwagi w dzienniczku*. „Uczę Nowocześnie” 2012, nr 2, s. 28–34.

The screenshot shows the website 'Przystanek Czytanie'. At the top, there is a navigation menu with links: STRONA GŁÓWNA, KOORDYNATORZY, PARTNERZY, ANKIETA, and KONTAKT. Below the menu is a header image featuring a person reading and a sign that says 'PRZYSTANEK CZYTANIE'. To the right of the image is a vertical menu with the following items: OGÓLNOPOLSKA, SIĘĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA, NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY, and BIBLIOTEK SZKOLNYCH. Below the header is a text block describing the project's goals and activities. At the bottom of the text block is a network diagram consisting of blue human icons connected by lines, representing a community or network.

Witryna sieci „Przystanek Czytanie”, opracowana w kreatorze Weebly.

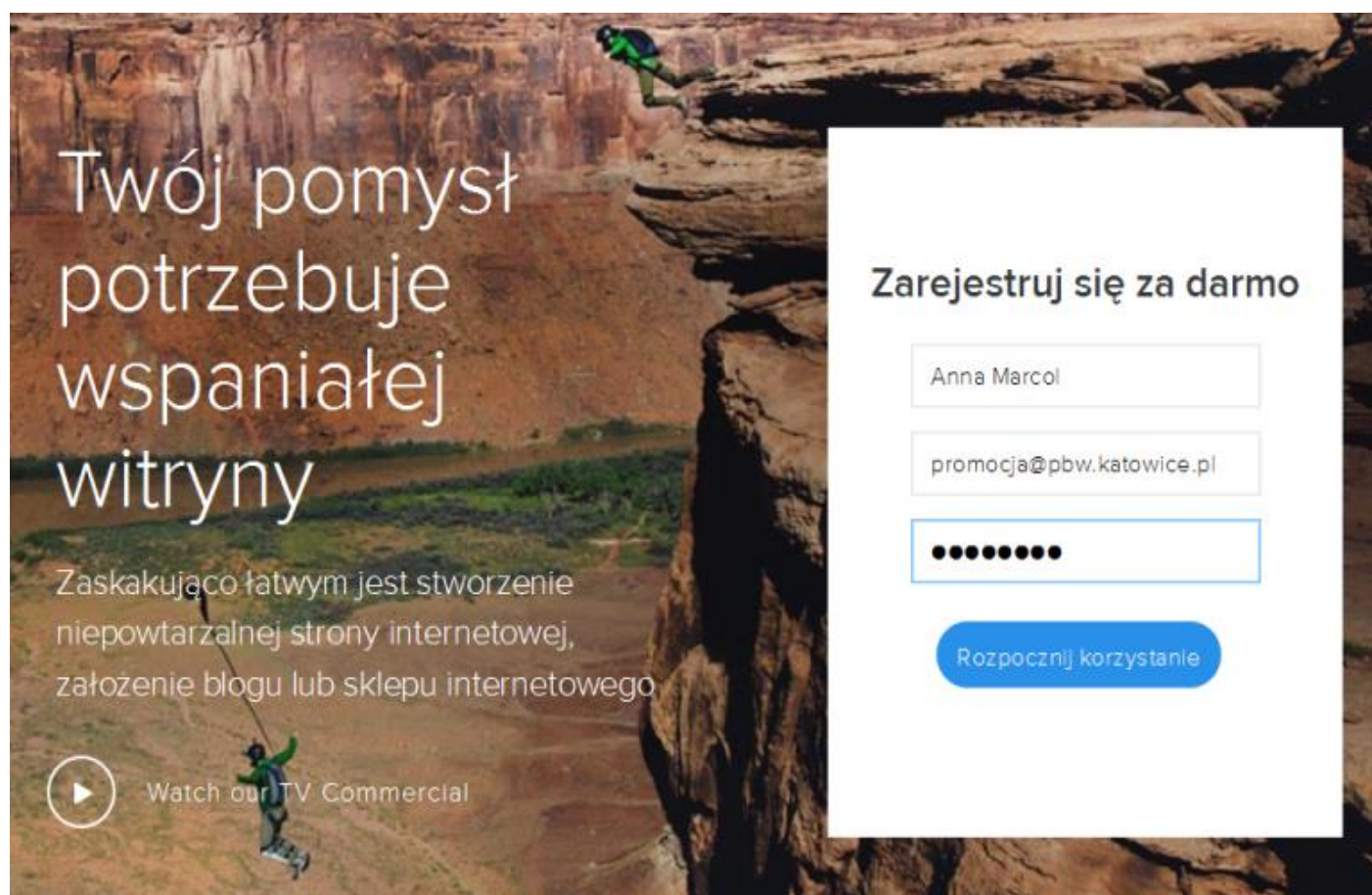
Źródło: <http://przystanek-czytanie.weebly.com/>.

Do końca 2014 roku, witryny przygotowane za darmo mogły zawierać maksymalnie 5 zakładek (stron/podstron). Obecnie liczbę tę zwiększono do 10, co pozwala na opracowywanie, na podstawie gotowych szablonów, jeszcze ciekawszych projektów.

Zakładanie konta w usłudze Weebly i tworzenie przykładowej witryny

Kreator Weebly posiada polską nakładkę językową. Korzystanie z tej wersji sprawia, że niemal wszystkie opisy i komunikaty, które pojawiają się na kolejnych etapach pracy nad projektem, są dostępne w języku polskim.

Po wejściu na stronę <http://www.weebly.com/index.php?lang=pl> zakładamy bezpłatne konto, podając swoją nazwę, adres mailowy oraz hasło. Po kliknięciu w klawisz **Rozpocznij korzystanie**, przechodzimy do tworzenia pierwszej witryny.

Twój pomysł
potrzebuje
wspaniałej
witryny

Zaskakująco łatwym jest stworzenie
niepowtarzalnej strony internetowej,
założenie blogu lub sklepu internetowego

Watch our TV Commercial

Zarejestruj się za darmo

Anna Marcol

promocja@pbw.katowice.pl

●●●●●●●●

Rozpocznij korzystanie

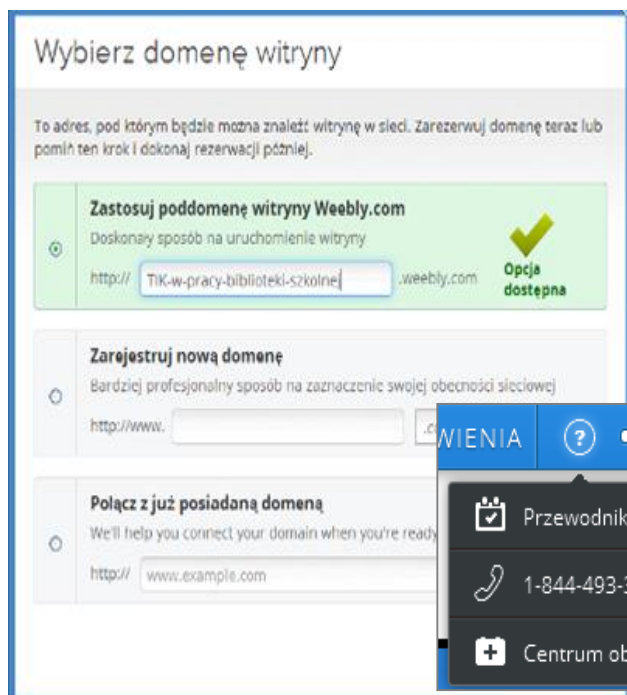
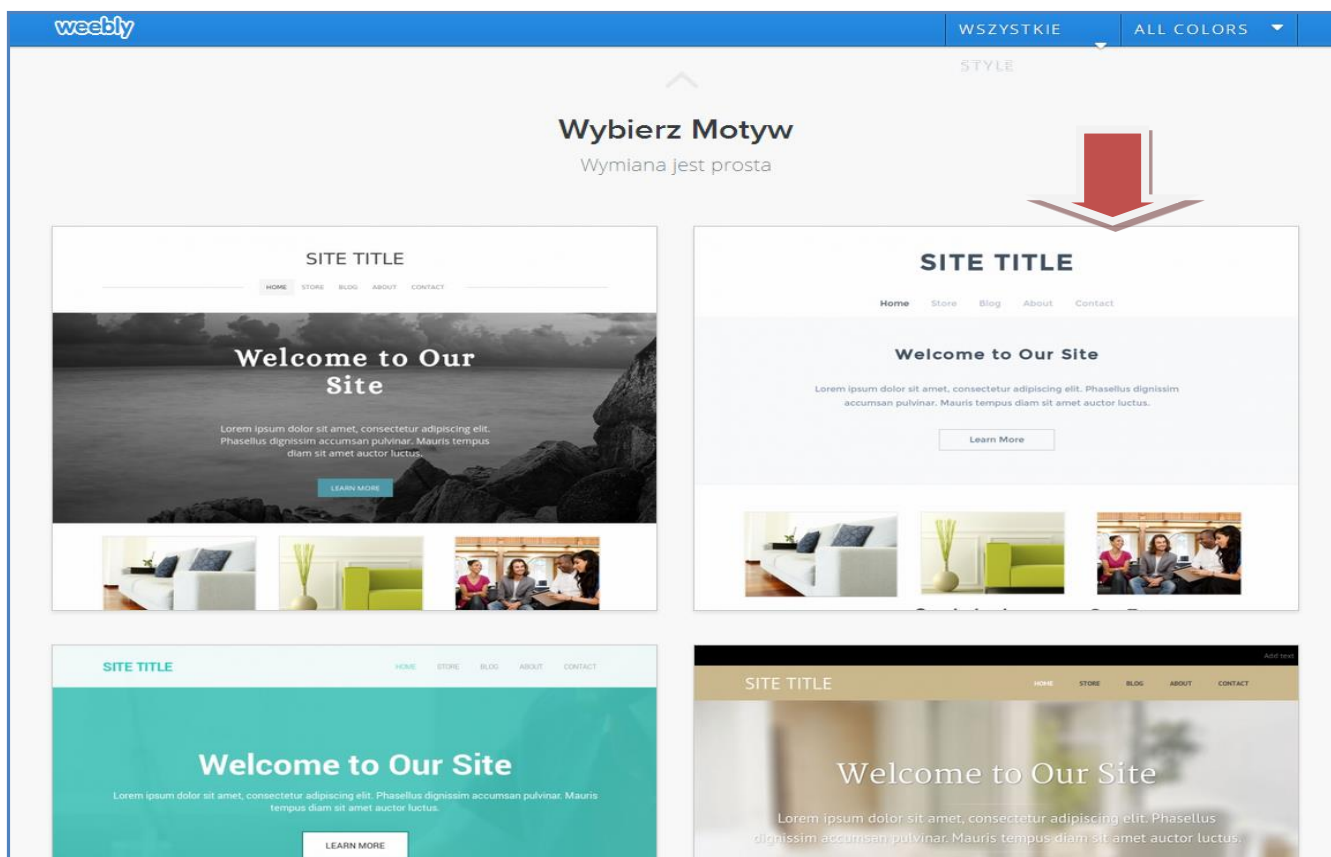
Usługa oferuje możliwość opracowania witryny o charakterze „sieciowej wizytówki”, blogu lub strony sklepu internetowego. W niniejszym samouczku zostanie zaprezentowane tworzenie prostej, pojedynczej strony WWW (opcja **Witryna**).

Czego dotyczy twoja witryna?

 Witryna	 Blog	 Sklep
--	---	--

Będziesz miał dostęp do wszystkich naszych niesamowitych funkcji, bez względu na to, co wybierzesz!

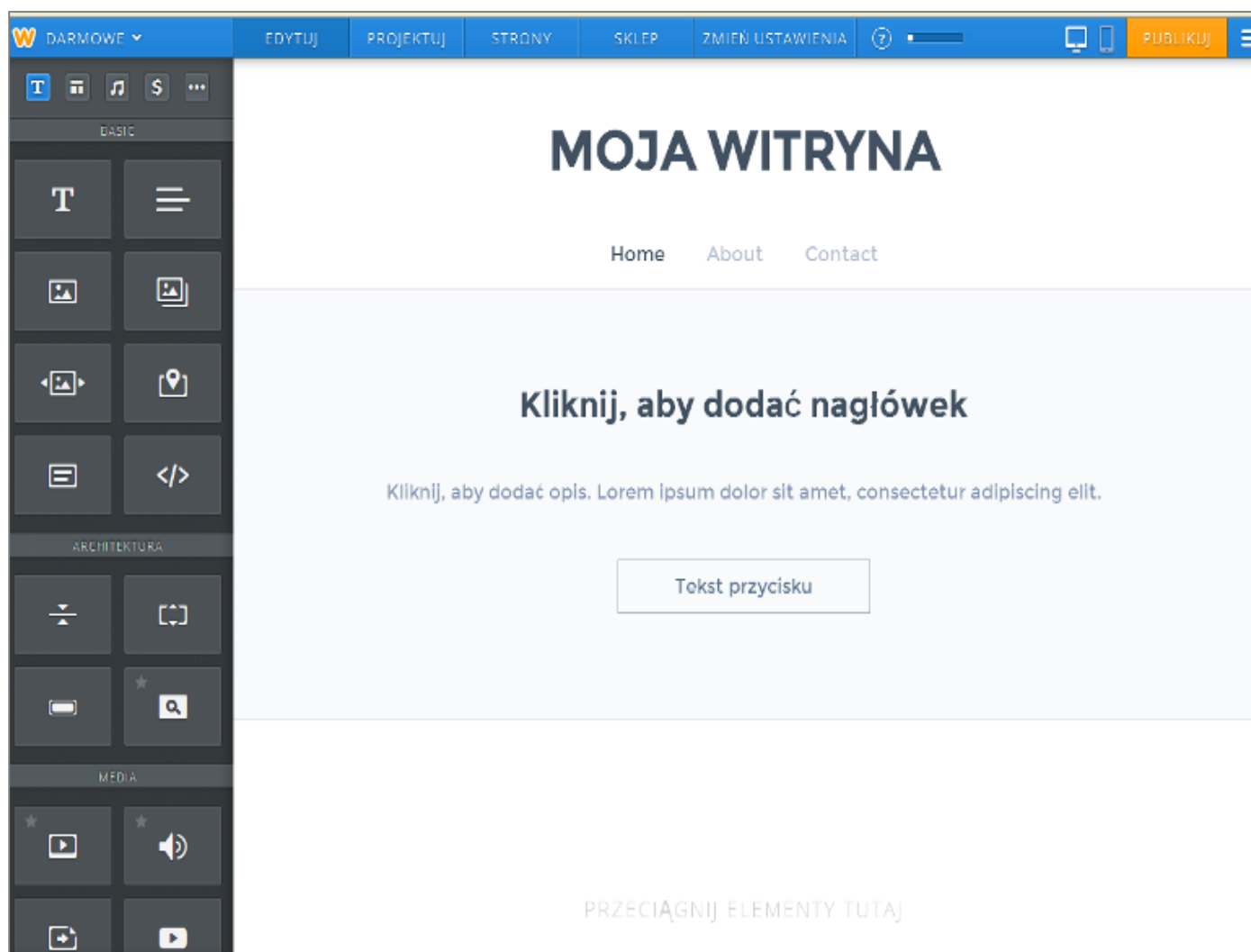
Po wyborze **Witryny** klikamy w jeden z zaproponowanych szablonów (niektóre posiadają dodatkowe wersje kolorystyczne), wśród których przewidziano motywy związane z różnego rodzaju zainteresowaniami, ekologią, edukacją, technologią i wiele innych. Warto zaznaczyć, że zdecydowanie się na jeden z nich nie jest wyborem ostatecznym – szablon można zmienić w każdej chwili.

Następnie jesteśmy zachęceni do wyboru domeny. Można to zrobić na tym etapie projektowania lub poczekać, aż strona będzie gotowa. Opcja darmowa przewiduje poddomenę **.weebly.com** (pierwsza możliwość). Do pustego okna należy wpisać propozycję adresu i sprawdzić, czy jest dostępny. W tym wypadku wybrano adres: **http://TIK-w-pracy-biblioteki-szkolnej.weebly.com**.

Kiedy korzystamy z usługi po raz pierwszy, pojawi się propozycja skorzystania z przewodnika i obejrzenia filmiku instruktażowego, w którym pokazano, jak opracować witrynę w usłudze Weebly. Filmik pomijamy (zamykamy za pomocą krzyżyka) i przechodzimy do kolejnego etapu pracy. W razie potrzeby można do niego wrócić – wystarczy kliknąć w pytajnik, który znajduje się na górnej listwie.

Na dołączonej ilustracji pokazano, jak wygląda pierwsza strona wybranego szablonu. Widoczny jest na niej fragment przybornika, dzięki któremu można wprowadzać różne elementy, na zasadzie *drag & drop* (przeciągnij i upuść).

Przybornik składa się z pięciu części. W pierwszej (**BASIC**), przewidziano klawisze, które umożliwiają wprowadzanie: nagłówka, tekstu, zdjęcia, galerii, slidera, mapy, formularza kontaktowego oraz osadzanie materiałów na stronie za pomocą kodu EMBED. W dziale **ARCHITEKTURA** uwzględniono: separator, przekładkę, przycisk i wyszukiwarkę (za darmo można ją jedynie wypróbować). Elementy do wypróbowania wprowadzono także w **MEDIACH – WIDEO HP** oraz **AUDIO**. Pozostałe klawisze z tej części przybornika (**DOKUMENTY, YOU TUBE, FLASH, PLIKI**) wykorzystujemy za darmo.

W przyborniku przewidziano również narzędzia przydatne podczas tworzenia witryny sklepu internetowego (dział **COMMERCE**), które umożliwiają dodawanie opisów produktów (**PRODUKTY**) oraz możliwość konfiguracji usługi Google AdSense (**GOOGLE ADSENSE**), pomagającej w generowaniu zysków z prowadzonej strony poprzez automatyczne wyświetlanie reklam kontekstowych, dopasowanych do jej zawartości.

W ostatniej części, zatytułowanej **WIĘCEJ**, można znaleźć klawisze umożliwiające wprowadzanie: cytatów, sondaży (odnośnik do Poll Daddy), ikon social, formularzy, ankiet, czytnika RSS oraz dokonywanie rezerwacji i prowadzenie forum.

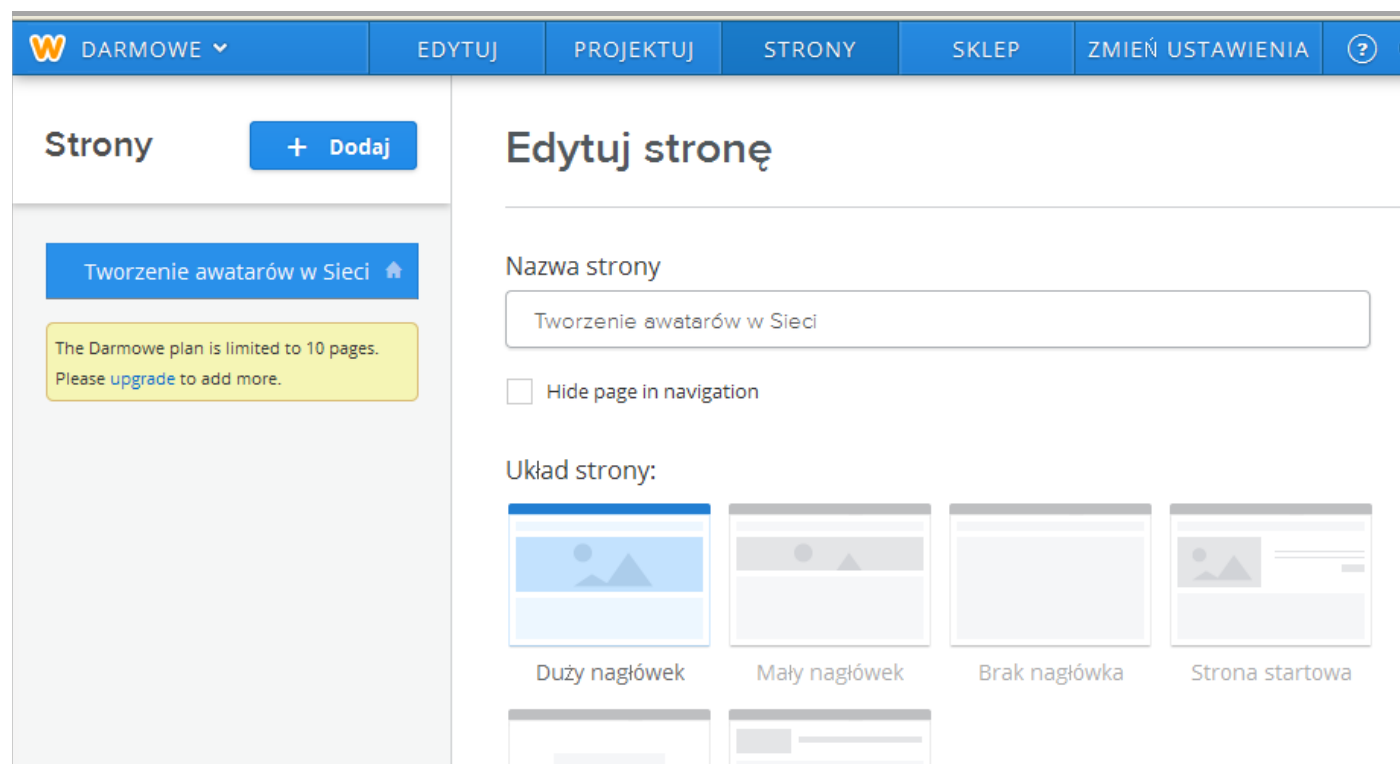
Na górnym (niebieskim) pasku znajdują się przyciski do edycji poszczególnych stron witryny poprzez nanoszenie zmian na wybrany szablon oraz wprowadzanie dodatkowych elementów za pomocą przybornika (**EDYTUJ**). Modyfikację motywu, czcionek, zdjęcia w tle (w niektórych szablonach) oraz edycję elementów HTML/CSS umożliwia zakładka **PROJEKTUJ**.

Modyfikacji szablonu można natomiast dokonać w **STRONACH**. W tym dziale przewidziano zmiany ich układu i liczby, poprzez: dodawanie, usuwanie, kopiowanie i ukrywanie oraz wprowadzanie własnych nazw zakładek. Tutaj znajdują się też ustawienia zaawansowane (wprowadzanie tytułu, który pojawi się w znaczniku tytułowym kodu HTML; dodawanie opisu strony, słów kluczowych, kodu stopki i nagłówka; ukrycie strony przed wyszukiwarkami). Istnieje także możliwość określenia widoczności witryny – w wypadku stron tworzonych za darmo dostępna jest jedynie opcja **public**.

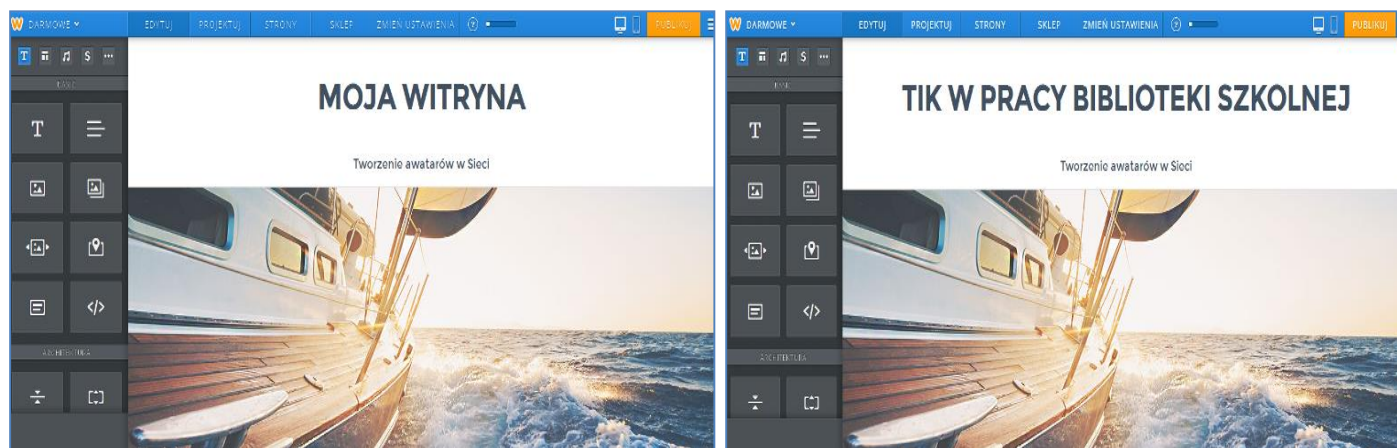
Kolejne klawisze to odsyłacz do **SKLEPU**, za pośrednictwem którego można wykupić dodatkowe usługi oraz **ZMIANY USTAWIEŃ**. W ustawieniach możemy m.in. zmienić adres witryny i jej nazwę, zdecydować o możliwości zoptymalizowania dla urządzeń mobilnych oraz założeniu hasła. Tutaj ustawiamy także nawigację, konfigurujemy Facebooka, tworzymy archiwum z plikami witryny, cofniemy jej publikację oraz dokonujemy optymalizacji dla wyszukiwarek internetowych. Przewidziano też możliwość nadawania ról współtwórcom strony i użytkownikom oraz wprowadzania ustawień dla stron sklepów internetowych i blogów.

Na niebieskiej liście znajduje się także odnośnik do wspomnianego wcześniej przewodnika oraz ikony, które pozwalają nam porównać, jak nasza witryna wygląda na ekranie komputera oraz urządzeniu mobilnym. Za pomocą pomarańczowego klawisza **PUBLIKUJ** w każdej chwili możemy wybrać domenę i podać adres naszej witryny (lub go zmienić). W prawym górnym rogu znajduje się również symbol z trzema liniami, który otwiera okno odsyłające m.in. do: widoku pełnoekranowego, moich witryn (konta, na którym będą zapisywane nasze strony), statystyk oraz domen (odpłatnych).

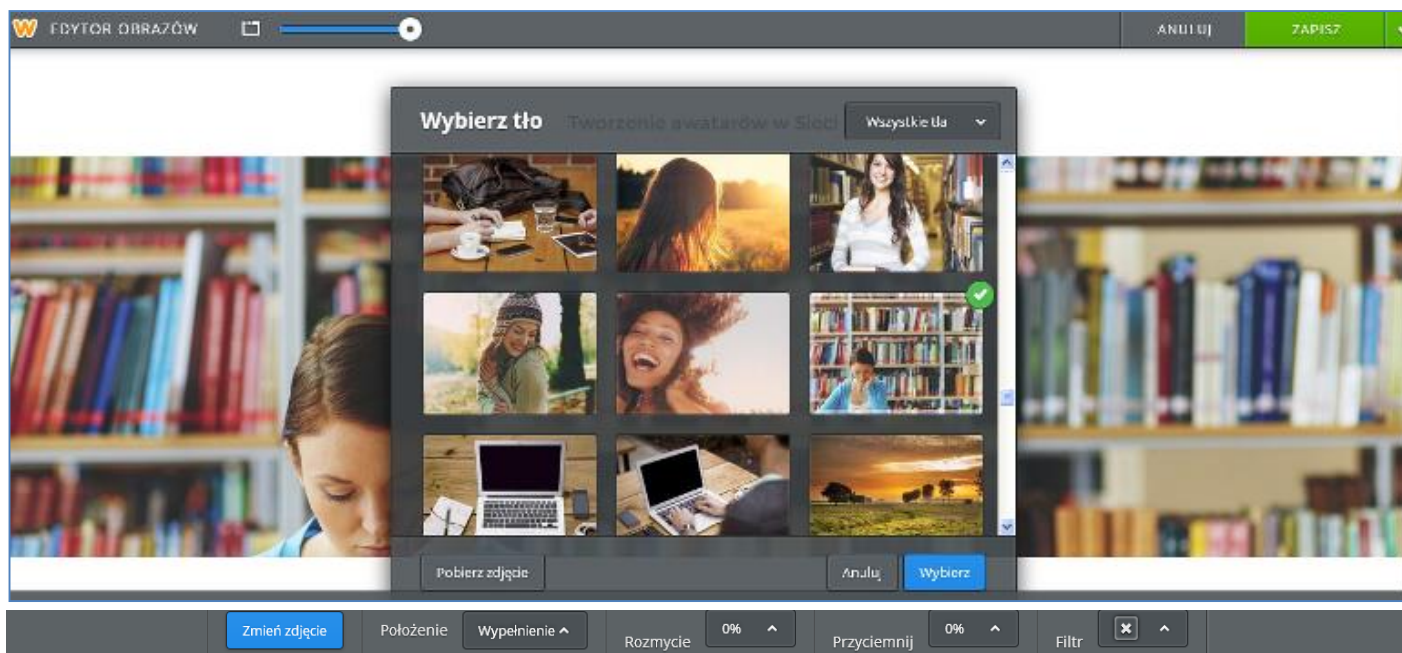
Po zapoznaniu się z funkcjami poszczególnych klawiszy można przejść do modyfikacji szablonu, której dokonujemy w zakładce **STRONY**. Witryna tworzona na potrzeby niniejszego samouczka będzie się składała z jednej zakładki z dużym nagłówkiem, zatytułowanej *Tworzenie awatarów w Sieci*, w związku z tym usunięto dwie zbędne strony. Wprowadzone zmiany zostają zapisane automatycznie.

Po przejściu do **EDYCJI** nanosimy zmiany na zmodyfikowanym szablonie. Rozpoczynamy od tytułu. Zamiast *Moja witryna* piszemy *TIK w pracy biblioteki szkolnej*.

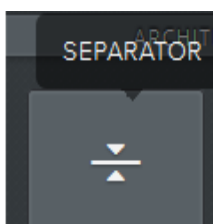
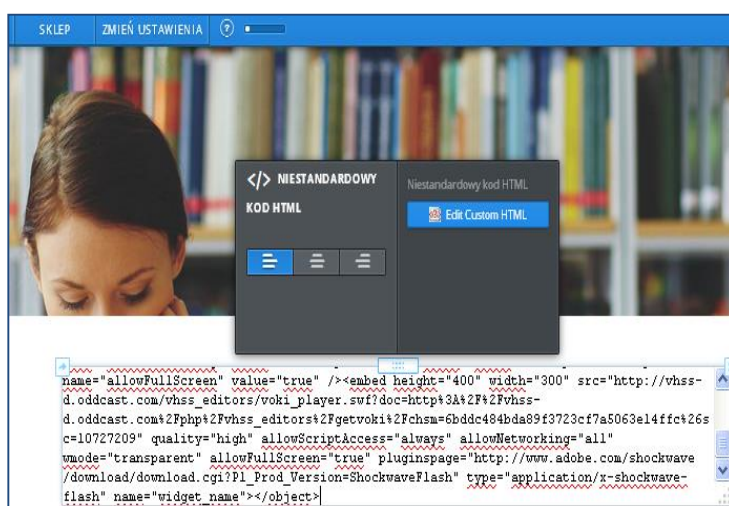
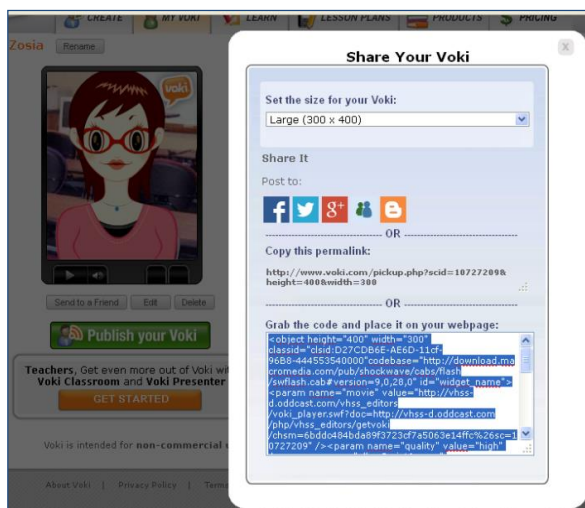
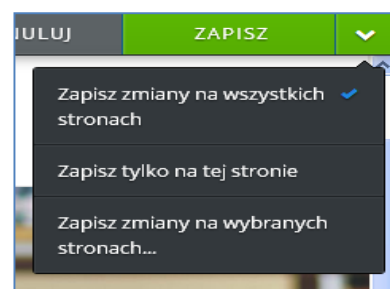
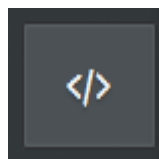

Po kliknięciu w zdjęcie pojawi się możliwość jego zamiany. Wyświetli się okno z wieloma fotografiami udostępnionymi na licencji CC0. Wybieramy spośród nich fotografię z biblioteką, którą możemy rozmyć i przyciemnić. Mamy także możliwość zmiany jej położenia oraz nakładania filtrów.

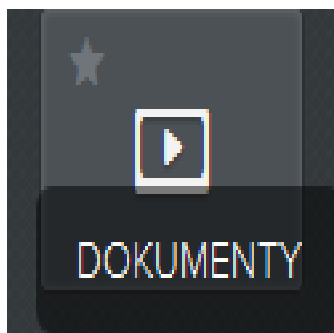

Kiedy wygląd fotografii odpowiada naszym oczekiwaniom, możemy ją zapisać, decydując, czy ma się pojawić na jednej stronie, wszystkich czy wybranych. W tym wypadku jest obojętne, którą opcję wybierzemy, ponieważ witryna składa się tylko z jednej strony.

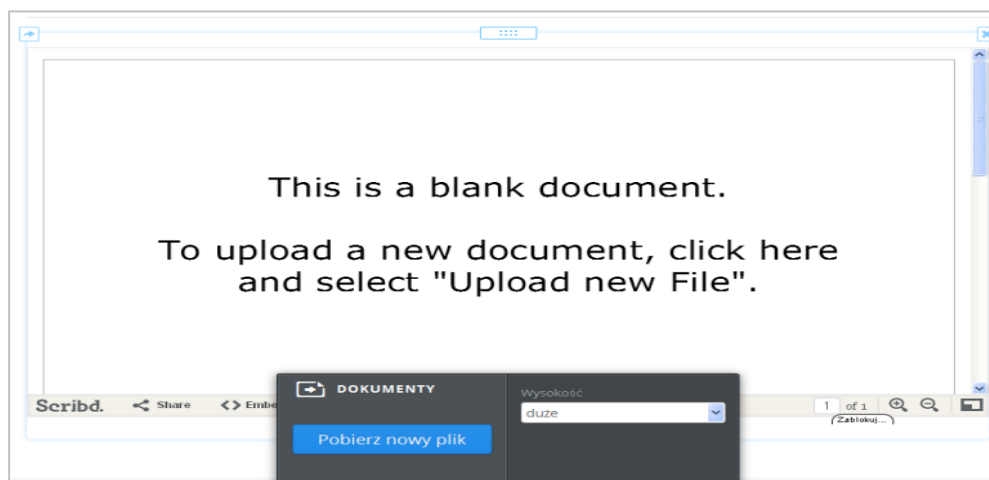
Po zapisaniu zmian trafiamy ponownie do edytora. Pod wgrany zdjęciem zostanie umieszczona animowana, mówiąca postać, opracowana w usłudze Voki. W tym celu z przybornika wybieramy klawisz umożliwiający wprowadzenie kodu EMBED, który pozwoli na osadzenie wybranej postaci na stronie. Klawisz przeciągamy na stronę. Kiedy pojawi się puste pole wpisujemy do niego kod pobrany z serwisu Voki (na zasadzie kopiuj-wklej). Możemy także ustalić położenie postaci na stronie.

Pod postacią umieścimy prostą linię, która będzie ją oddzielała od kolejnego zasobu. Z przybornika wybieramy klawisz **SEPARATOR** i przeciągamy go na stronę, upuszczając pod awatarem.

Pod linią zostanie umieszczony samouczek – przygotowany wcześniej dokument w formacie PDF. W tym celu wybieramy klawisz **DOKUMENTY** i przeciągamy go na witrynę. Otworzy się wówczas okno, które umożliwi pobranie pliku oraz jego umiejscowienie na witrynie.

Wszystkie elementy, które miały się znaleźć na tworzonej witrynie, zostały do niej dołączone. W tej chwili można ją opublikować, klikając w pomarańczowy klawisz **PUBLIKUJ**. Usługa Weebly może zażądać przepisania kodu z obrazka.

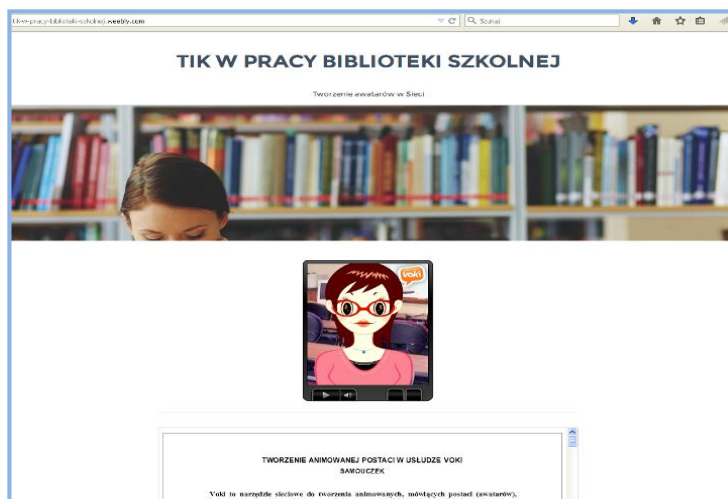
Aby sprawdzić, jak wygląda witryna po publikacji, należy kliknąć w niebieski link (jej adres). W związku z tym, że strona została utworzona za darmo, na jej końcu pojawi się informacja, w jakim kreatorze została opracowana oraz zachęta do korzystania z Weebly (nie będzie rzucała się w oczy).

Strona jest już opublikowana. Jeżeli nie chcemy, aby ktoś przeglądał jej zawartość (po jakimś czasie będzie widoczna w wyszukiwarkach) możemy cofnąć jej publikację (przycisk **ZMIEN USTAWIENIA** w edytorze).

Po publikacji witryny, Weebly zachęci nas do nadania jej kategorii oraz przyporządkowania do jednego z zaproponowanych typów. W tym wypadku można wybrać kategorię **EDUKACYJNE** (typ **INNE**).

Utworzoną witrynę w każdej chwili możemy edytować i modyfikować. Będziemy także mieli możliwość zaglądania do podstawowych statystyk, komentarzy (w razie założenia blogu) i ewentualnych wpisów z formularzy. Przewidziano ponadto klawisze do kopiowania i usuwania strony, zapraszania znajomych do jej obejrzenia oraz zmianę domeny (na opcję odpłatną).

Poniżej zaprezentowano wygląd konta użytkownika, z opublikowaną witryną *TIK w pracy biblioteki szkolnej*.

weebly/userHome.php

1-844-493-3259 | Polski | Wylogowanie

weebly

WITRYNY DOMENY ZAPROSZENIA KONTO WSPARCIE

Moje witryny [Dodaj stronę](#)

FREE **TIK w pracy biblioteki szkolnej**
<http://tik-w-pracy-biblioteki-szkolnej.weebly.com> | Ulepsz

Edytuj Statystyka Więcej

- Komentarze dotyczące blogu
- Wpisy formularzy
- Kopiuj witrynę
- Usuń witrynę

Wykonania

- Uzyskaj informacje o układach stron
- Dodaj blog
- Przejdź na plan Premium
- Aktualizuj, aby korzystać z własnej domeny
- Invite a friend to Weebly

Śledź nasze aktualizacje

Najnowsze wpisy na naszym blogu

Znajdź nas na Facebooku

Conversion Rate Optimization Tips for Your Website

STRESZCZENIE:

W materiale omówiono pracę w usłudze internetowej Weebly, umożliwiającej projektowanie darmowych witryn i blogów. Na prostym przykładzie zaprezentowano kolejne etapy tworzenia pierwszej witryny, m.in. zakładanie bezpłatnego konta, uzupełnianie zawartości poszczególnych stron oraz ich publikację.

SŁOWA KLUCZOWE:

Weebly, bezpłatne narzędzia TIK, tworzenie stron WWW.

Jadwiga Pawluk

Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. Karola Wojtyły w Elblągu

Blabberize – mówiące zdjęcie

Szkoły coraz częściej dołączają do programu edukacyjnego eTwinning, który promuje stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Jedną z aplikacji wykorzystywanych w ramach projektów jest Blabberize. Przydaje się w nauce języków obcych, ale może także wzbogacić inne lekcje poprzez wybór adekwatnego do tematu zajęć zdjęcia, które przemówi do słuchaczy.

Dzięki serwisowi Blabberize można stworzyć mówiące postaci (zwane blabber), wypowiadające dowolne teksty. Wystarczy wczytać zdjęcie, dodać nagraną ścieżkę dźwiękową (lub nagrać głos z mikrofonu) ...i gotowe.

Zacniemy od założenia konta w serwisie **Blabberize.com**.

Klikamy w przycisk **login/signup**, aby założyć konto.

Konto zakładamy w panelu po prawej stronie. Podajemy następujące informacje:

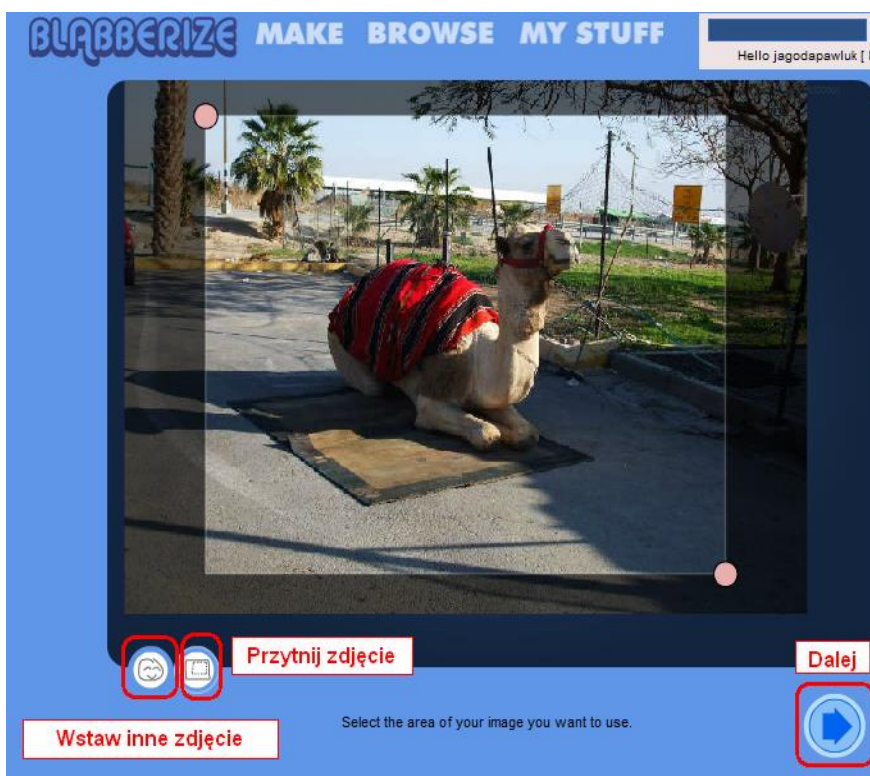
- nazwę użytkownika (**Username**),
- adres mailowy (**Email**),
- hasło (**Password**), które należy wpisać dwukrotnie (w trzecim i czwartym polu).

Po wypełnieniu formularza klikamy w klawisz **Sign Up**, umożliwiającą założenie konta. Kiedy konto zostanie założone, logujemy się do serwisu.

Rysunek poniżej pokazuje okno aplikacji. Klikając zakładkę **MAKE** możemy tworzyć własnego blabbera. Zaczynamy od wyboru zdjęcia. W oknie **Find a Picture**, klikamy w przycisk **Browse** i szukamy wcześniej przygotowanej fotografii na swoim komputerze.

Po załadowaniu zdjęcia w dolnej części okna pojawią się przyciski edycyjne. Pierwszy z nich pozwala nam wybrać inne zdjęcie. Drugi ułatwia przycięcie wybranej fotografii.

Po wybraniu odpowiedniego zdjęcia i jego dopasowaniu do okna (czyli przycięciu), za pomocą strzałki, która znajduje się w prawym dolnym rogu, przechodzimy do kolejnego etapu tworzenia blabbera.

Pod oknem obrazu pojawi się kolejny przycisk, który pozwala na ustawienie ust postaci (**ustaw usta** na ilustracji). Kliknięcie w ten klawisz umożliwia zaznaczenie tej części twarzy, która ma się poruszać podczas mówienia. Najczęściej są to usta. Ale może to być także oko czy nawet nos.

Na tym etapie tworzenia blabbera pojawiają się jeszcze dwa przyciski – pierwszy z nich umożliwia dodanie nowego elementu, który będzie się poruszał (**dodaj usta**), drugi – usunięcie takiego fragmentu (**usuń usta**).

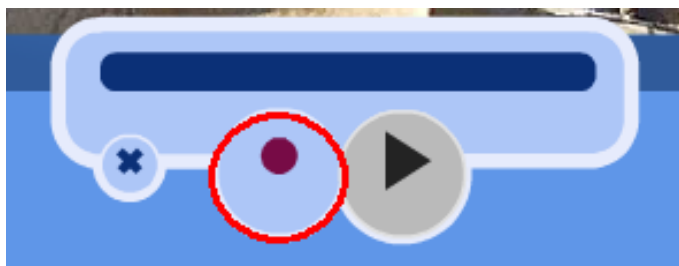

Pojawiająca się po kliknięciu przyciskiem **Dodaj usta** albo **Ustaw usta** czerwona plamka otoczona jest kilkoma punktami edycyjnymi. Plamkę należy przenieść na tę część zdjęcia, która ma się poruszać. Wystarczy przycisnąć prawy przycisk myszy, przytrzymać go i przesunąć obiekt na właściwe miejsce. Następnie, za pomocą punktów edycyjnych, dopasujemy kształt, np. do dolnej wargi. Ta część twarzy postaci będzie się poruszała, sprawiając wrażenie, że to z niej wydobywa się głos.

Kolejny krok w tworzeniu blabbera to przygotowanie nagrania. Słowa, które postać ze zdjęcia będzie wypowiadać, można nagrać samemu, przy użyciu mikrofonu. Można je również nagrać za pomocą telefonu albo pobrać gotowy plik dźwiękowy z komputera. Należy w tym celu wybrać odpowiednią opcję, klikając w wybrany przycisk.

Po wybraniu mikrofonu nagrywamy swój głos. Klikając w czerwony okrągły punkt rozpoczynamy nagrywanie głosu. Aby zakończyć nagrywanie ponownie należy kliknąć w ten sam, czerwony okrągły przycisk. Następny przycisk daje możliwość odsłuchania nagrania i obejrzenia efektu ruchomych warg.

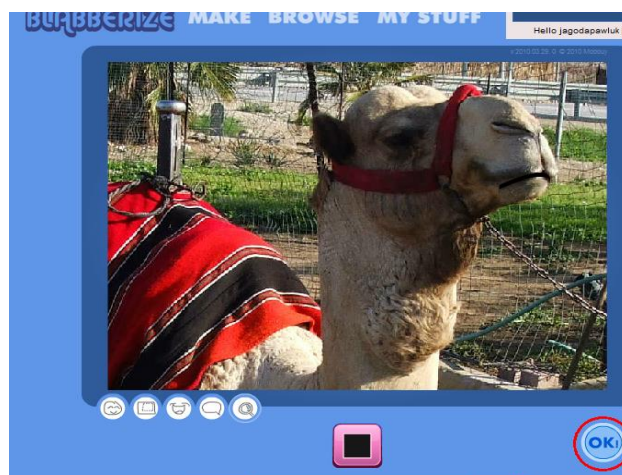
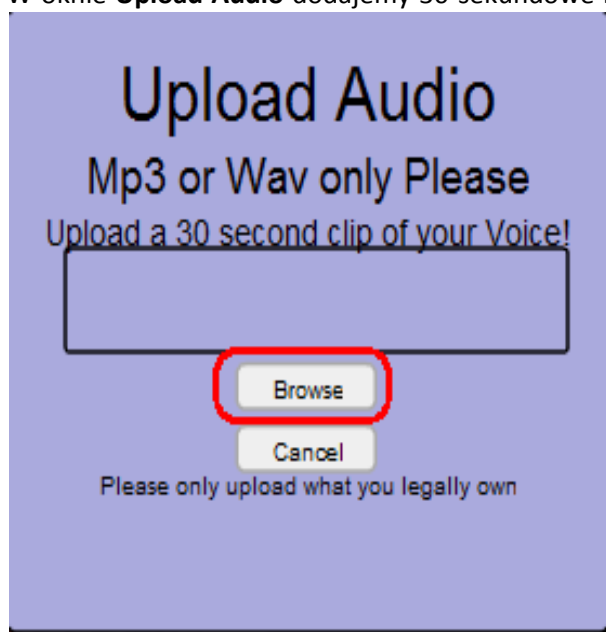

Jeżeli chcemy jeszcze coś poprawić w zarysie ruchomych warg, klikamy w trzecią ikonkę pod zdjęciem, która umożliwia ich ustawienie. Różowa przestrzeń, którą obrysowaliśmy usta, może być teraz szara i bez punktów edycyjnych. Wystarczy w nią kliknąć, aby przywrócić jej zdolność edytowania.

Oprócz nagrywania głosu przewidziano także możliwość przypisania mówiącej postaci gotowego pliku

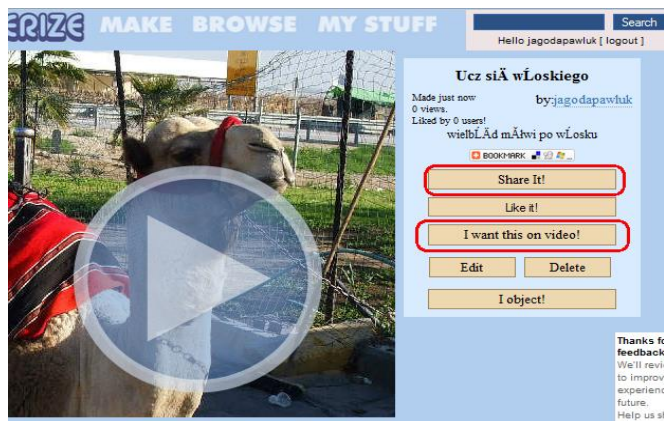
W oknie **Upload Audio** dodajemy 30-sekundowe nagranie z komputera, zapisane w formacie **Mp3** lub **Wav**. Wystarczy kliknąć w przycisk **Browse** i odnaleźć odpowiedni plik na dysku. Po załadowaniu nagrania do blabbera można jeszcze sprawdzić efekt. Jeżeli jesteśmy z niego zadowoleni – przyciskając klawisz **OK** – przechodzimy do ostatecznego zapisania postaci.

W oknie **Describe Your Blabber** podajemy tytuł pracy, jej krótki opis oraz wpisujemy jeden lub kilka tagów. Przyciskiem **Save** zapisujemy blabbera. Jednocześnie otrzymujemy możliwość podzielenia się naszą pracą.

Po zapisie postaci pojawi się okno, umożliwiające jej popularyzację. W panelu (po prawej stronie), klikając w przycisk **Share It!** wygenerujemy adres strony z blabberem, który można skopiować i przesłać pocztą elektroniczną lub zamieścić na portalu społecznościowym. W tym miejscu znajdziemy również **kod embed**, który umożliwi osadzenie postaci na stronie internetowej czy blogu.

Zapisanego blabbera możemy także zapisać jako wideo na własnym komputerze. W tym celu należy kliknąć w przycisk **I want this on video!** W oknie, które w ten sposób wywołamy, należy na postawione pytanie: **Are you sure you want a video of "..."**?, odpowiedzieć twierdząco. Plik zapisujemy na swoim komputerze w postaci klipu filmowego. Możemy go oglądać i udostępniać za pomocą Windows Media Player.

The easiest way to share your blabber is just to **send someone to our site!**
 You can use this URL: Adres strony
<http://blabberize.com/view/id/1235112>

You can also try embedding your blabber in another web page.
 Copy the text in the box below and paste it anywhere you can paste HTML code:

```

    <object classid='clsid:d27cdb6e-ae6d-11cf-96b8-444553540000' codebase='http://fpdownload.macromedia.com/pub/shockwave/cabs/flash/swflash.cab?version=9,0,0,0' width='619' height='475' id='Blabberize.com_Player' align='middle'><param name='allowScriptAccess' value='sameDomain' /><param name='movie' value='http://blabberize.com/swf/blabberembedp.swf' /></object>
    
```

kod embed Your embedded blabber will look like this:

STRESZCZENIE:

W materiale omówiono pracę w usłudze internetowej Blabberize, umożliwiającej projektowanie „gadających zdjęć”. Na prostym przykładzie zaprezentowano kolejne etapy tworzenia przykładowego blabbera.

SŁOWA KLUCZOWE:

Blabberize, bezpłatne narzędzia TIK, tworzenie animowanych zdjęć.

Aldona Zawałkiewicz

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu

LimeSurvey – serwis do prowadzenia badań on-line

Upowszechnienie dostępu do Internetu, a co za tym idzie łatwiejszy dostęp do respondentów, powoduje rosnącą popularność badań ankietowych on-line. W bibliotekach są coraz częściej wykorzystywane ankiety internetowe. Za ich pomocą bada się potrzeby informacyjne, edukacyjne czy poziom satysfakcji z usług oferowanych użytkownikom.

Biblioteka planująca realizację badań ankietowych on-line ma do wyboru wiele profesjonalnych platform i serwisów. Znaczna część z nich to narzędzia funkcjonujące w sferze usług komercyjnych. Ich działanie polega na oferowaniu dostępu do całości lub części funkcji za określoną opłatą. W większości wypadków serwisy te udostępniają też użytkownikom nieodpłatnie fragment swoich usług. Funkcjonalności dostępne w ramach tzw. kont podstawowych (darmowych) często pozwalają na poprawne przeprowadzenie badania¹.

Prowadzenie profesjonalnych badań on-line, całkowicie darmowych, zapewniają też serwisy funkcjonujące na naszym rynku.

Przy wyborze serwisu do przeprowadzenia badań on-line oprócz kwestii finansowych istotna jest łatwość jego obsługi w zakresie tworzenia ankiet w postaci elektronicznej, ich dystrybucji czy analizy danych.

Poza kosztami użytkowania i łatwością obsługi serwisu należy też zwrócić uwagę na warunki jego użytkowania, takie jak tryb dostępu (on-line lub lokalny) czy też wymóg instalacji na serwerze bibliotecznym dodatkowego oprogramowania. Istotne jest ustalenie, czy istnieją ograniczenia w liczbie możliwych do stworzenia ankiet czy też pytań, które mają być użyte. Najlepiej jeśli serwis oferuje możliwość stworzenia dowolnej liczby ankiet i nieograniczonej liczby pytań. Ważne jest, aby zapewniał duży wybór typów pytań (pytania pojedynczego i wielokrotnego wyboru, pytania matrycowe), a także dodatkowe funkcje przy ich tworzeniu np. możliwość zdefiniowania, czy pytanie jest obowiązkowe, czy też nie.

Planując badanie należy zwrócić uwagę, czy nie wystąpią jakieś ograniczenia w jego realizacji, np. takie, jak nieprzekraczalna liczba respondentów czy utrudniony dostęp do wyników.

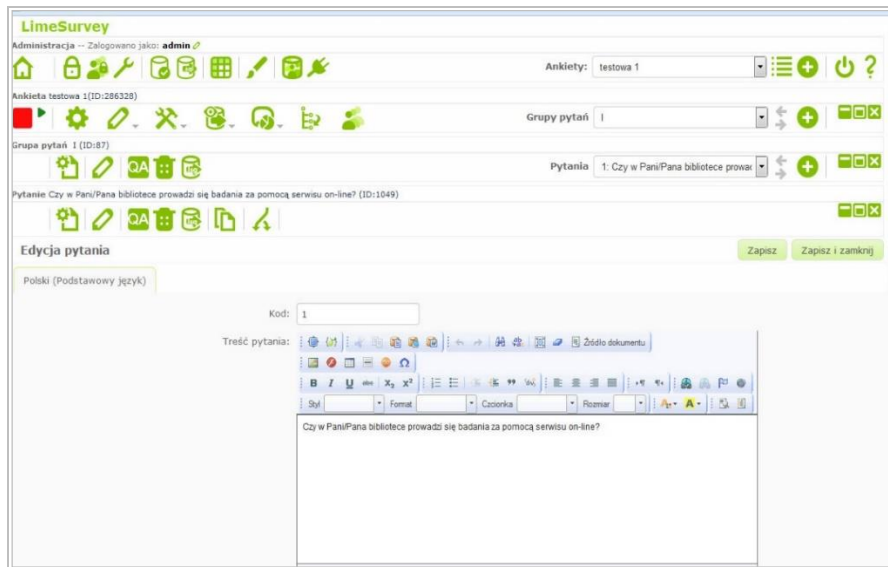
Ważna jest różnorodność dostępnych kanałów, za pomocą których można dystrybuować ankietę, takich, jak: zapraszanie respondentów do badania bezpośrednio z serwisu poprzez e-mail, udostępnianie linku na portalach społecznościowych czy zapewnienie możliwości wielokrotnego wypełnienia ankiety z jednego IP.

Dobrze, jeżeli serwis umożliwia automatyczną analizę danych i tworzenie raportów. Należy zwrócić uwagę, czy ma miejsce prezentacja wyników zbiorczych, czy wyliczane są miary statystyczne (przede wszystkim średnia arytmetyczna). Istotne jest również, czy zebrane w wyniku badania dane można eksportować do innych aplikacji.

¹ Zob. E. Kędzierska, A. Zawałkiewicz. *Ocena funkcjonalności serwisów i platform służących do tworzenia ankiet on-line pod kątem ich przydatności do badania satysfakcji użytkowników bibliotek*. [on-line]. [dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://pliki.sbp.pl/afb/ocena-funkcjonalnosci-serwisow.pdf>.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest przechowywanie i ochrona zgromadzonych w badaniu danych. Należy zwrócić uwagę na miejsce i długość okresu przechowywania danych, ich bezpieczeństwo i dostęp do nich, który może być publiczny lub prywatny.

Przedstawione wyżej kryteria spełnia LimeSurvey², darmowy program typu Open Source, cieszący się dużą popularnością na świecie, występujący w ponad 50 wersjach językowych. LimeSurvey wykorzystywany jest do prowadzenia profesjonalnych badań społecznych i psychologicznych (marketing, testy psychologiczne, poziom satysfakcji użytkowników, kwalifikacje pracowników, testy wiedzy) zarówno przez firmy i instytucje, jak i osoby prywatne.

Rys. 1. Menu programu.

Program wymaga instalacji na serwerze użytkownika. Zarządzanie odbywa się przez przeglądarkę internetową. LimeSurvey jest złożony, ale czytelnie skonstruowany i uporządkowany. Oferuje rozbudowany system pomocy przy tworzeniu ankiet (w tym dostępny on-line podręcznik obsługi w języku polskim). Administrowanie odbywa się bezpośrednio w instytucji, na której serwerze zainstalowano program.

W programie LimeSurvey użytkownik może stworzyć nieograniczoną liczbę ankiet z nieograniczoną liczbą pytań. Oferta rodzajów pytań jest bogata. Są to pytania: jedno- i wielokrotnego wyboru, otwarte (z polem tekstowym), typu skala, pytania tak/nie, pytania matrycowe, pytania zawierające listy rozwijalne i wiele innych.

1. Proszę ocenić w skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznacza "bardzo trudno" a 5 oznacza "bardzo łatwo" lub wybrać opcję "brak odpowiedzi" w przypadku, gdy biblioteka nie gromadzi wymienionych w pytaniu danych), trudności w ustalaniu danych dotyczących:

	1	2	3	4	5	Brak odpowiedzi
użytkowników	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pracowników biblioteki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
finansów	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zbiorów	☐	☐	☐	☐	☐	☐
udostępniania	☐	☐	☐	☐	☐	☐
wykorzystania zasobów elektronicznych	☐	☐	☐	☐	☐	☐
odwiedzin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
innych usług (np. uczestnictwa w szkoleniach, spotkaniach)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
wyposażenia	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Proszę wymienić inne trudności w ustalaniu danych

Rys. 2. Przykład pytania typu skala.

² LimeSurvey. [on-line]. [Dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://pl.wikipedia.org/wiki/LimeSurvey>.

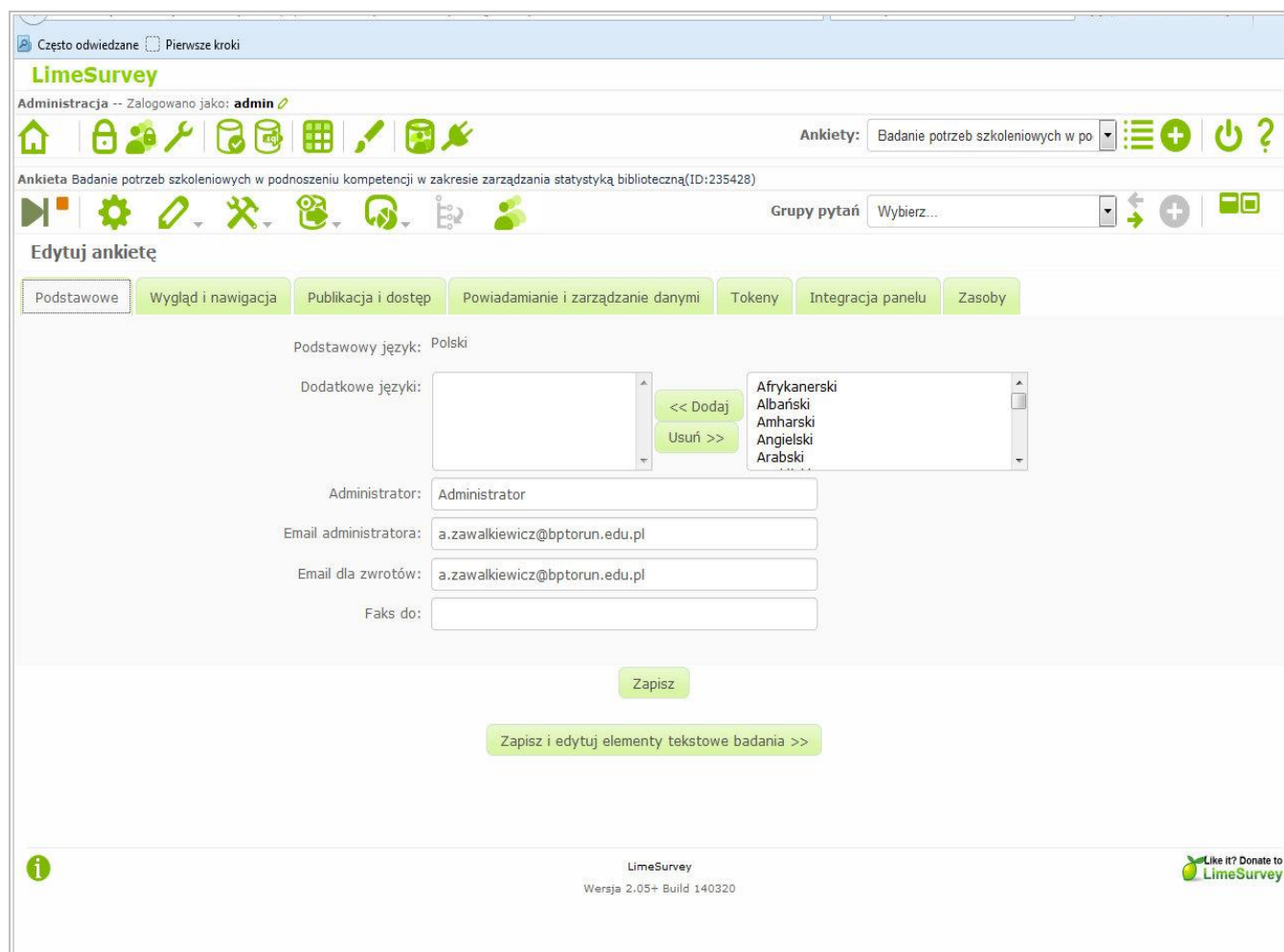
W trakcie redagowania pytań można weryfikować ich logikę, ustalać liczbę i kolejność odpowiedzi oraz filtry poprawności odpowiedzi. Co ważne, pytania mogą być ustawiane jako obowiązkowe lub nieobowiązkowe.

Można wstawiać instrukcje między pytaniami oraz wskazywać limity odpowiedzi w pytaniach wielokrotnego wyboru. Dostępny jest wybór szablonów kwestionariuszy. System pozwala na dodawanie grafiki oraz linków.

W trakcie wypełniania ankiety przez respondenta widoczny jest pasek postępu, w każdym momencie badania użytkownik może wrócić do poprzednich pytań.

Podczas projektowania kwestionariusza ankiety możliwa jest zmiana jego wyglądu – koloru, układu treści czy wielkości czcionki.

W planowanym badaniu może wziąć udział nieograniczona (lub ograniczona hasłem lub tokenem) grupa respondentów. Program pozwala na ustawienie daty rozpoczęcia i zakończenia badania (po terminie końcowym ankieta staje się nieaktywna i niedostępna dla użytkowników).

Rys. 3. Opcje ustawień badania.

LimeSurvey pozwala na jedno- lub wielokrotne wypełnianie ankiety z jednego IP. To ważne w wypadku bibliotek, które prowadzą badania za pomocą ankiet tradycyjnych, a system wykorzystują do gromadzenia i analizy danych. Ułatwia to również opcja wprowadzania danych, co pozwala na odróżnienie tych ankiet, które zostały wypełnione przez użytkowników on-line od tych wprowadzonych zdalnie przez ankietera.

Publikacja ankiety odbywa się poprzez wygenerowany link lub zaproszenie do respondentów wysyłane e-mailem. Dane zgromadzone w badaniu prezentowane są zarówno jako wyniki zbiorcze, jak i pojedyncze formularze. Można je przeglądać w HTML-u, PDF-ie, Excelu oraz Wordzie. W systemie widoczna jest liczba odpowiedzi udzielonych

przez respondentów, wyliczone są udziały procentowe odpowiedzi we wszystkich pytaniach (również tych wielokrotnego wyboru).

Wyniki				
Liczba rekordów w tym zapytaniu:		338		
Liczba rekordów w badaniu:		338		
Procent ogółu:		100.00%		
Przełóżaj				
Statystyki pytania a1				
1. Czy jest Pani/Pan zainteresowany/ym udziałem w sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli bibliotekarzy szkolnych „PRZYSTANEK – CZYTANIE”?				
Odpowiedź		Liczba	Procent	
Tak (Y)	202		83.13%	
Nie (N)	7		2.88%	
Brak odpowiedzi	34		13.99%	
Statystyki pytania b2				
2. Jak ocenia Pani/Pan swój poziom umiejętności w zakresie wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych (dalej: TiK), w skali od 1 do 5, gdzie 1 znaczy bardzo nisko a 5 bardzo wysoko.				
Odpowiedź		Liczba	Procent	Suma
1 (1)	3		0.91%	4.26%
2 (2)	11		3.34%	
3 (3)	59		17.93%	17.93%
4 (4)	89		27.05%	
5 (5)	31		9.42%	36.47%
Suma (Odpowiedzi)	193		100.00%	100.00%
Liczba przypadków	202		100.00%	
Brak odpowiedzi	9		2.66%	
Średnia arytmetyczna			3.69	
Odchylenie standardowe			0.86	

Rys. 4. Prezentacja wyników w systemie.

Istnieje możliwość generowania danych w postaci graficznej (wykresy) i ilościowo. Dla pytań typu skala wyliczana jest średnia arytmetyczna, podane są również odchylenia standardowe. System umożliwia generowanie różnorodnych raportów i eksportu danych w formatach .lss, .lsa, *.xml, *.txt, CSV, SPSS, VV.

Dane zgromadzone w badaniu są bezpieczne, ponieważ przechowywane są bezterminowo na serwerze użytkownika.

Podsumowanie

Prowadzenie badań ankietowych przy użyciu platform i serwisów służących do konstrukcji ankiet jest bardzo wygodne w stosowaniu.

Czas realizacji takich badań jest krótszy niż w wypadku badań prowadzonych za pomocą tradycyjnych, drukowanych kwestionariuszy ankiet, a koszty ekonomiczne samego procesu badawczego zostają znacznie obniżone. Badacz ma możliwość szczegółowego zaplanowania badania i szybki dostęp do jego wyników, na każdym etapie jego przebiegu. Badania przeprowadzane przy użyciu narzędzia internetowego pozwalają zminimalizować wiele błędów badań tradycyjnych, do których m.in. należą tzw. efekt ankietarski, błędy wprowadzania danych czy błędy matematyczne podczas zliczania danych³.

³ Zob. E. Kędzierska, A. Zawałkiewicz. *Ocena funkcjonalności serwisów i platform służących do tworzenia ankiet on-line pod kątem ich przydatności do badania satysfakcji użytkowników bibliotek*. [on-line]. [Dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://plicki.sbp.pl/afb/ocena-funkcjonalnosci-serwisow.pdf>.

Rekomendowany program jest bardzo rozbudowany, posiada szereg funkcjonalności, które gwarantują użytkownikom tworzenie i obsługę rzetelnych badań.

Test programu LimeSurvey został przeprowadzony podczas badań satysfakcji użytkowników w maju 2013 roku w Bibliotece Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu⁴.

Bibliografia:

1. Zawałkiewicz Aldona, Kędzierska Edyta. *Ocena funkcjonalności serwisów i platform służących do tworzenia ankiet on-line pod kątem ich przydatności do badania satysfakcji użytkowników bibliotek*. W: *Analiza Funkcjonowania Bibliotek* [on-line]. [Dostęp: 01.06.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://pliki.sbp.pl/afb/ocena-funkcjonalnosci-serwisow.pdf>.
2. Zawałkiewicz Aldona. *Badanie satysfakcji użytkowników Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu*. W: *Analiza Funkcjonowania Bibliotek* [on-line]. [Dostęp: 01.06.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://pliki.sbp.pl/afb/badanie-satysfakcji-torun.pdf>.

STRESZCZENIE:

W artykule przedstawiono założenia prowadzenia w bibliotekach badań ankietowych online. Zarekomendowano do ich realizacji LimeSurvey, darmowy program typu Open Source gwarantujący przeprowadzenie badań w pełni profesjonalnych.

SŁOWA KLUCZOWE:

LimeSurvey, badania ankietowe w bibliotekach, serwisy online, ankiety online.

⁴ Zob. A. Zawałkiewicz. *Badanie satysfakcji użytkowników Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu*. [on-line]. [Dostęp: 26.05.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://pliki.sbp.pl/afb/badanie-satysfakcji-torun.pdf>.

Jolanta Janonis

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku

TIK w edukacji

Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2009-2014

Wydawnictwa zwarte

1. Audiowizualne doświadczanie świata : kontekst międzypokoleniowy / Krzysztof Czykier. - Warszawa : Wydawnictwo Akademickie Żak, 2014. - 325 s.
2. Człowiek w obliczu szans cyberprzestrzeni i świata wirtualnego / red. nauk. Józef Bednarek. - Warszawa : Difin, 2014. - 223 s.
3. Diagnozy edukacyjne : dorobek i nowe zadania : XX Krajowa Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej, Gdańsk, 18-20 września 2014 r. / pod red. Bolesława Niemierko i Marii Krystyny Szmigiel ; Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej. - Kraków : Grupa Tomami, 2014. - 479 s.
4. Kompetencje informatyczne nauczycieli muzyki : stan postulowany a rzeczywisty / Piotr Soszyński. - Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2014. - 300 s.
5. Komputer w edukacji gimnazjalno-licealnej : praca zbiorowa / pod red. Sergo Kuruliszwili. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2011. - 136 s.
6. Pedagogika medialna : aspekty społeczne, kulturowe i edukacyjne / Tomasz Huk. - Kraków ; Katowice : Oficyna Wydawnicza Impuls, 2014. - 384 s.
7. Proksemika cyfrowej szkoły / Kazimierz Mikulski. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2014. - 132 s.
8. Zajęcia komputerowe : podręcznik dla szkoły podstawowej dla klas 4-6 / Grażyna Hermanowska, Wojciech Hermanowski. - Gdynia : Wydawnictwo Pedagogiczne Operon, 2012. - 221 s.

Artykuły z czasopism

1. Aplikacje Web 2.0 wspierające zarządzanie projektami szkolnymi i pracą grupową / Bożena Boryczka // Meritum. - 2013, nr 4, s. 107-113
2. Biblioteczne TIK-anie / Agnieszka Halicka // Głos Nauczycielski. - 2014, nr 13, s. 17
3. Blendspace : platforma do tworzenia i udostępniania lekcji oraz materiałów edukacyjnych dla uczniów / Hanna Basaj // Meritum. - 2013, nr 4, s. 104-106
4. Blog jako narzędzie dydaktyczne w bibliotece szkolnej / Teresa Prokowska // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 3, s. 13-15
5. Budowanie społeczności w szkole wirtualnej / Wojciech Magdoń // Gazeta Szkolna. - 2010, nr 38, s. 15
6. Budujemy e-szkołę / Ryszard Więcek // Dyrektor Szkoły. - 2012, nr 9, s. 24-29
7. BYOD w szkole – BY Odkrywać e-dukację / Dorota Janczak // Meritum. - 2013, nr 4, s. 34-37
8. Cenzurka pod specjalnym nadzorem / Joanna Wojciechowicz-Bednarek // Edukacja i Dialog. - 2012, nr 5-6, s. 36-38

9. Chciałabym i się boję... : polska edukacja w obliczu nowych technologii (na przykładzie UKW). Cz. 1 / Mikołaj Sobociński // Edukacja i Dialog. - 2012, nr 5-6, s. 20-26
10. Chciałabym i się boję... : polska edukacja w obliczu nowych technologii (na przykładzie UKW). Cz. 2 / Mikołaj Sobociński // Edukacja i Dialog. - 2012, nr 7-8, s. 14-20
11. Cloud computing w bibliotece / Agata Arkabus // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 1, s. 9-12
12. Co ciekawsze – zajęcia edukacyjne w terenie czy zabawy z naszymi urządzeniami mobilnymi? / Elżbieta Pryłowska-Nowak // Meritum. - 2013, nr 4, s. 65-71
13. Co TIK-a w naszej szkole? / Hanna Kostrzewska // Informator Oświatowy. - 2014, nr 1, s. 20-21
14. Cyfrowa szkoła (nie) bez nauczyciela / Magdalena Machinko-Nagrabecka, Elżbieta Wołoszyńska-Wiśniewska // Edukacja i Dialog. - 2013, nr 9-10, s. 62-64
15. Cyfrowa szkoła : warunki rozwoju i sukcesu / Agata Oleksiak // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 2, s. 20-22
16. Cyfrowa szkoła na wybojach / Piotr Skura // Głos Nauczycielski. - 2014, nr 15, s. 8
17. Cyfrowa Szkoła to nie laptopy i tablety / Wojciech Ratajek // Nowe Horyzonty Edukacji. - 2013, nr 2, s. 20-24
18. Cyfrowa szkoła, czyli jaka? / Małgorzata Rostkowska // Meritum. - 2013, nr 4, s. 22-26
19. Cyfrowe zasoby do wykorzystania w nauczaniu / Mariusz Malinowski // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 6, s. 75-78
20. Czas cyfrowej obecności : e-learning w placówkach oświatowych / Mariusz Malinowski // Dyrektor Szkoły. - 2012, nr 10, s. 14-17
21. Czego uczy się programując? : refleksje o nauczaniu programowania w szkole podstawowej / Katarzyna Olędzka, Wanda Jochemczyk // Meritum. - 2014, nr 3, s. 82-88
22. Czy cyfrowa panika jest uzasadniona? / Tadeusz Peter // Nowa Szkoła. - 2014, nr 1, s. 24-26
23. Czy i po co nauczać małe dzieci programowania? / Dorota Janczak // Meritum. - 2013, nr 2, s. 68-72
24. Czy w szkole jest miejsce na innowacje? / Rafał Moczko // Polonistyka. - 2012, nr 4, s. 6-9
25. Czynniki różnicujące kompetencje informacyjne nauczycieli oraz wykorzystywanie metod i narzędzi ICT (doniesienie z badań) / Eunika Baron-Polańczyk // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2013, nr 1, s. 129-145
26. Dojrzałość technologiczna – wyzwanie edukacji / Karolina Ziolo-Pużuk // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 3, s. 52-55
27. Dwa światy – cyfrowi tubylcy, cyfrowi imigranci. Cz. 1 / Radosław Mysior // Remedium. - 2014, nr 9, s. 5-7
28. Dwa światy – cyfrowi tubylcy, cyfrowi imigranci. Cz. 2 / Radosław Mysior // Remedium. - 2014, nr 10, s. 8-9
29. Dynamiczna karta pracy a programie GeoGebra / Magdalena Kucio, Marzena Płachciok // Matematyka. - 2011, nr 1, s. 43-47
30. E-administracja, E-szkoła / Bogdan Leszczuk, Michał Słupczewski // Informator Oświatowy. - 2012, nr 1, s. 44-45
31. Edukacja informatyczno-techniczna dr hab. Elżbiety Sałaty / Henryk Bednarczyk, Dorota Koprowska // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2014, nr 4, s. 215-218
32. Edukacja medialna a programy graficzne / Sebastian D. Kotuła // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2011, nr 4, s. 4-5

33. „Edukacja na Nowo” zaczyna się od nauczyciela / Dorota Janczak, Izabela Rudnicka // Meritum. - 2014, nr 3, s. 75-81
34. Edukacja przed wielką zmianą / Jadwiga Raczkowska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2012, nr 3, s. 10-20
35. Edukacja w środowisku informacyjnym / Lidia Pokrzycka // Nowa Szkoła. - 2013, nr 1, s. 50-52
36. E-gotowość szkolna nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej / Jacek Ścibor // Meritum. - 2013, nr 2, s. 61-63
37. Ekran zastąpi papier? / Magdalena Kaszulanis // Głos Nauczycielski. - 2012, nr 16, s. 6
38. E-lekcje, e-uczeń, e-nauczyciel, czyli kilka słów o cyfrowej szkole / Aleksandra Kubala-Kulpińska // Głos Pedagogiczny. - 2014, nr 62, s. 53-54
39. E-podręczniki / Marlena Plebańska // Edukacja i Dialog. - 2014, nr 11-12, s. 76-80
40. e-Technologie wspierające pracę nauczyciela / Mariusz Malinowski // Dyrektor Szkoły. - 2013, nr 2, s. 68-73
41. eTwinning szansą kształtowania kompetencji kluczowych / Elżbieta Gajek // Meritum. - 2011, nr 3, s. 100-105
42. eTwinning w bibliotece szkolnej / Gracjana Więckowska // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2011, nr 1, s. 3-4
43. Facebook w eTwinningu? Dlaczego nie! / Marcin Malinowski // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2011, nr 1, s. 5-7
44. Funkcjonalny komputer w bibliotece szkolnej / Robert Szczepaniak // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 1, s. 18-22
45. Gadu-Gadu z rodzicami / Anna Poraj // Życie Szkoły. - 2012, nr 3, s. 38-40
46. Holiday postcards – lekcja języka angielskiego z wykorzystaniem tablicy interaktywnej / Dominika Serowy // Języki Obce w Szkole. - 2011, nr 3, s. 44-45
47. Informatyczne kompetencje nauczyciela wczesniej edukacji a przygotowanie uczniów do funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym / Izabela Jaros // Edukacja. - 2010, nr 4, s. 113-122
48. Interaktywna Matematyka III / Jan Baranowski // Matematyka. - 2014, nr 10, s. 20-21
49. Internet – możliwości i zagrożenia dla edukacji / Jarosław Strusiński // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2011, nr 3, s. 114-116
50. Internetowe zasoby edukacyjne / Urszula Hoczyk // Nowa Szkoła. - 2014, nr 3, s. 23-28
51. Jak budować potencjał edukacyjny urządzeń mobilnych? / Elżbieta Pryłowska-Nowak // Meritum. - 2013, nr 4, s. 38-43
52. Jak cyfrowa szkoła wspiera proces uczenia się i nauczania? / Colin Rose // Edukacja i Dialog. - 2014, nr 5-6, s. 6-16
53. Jak podnieść umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym w ramach programu MEN „Bezpieczna i przyjazna szkoła” na lata 2014-2016? / Jacek Stec // Głos Pedagogiczny. - 2014, nr 62, s. 61-64
54. Jak skutecznie „googlować”? / Bożena Boryczka // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2013, nr 4, s. 11-12
55. Jak wykorzystać Google Street View na różnych przedmiotach / Michał Lubierda // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2013, nr 4, s. 8-10
56. Jak zabezpieczać dane w dziennikach elektronicznych? / Wojciech Rafał Wiewiórkowski // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 11, s. 44-45

57. Jak zrobić infografikę : przegląd przykładowych narzędzi / Izabela Rudnicka // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 11, s. 5-6
58. Języki obce w chmurach / Iwona Moczyłowska // Języki Obce w Szkole. - 2011, nr 3, s. 66-71
59. Klasy laptopowe / Magdalena Kaszulanis // Głos Nauczycielski. - 2011, nr 15, s. 4
60. Klikaj z umiarem / Magdalena Goetz // Głos Nauczycielski. - 2014, nr 36, s. 17
61. Kompetencje kluczowe w społeczeństwie informacyjnym i edukacji informatycznej społeczności lokalnej / Tomasz Kupidura // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2013, nr 1, s. 145-153
62. Kompetencje medialne / Elżbieta Gajek // Polski w Praktyce. - 2012, nr 6, s. 32-36
63. Komputer dla każdego ucznia / Urszula Jędrzejczyk // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2011, nr 9, s. 54-56
64. Komputer pomaga biologom i nie tylko / M. Pliński, J. Samsel, G. Strzelczyk // Biologia w Szkole. - 2011, nr 2, s. 59-65
65. Komputer w pracy z uczniem w nauczaniu specjalnym / Grzegorz Misan // Informator Oświatowy. - 2011, nr 1, s. 41-42
66. Komputerowe testowanie adaptacyjne / Ryszard Gmoch // Nowa Szkoła. - 2011, nr 2, s. 22-30
67. Komputerowe wspomaganie amatora astronomii. Cz. 2 / Michał Niedźwiecki, Katarzyna Niedźwiecka // Fizyka w Szkole. - 2014, nr 6, s. 24-27
68. Komputerowe wspomaganie uczenia się i nauczania języków obcych / Elżbieta Gajek // Meritum. - 2010, nr 1, s. 53-59
69. LearningApps – bezpłatna platforma do tworzenia interaktywnych ćwiczeń dla uczniów / Hanna Basaj // Meritum. - 2013, nr 4, s. 94-96
70. Małe narzędzia dla innowacyjnego nauczyciela bibliotekarza / Bożena Boryczka // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2011, nr 2, s. 10-12
71. Mapowanie myśli w Internecie : pierwsze kroki w programie MindMeister / Michał Luberda // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 4, s. 19-20
72. Mapy myśli wsparciem uczenia się i zapamiętywania / Hanna Basaj // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 4, s. 14-18
73. Matematyka z komputerem / Adrianna Wisłocka // Informator Oświatowy. - 2014, nr 1, s. 39
74. Matematyka, nauczyciele i technologie. Cz. 1 / Mirosław Majewski // Matematyka. - 2014, nr 11, s. 40-50
75. Media elektroniczne w glottodydaktyce : zmiany w sposobach działania ucznia, nauczyciela oraz formułowania tekstów / Paweł Szerszeń // Języki Obce w Szkole. - 2011, nr 3, s. 28-30
76. Media w edukacji : telefon komórkowy w pomiarach uczniowskich. Cz. 1 / Kazimierz Mikulski // Fizyka w Szkole. - 2013, nr 1, s. 35-40
77. Media w edukacji : telefon komórkowy w pomiarach uczniowskich. Cz. 2 / Kazimierz Mikulski // Fizyka w Szkole. - 2013, nr 2, s. 31-35
78. Metody nauczania historii a multimedia : możliwości zastosowania komputera w metodzie projektów : teoria i praktyka / Anna Ausz, Mariusz Ausz // Wiadomości Historyczne. - 2011, nr 3, s. 21-29
79. Microsoft PowerPoint jako narzędzie dydaktyczne polonisty / Ewa Palka // Język Polski w Liceum. – 2012/2013, nr 3, s. 66-86
80. Miejsce technologii informacyjnej i komunikacyjnej w nadzorze pedagogicznym / Wojciech Magdoń // Gazeta Szkolna. - 2011, nr 21-22, s. 14-15

81. Miejsce technologii informacyjno-komunikacyjnej w strategii rozwoju szkoły / Jan Zięba // Gazeta Szkolna. - 2010, nr 25-26, s. 14-15
82. M-learning – następca e-learningu / Karolina Ziolo-Pużuk // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 6, s. 45-49
83. Młodzież upośledzona umysłowo w świecie nowoczesnych technologii komunikacyjnych / Piotr Plichta // Kwartalnik Pedagogiczny. - 2009, nr 4, s. 105-118
84. Mobilne laboratorium przyrodnicze / Elżbieta Kawecka // Meritum. - 2013, nr 4, s. 52-55
85. Motywacja i multitable / oprac. Joanna Wojciechowicz-Bednarek // Edukacja i Dialog. - 2012, nr 9-10, s. 38-41
86. Możliwości zastosowania syntezatorów mowy na lekcji języka obcego / Aleksandra Łyp-Bielecka // Języki Obce w Szkole. - 2011, nr 3, s. 56-63
87. Narzędzia cyfrowe ułatwiające pracę nauczyciela z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych : na przykładzie nauki języka obcego / Elżbieta Gajek // Meritum. - 2011, nr 1, s. 70-73
88. Narzędzia TIK do wspierania pracy i współpracy samorządów szkolnych / Hanna Basaj // Meritum. - 2012, nr 2, s. 63-64
89. Narzędzia TIK? Obecne! / Marzena Tyl // Biblioteka w Szkole. - 2012, nr 5, s. 5-7
90. Nauczyciel wobec wymagań społeczeństwa informacyjnego, czyli jaki powinien być cyberbelfer / Grażyna Gregorczyk // Meritum. - 2013, nr 4, s. 17-21
91. Nauczyciele klas I-III o edukacyjnych programach komputerowych stosowanych w realizacji treści matematycznych / Barbara Dudel // Edukacja. - 2011, nr 3, s. 57-65
92. Nauczycielskie sieci sposobem na... dżunglę (informacji i zadań) / Ewa Kędracka-Feldman // Meritum. - 2014, nr 1, s. 74-77
93. Nie samą statystyką biblioteka żyje / Katarzyna Chojnacka-Musiał // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 4, s. 21-22
94. Nie tylko nauka i zabawa – rola komputera w rewalidacji osób niepełnosprawnych / Barbara Grzyb // Niepełnosprawność i Rehabilitacja. - 2012, nr 1, s. 41-50
95. Nie ustępujemy Norwegom : cyfrowa rzeczywistość polskiego gimnazjalisty / Krzysztof Trzciniński // Głos Nauczycielski. - 2014, nr 48, s. 11
96. Nowe urządzenia wspomagające edukację / Marek Wróblewski // Informator Oświatowy. - 2011, nr 1, s. 43-44
97. Nowoczesna edukacja – interaktywna szkoła / Lidia Pokrzycka // Nowa Szkoła. - 2013, nr 3, s. 47-50
98. Ocenianie wiedzy i umiejętności uczniów przy wykorzystaniu narzędzia Hot Potatoes / Ewa Palka // Język Polski w Szkole IV-VI. - 2014, nr 1, s. 37-49
99. Ocenisz tylko wypoczęty / Piotr Skura // Głos Nauczycielski. - 2011, nr 50, s. 5
100. Od rzutnika pisma po tablicę interaktywną : moje doświadczenia w nauczaniu z wykorzystaniem TIK / Grażyna Data // Informator Oświatowy. - 2012, nr 1, s. 50-51
101. Odnowione spojrzenie na standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej / Maciej M. Sysło // Meritum. - 2011, nr 3, s. 87-93
102. Odwrócona lekcja, czyli praca z otwartymi zasobami edukacyjnymi / Małgorzata Rostkowska // Meritum. - 2012, nr 4, s. 49-51
103. OECD – technologia a edukacja / Agata Milata-Troińska // Gazeta Szkolna. - 2010, nr 25-26, s. 10-11
104. Orkiestra wirtualnych instrumentów ludowych : scenariusze zajęć w pracowni komputerowej / Katarzyna Szurman, Edyta Ołdak, Paweł Heppner // Wychowanie Muzyczne. - 2014, nr 4, s. 54-56

105. Po co biologii mobilna edukacja? / Julian Piotr Sawiński // *Biologia w Szkole*. - 2013, nr 6, s. 25-28
106. Pobierz wiedzę : wyzwania dla edukacji w świetle badań kompetencji cyfrowych młodzieży i dorosłych / Grażyna Walczewska-Klimczak // *Bibliotekarz*. - 2014, nr 2, s. 30-36
107. Pogromcy informacji, czyli jak to się robi w bibliotece / Dorota Mucha // *Biblioteka – Centrum Informacji*. - 2014, nr 4, s. 23
108. Pokolenie elektronicznych mediów / Bogdan Urbanek // *Wychowanie na Co Dzień*. - 2011, nr 9, s. 26-28
109. Pomysł na e-szkolę / Paulina Sasim // *Edukacja i Dialog*. - 2012, nr 5-6, s. 44-48
110. Potencjał smartfonów i tabletów w nauczaniu przedmiotowym / Piotr Szlagor // *Meritum*. - 2013, nr 4, s. 75-77
111. Pracownia komputerowa dla uczniów z niepełnosprawnościami / Jacek Zadrozny // *Dyrektor Szkoły*. - 2014, nr 11, s. 48-51
112. Prezentacja danych statystycznych za pomocą infografik i wykresów / Hanna Basaj // *Biblioteka – Centrum Informacji*. - 2014, nr 4, s. 10-13
113. Program Audacity jako narzędzie dydaktyczne / Ewa Pałka // *Język Polski w Szkole Gimnazjum*. - 2013, nr 4, s. 69-84
114. Program graficzny GIMP jako narzędzie dydaktyczne / Ewa Pałka // *Język Polski w Szkole Gimnazjum*. - 2013, nr 1, s. 44-61
115. Programy komputerowe przydatne dla nauczyciela chemii / Krzysztof Orliński // *Chemia w Szkole*. - 2014, nr 1, s. 28-32
116. Projekt Informatyka+ : dobry przykład wyjścia uczelni do szkół / Maciej M. Sysło // *Gazeta Szkolna*. - 2011, nr 1/2, s. 18-21
117. Przekaz informacji w edukacji za pomocą dostępnych narzędzi informatycznych / Daniel Jachyra // *Edukacja*. - 2010, nr 2, s. 29-34
118. Przekroczyć cyfrowy Rubikon... / Mariusz Malinowski // *Edukacja i Dialog*. - 2012, nr 9/10, s. 42-44
119. Przestrzeń cyfrowa w edukacji / Elżbieta Gajek // *Meritum*. - 2013, nr 1, s. 74-80
120. Przyjaciół czy wróg? : o tym, jak uczyć mądrze korzystać z Wikipedii / Magdalena Goetz // *Głos Nauczycielski*. - 2014, nr 47, s. 12
121. Pytania w sprawie komputera dla ucznia / Filip Białek // *Psychologia w Szkole*. - 2011, nr 2, s. 143-148
122. Rola i miejsce TIK w nauczaniu przedmiotów przyrodniczych w świetle zapisów nowej podstawy programowej / Elżbieta Kawecka // *Meritum*. - 2009, nr 4, s. 32-34
123. Sala komputerowa w jednym komputerze / Marcin Aptekorz // *Gazeta Szkolna*. - 2011, nr 39-40, s. 13
124. Sukces cyfrowej klasy – przewodnik / Colin Rose // *Edukacja i Dialog*. - 2013, nr 9-10, s. 11-53
125. Tablet nie zastąpi ołówka : o korzyściach z ręcznego pisania / Magdalena Goetz // *Głos Nauczycielski*. - 2014, nr 49, s. 12-13
126. Tablica interaktywna – zrób to sam / Łukasz Rumiński // *Języki Obce w Szkole*. - 2011, nr 3, s. 42-43
127. Technologia informacyjna w nauczaniu geografii w świetle nowej podstawy programowej / Anna Grzybowska, Małgorzata Witecka // *Meritum*. - 2009, nr 4, s. 35-40
128. Technologia informacyjno-komunikacyjna i konstruktywistyczny model kształcenia na lekcjach matematyki : mit czy rzeczywistość? / Hanna Basaj // *Meritum*. - 2009, nr 4, s. 41-42
129. Technologia komunikacyjno-informacyjna w pracy nauczyciela świetlicy szkolnej / Ewelina Jędrych // *Wszystko dla Szkoły*. - 2012, nr 9, s. 12-13

130. Technologie informacyjno-komunikacyjne w podstawie programowej do nauczania języków obcych / Elżbieta Gajek // Meritum. - 2009, nr 4, s. 43-47
131. Technologie informatyczne w doskonaleniu kwalifikacji zawodowych / Zbigniew Kramek, Jolanta Religa // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2011, nr 4, s. 90-99
132. Technologie mobilne w edukacji językowej – na przykładzie języka angielskiego / Elżbieta Gajek // Meritum. - 2013, nr 4, s. 27-33
133. Technologie mobilne w pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi / Aleksandra Kubala-Kulpińska // Głos Pedagogiczny. - 2014, nr 62, s. 55-58
134. Telefon komórkowy – przyjaciel czy wróg ucznia? : scenariusz lekcji wychowawczej w gimnazjum / Wioletta Rafałowicz // Wychowawca. - 2013, nr 7-8, s. 44-46
135. Telefon, tablet – zdrowe uzależnienie? / Elżbieta Pryłowska-Nowak // Meritum. - 2012, nr 3, s. 98-100
136. TIC i TOC – nowoczesne metody i narzędzia dydaktyczne na lekcjach w bibliotece / Anna Puścińska // Biblioteka w Szkole. - 2014, nr 6, s. 6-8
137. TIK nie chwyta / Piotr Skura // Głos Nauczycielski. - 2014, nr 10, s. 4
138. Tworzenie dokumentów tekstowych na urządzenia mobilne / Agnieszka Borowiecka // Meritum. - 2013, nr 4, s. 97-103
139. Tworzenie zasobów edukacyjnych w Internecie / Agnieszka Borowiecka, Bożena Boryczka // Meritum. - 2014, nr 1, s. 64-73
140. Uczymy (się) zdalnie programowania / Agnieszka Borowiecka // Meritum. - 2013, nr 4, s. 44-51
141. Uczymy się poprzez obrazy, czyli miejsce infografiki we współczesnej szkole / Izabela Rudnicka // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 4, s. 3-5
142. Umiem pisać w Wordzie! Czy to na pewno dziecinnie proste? / Elżbieta Gucwa // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2014, nr 1, s. 15-17
143. Web Quest – nowatorskie narzędzie pracy nauczyciela z uczniem / Anita Konik // Geografia w Szkole. - 2011, nr 3, s. 51-53
144. WebQuest jako metoda nauczania języków obcych / Małgorzata Al-Khatib // Meritum. - 2010, nr 1, s. 66-70
145. WikiLearning – model wirtualnego środowiska edukacyjnego / Łukasz Urbanek // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2011, nr 3, s. 109-111
146. Wirtualne laboratoria w edukacji / Julian P. Sawiński // Nowa Szkoła. - 2011, nr 8, s. 42-44
147. Wykorzystanie narzędzi ICT w nauczaniu języków obcych / Paweł Madej // Języki Obce w Szkole. - 2011, nr 3, s. 31-38
148. Wykorzystanie tablicy interaktywnej w szkole specjalnej. Cz. 5, Praktyczne wykorzystanie notebooka w pracy z dziećmi – wybrane przykłady / Małgorzata Wojtatowicz // Szkoła Specjalna. - 2013, nr 2, s. 132-136
149. Wykorzystanie tablicy interaktywnej w szkole specjalnej. Cz. 6, Tworzenie prezentacji w programie Power Point / Małgorzata Wojtatowicz // Szkoła Specjalna. - 2013, nr 3, s. 209-213
150. Wykorzystanie tablicy interaktywnej w szkole specjalnej. Cz. 7, Korzystanie z galerii / Małgorzata Wojtatowicz // Szkoła Specjalna. - 2013, nr 4, s. 292-297
151. Wykorzystanie tablicy interaktywnej w szkole specjalnej. Cz. 8, Wybrane strony internetowe do wykorzystania na lekcjach – edukacja interaktywna / Małgorzata Wojtatowicz // Szkoła Specjalna. - 2013, nr 5, s. 366-376

152. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu historii przez podkarpackich nauczycieli / Urszula Szymańska-Kujawa // Wiadomości Historyczne. - 2011, nr 3, s. 55-65
153. Wyzwanie włączenia TIK w pracę innowacyjnych nauczycieli przedmiotów przyrodniczych / Laurence Rogers, John Twidle // Meritum. - 2013, nr 4, s. 56-64
154. Z misiem łatwiej... : scenariusz projektu edukacyjnego / Izabela Rudnicka // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2010, nr 4, s. 24-26
155. Z notebookiem pod pachą / Ewa Miłoszewska // Głos Nauczycielski. - 2011, nr 28, s. 7
156. Z samouczka nauczyciela – Diigo, portal z zakładkami / Weronika Górską-Wolniewicz // Gazeta Szkolna. - 2011, nr 25-26, s. 20-21
157. Z samouczka nauczyciela – Glogster / Weronika Górską-Wolniewicz // Gazeta Szkolna. - 2011, nr 15-16, s. 20
158. Z samouczka nauczyciela – Prezi / Weronika Górską-Wolniewicz // Gazeta Szkolna. - 2011, nr 9-10, s. 16-17
159. Z samouczka nauczyciela – Quizlet / Weronika Górską-Wolniewicz // Gazeta Szkolna. - 2011, nr 23-24, s. 20-21
160. Z samouczka nauczyciela – Windows Movie Maker / Weronika Górską-Wolniewicz // Gazeta Szkolna. - 2011, nr 11-12, s. 21
161. Zajęcia komputerowe w edukacji wczesnoszkolnej : teoria i praktyka / Katarzyna Sawicka // Informator Oświatowy. - 2011, nr 1, s. 31-33
162. Zaprzyjajnij się z Joomla! Cz. 4 / Renata Otolińska // Biblioteka – Centrum Informacji. - 2011, nr 1, s. 8-10
163. Zarządzanie awatarową klasą / Jolanta Okuniewska // Meritum. - 2013, nr 4, s. 78-81
164. Zastosowanie platformy edukacyjnej Moodle na lekcjach języka obcego / Marzena Żylińska // Meritum. - 2010, nr 1, s. 66-70
165. Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2011-2013: edukacja cyfrowa, mobilna, zdalna / Marzena Jarocka // Meritum. - 2013, nr 4, s. 116-120
166. Zmieniająca się przestrzeń Internetu : nowe możliwości i nowe konieczności / Sergo Kuruliszwili // Niepełnosprawność i Rehabilitacja. - 2013, nr 1, s. 108-114

Magdalena Brewczyńska

Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku

Jak wspomagać nauczyciela bibliotekarza w zarządzaniu wiedzą w szkole?

Sprawozdanie z konferencji

Kompetencje nauczyciela bibliotekarza biblioteki szkolnej XXI wieku, promocja czytelnictwa wspierana programami rządowymi, próba odpowiedzi na pytanie jak zachęcić uczniów do czytania, rola bibliotek pedagogicznych w rozwoju pracy szkoły i znaczenie działań podejmowanych we współpracy z bibliotekami szkolnymi – to tylko niektóre tematy podejmowane podczas ogólnopolskiego spotkania dotyczącego wspomaganie pracy szkół we współpracy z bibliotekami szkolnymi.

W dniach 5–7 marca 2015 roku Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie zorganizował spotkanie informacyjne *Jak wspomagać nauczyciela bibliotekarza w zarządzaniu wiedzą w szkole?*

Spotkanie adresowane było do nauczycieli bibliotekarzy z bibliotek szkolnych, wizytatorów kuratorium oświaty, doradców metodycznych i konsultantów ds. bibliotek szkolnych oraz do nauczycieli bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych. Cele spotkania skupione były wokół następujących zagadnień: prezentacja miejsca i roli biblioteki w realizacji zadań szkoły; omówienie zasobów bibliotek szkolnych w Polsce; określenie roli i kompetencji nauczycieli bibliotekarzy w zarządzaniu wiedzą w szkole; wskazanie placówek i instytucji wspomagających pracę nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych oraz wypracowanie modelowych sposobów wspomaganie pracy nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych z udziałem placówek wspomaganie w następujących tematach: promocja czytelnictwa, wykorzystanie nowoczesnych technologii w pracy szkoły. Powyższe cele realizowane były podczas sesji wykładowych oraz warsztatów.

Spotkanie prowadzone przez Agnieszkę Pietrykę, kierownika Zespołu Informacji Pedagogicznej z Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, otworzyła Joanna Berdzik – wiceminister edukacji, odwołując się do akcji ministerialnych dotyczących promocji czytelnictwa oraz roli kompetencji czytelniczych w rozwoju młodego pokolenia. Wiceminister odniosła się także do działań Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej związanych z wyasygnowaniem środków finansowych dla bibliotek szkolnych. Program doposażenia bibliotek docelowo ma dojść do sumy 180 milionów złotych. Biblioteka szkolna została nazwana przez J. Berdzik bardzo ważną pracownią w każdej szkole, która powinna być swoistym centrum kultury, służącym nie tylko szkole, ale całemu środowisku lokalnemu. Poinformowała także, że zostało opracowane i skierowane do Ministra Finansów pismo dotyczące opracowania wytycznych w sprawie inwentaryzacji nowych podręczników.

Następnie głos zabrała Marlena Pałkowska, wicedyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji, podkreślając, że biblioteki szkolne powinny być traktowane jako główne pracownie szkoły – swoiste centra zarządzania wiedzą i informacją.

Kolejni prelegenci: Danuta Pusek – przedstawicielka Departamentu Jakości Edukacji MEN oraz Janusz Krupa – naczelnik Wydziału Podręczników i Nowych Technologii w Edukacji w Departamencie Jakości Edukacji MEN mówili o celach kształcenia zawartych w preambule *Podstawy programowej kształcenia ogólnego* oraz o zapewnieniu darmowych podręczników i materiałów ćwiczeniowych uczniom polskich szkół. Nawiązując do wystąpienia Naczelnika

WPI NTwE Danuta Brzezińska, prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, zasugerowała opracowanie centralnych zasad dotyczących ewidencjonowania darmowych podręczników, ponieważ w tym względzie istnieje olbrzymia dowolność w szkołach.

W drugim dniu konferencji uczestników odwiedził Marek Piotrowski – dyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji, podkreślając wagę spotkania oraz bardzo ważną rolę biblioteki i nauczycieli bibliotekarzy w rozwoju każdej szkoły i placówki oświatowej.

Podczas trzech dni spotkania konsultacyjnego odbyły się wykłady: Grażyny Walczak (Instytut Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej) *Bibliotek szkolnych portret własny – informacja o zasobach bibliotek*; Marioli Antczak (Katedra Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Łódzkiego) *Nauczyciel bibliotekarz – profil kompetencyjny*; Anny Grabowskiej (Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji) *Międzynarodowe raporty i „Języki Obce w Szkole” w procesie wspomagania szkół*; Zofii Zasackiej (Instytut Badań Edukacyjnych) *Zmiana miejsca i roli biblioteki szkolnej w rozwijaniu czytelnictwa uczniów*; Anny Czernow (Uniwersytet Warszawski) *Fantastyka – hitem wyborów czytelniczych uczniów gimnazjum*; Kamila Sijko (Instytut Badań Literackich) *Kompetencje informacyjne uczniów – wnioski z badań*; Justyny Jasiewicz (Uniwersytet Warszawski) *Jak i gdzie młodzież poszukuje informacji? Rola biblioteki szkolnej w kształtowaniu kompetencji informacyjnych uczniów*. Wykłady dotyczyły aktualnych problemów czytelnictwa oraz zawodu nauczyciela bibliotekarza w świetle wyzwań współczesnego świata. Poruszane także były zagadnienia związane z kompetencjami czytelniczymi młodego pokolenia.

Podczas spotkania odbyła się także dyskusja panelowa *Biblioteka szkolna jako centrum zarządzania wiedzą w szkole – od zapisów podstawy programowej do praktyki szkolnej*, która stała się punktem wyjścia do prac warsztatowych skupionych wokół tematów *Miejsce biblioteki w szkole – jak jest?*; *Jak pozyskać nauczycieli i rodziców do zachęcania uczniów do czytania?*; *Rola placówek wspomagania w promocji edukacji czytelniczej uczniów?* oraz *Czy w świecie nowych technologii biblioteki są potrzebne? – zadania szkoły i rola placówek wspomagania*. Warsztaty stały się nie tylko miejscem twórczej wymiany doświadczeń nauczycieli bibliotekarzy, ale przede wszystkim obszarem intensywnej pracy, podczas której opracowane zostały nowe rozwiązania i propozycje dla MEN. Tematem szczególnie eksponowanym przez uczestników warsztatów była współpraca nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych z bibliotekami pedagogicznymi – jako naturalnymi sprzymierzeńcami w realizacji wielu zadań, przede wszystkim dydaktycznych oraz zarządzaniu biblioteką szkolną.

Barbara Czechowicz

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

Do biblioteki szkolnej nie tylko po książkę. Technologia, edukacja, kultura

Sprawozdanie z konferencji warsztatowej

28 maja 2015 roku odbyła się konferencja warsztatowa *Do biblioteki szkolnej nie tylko po książkę. Technologia, edukacja, kultura*, zorganizowana przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. Józefa Lompy w Katowicach we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Metodyczno-Edukacyjnym *Metis* w Katowicach oraz Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli WOM w Katowicach. Celem konferencji było zaprezentowanie działań służących uatrakcyjnieniu ofert bibliotek szkolnych tak, aby były one postrzegane przez uczniów jako miejsce przyjazne i ciekawe, gdzie można realizować swoje pasje i zainteresowania.

Konferencja skierowana była do bibliotekarzy, nauczycieli różnych przedmiotów oraz innych zainteresowanych osób. Całość podzielono na część plenarną i warsztatową.

Po powitaniu gości przez dyrektora PBW w Katowicach, Marię Grabowską, referat wprowadzający – *Encouraging young children to read (Rozbudzanie zainteresowania czytaniem u młodszych dzieci)* wygłosiła Champa Saha, pedagog specjalny z Bengaluru w Indiach, która na co dzień pracuje z dziećmi dyslektycznymi. Prelegentka podkreśliła wagę budowania nawyku czytania od wczesnych lat dziecięcych tak, aby to czytanie było częścią każdego z nas i zostało z nami przez całe życie.

Czytanie jest skomplikowanym procesem neurologicznym przebiegającym według schematu: **umiejętność czytania i pisanie** → **wiedza** → **rozumienie** → **analizowanie** → **wnioskowanie** → **zapamiętywanie**.

Małe dziecko uczymy liter, a następnie łączenia ich w słowa, całe zdania, rozpoznawania metafor, porównywania wiedzy z różnych tekstów. Takie ćwiczenia rozwijają pamięć dziecka. Prelegentka zwróciła uwagę na podstawowe czynniki wpływające na zainteresowanie czytaniem u dzieci. Są to:

- otoczenie fizyczne – dostępność książek i czasopism, czas na czytanie, odpowiednie miejsce do czytania, fizyczna konstrukcja książki i czasopisma, a więc zewnętrzne przygotowanie publikacji tak, aby była ciekawa wizualnie, aby przyciągała uwagę;
- otoczenie społeczne – zachęta do czytania płynąca ze strony rodziców, wspólne czytanie z domownikami, czytanie jako forma spędzania wolnego czasu zamiast telewizji czy komputera. *Wyłącz telewizor i czytaj* – tę zasadę należy wpajać dziecku od wczesnych lat jego życia, zwracając jednakże uwagę na to, co dziecko czyta i dlaczego czyta oraz: *Pamiętaj, aby nigdy nie dawać dziecku książki, której sam nie przeczytałbyś*;
- środowisko intelektualne – rozumiane jako czynniki budowania wewnętrznej potrzeby czytania nie tylko pod przymusem (np. lektur szkolnych), ale także dla relaksu lub realizacji własnych potrzeb poznawczych;

— wspieranie nawyku czytania przez całe życie. Temu celowi służy każda książka, którą dziecko lubi. Nie jest konieczne posiadanie wielu książek, ale ważne jest, aby dziecko miało te ULUBIONE. Aby miało swój świat wyobraźni. Bo, jak powiedział Albert Einstein: *Logika zabierze cię z punktu A do punktu B. Wyobraźnia zabierze cię wszędzie.*

Na zakończenie wykładu Champa Saha zaprezentowała różne przykłady organizacji bibliotek w Indiach, jak np. małe biblioteki wiejskie, biblioteki szkolne, biblioteki objazdowe na rikszy czy w bibliobusie oraz bibliotekę manuskryptów w Kalkucie.

Kolejna prelegentka, Katarzyna Herich z PBW w Katowicach, w referacie *Do Informacji Bibliograficznej nie tylko po informację, czyli o tym, jak popularyzujemy czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży* zaprezentowała różne formy działalności nastawionej na rozbudzanie kompetencji czytelniczych dzieci, a są to:

- *Klub Interesującej Książki* – spotkania z uczniami klas 4–6 szkoły podstawowej na temat wybranych przez nich książek. W czasie spotkań uczniowie otrzymują do wykonania zadania związane z treścią książki;
- lekcje tematyczne, np. z zakresu literatury, kultury języka, posługiwania się wydawnictwami informacyjnymi;
- zajęcia biblioteczne w Przedszkolu Miejskim nr 16 w Katowicach. Program zajęć jest ustalany z pedagogami przedszkola. Najczęściej są to zajęcia z cyklu „Cała Polska Czyta Dzieciom”;
- blog Wydziału Informacji Bibliograficznej, którego celem jest popularyzacja księgozbioru i działalności wydziału.

Elżbieta Michalska z Gimnazjum nr 13 im. Adama Mickiewicza w Sosnowcu, w wystąpieniu *Medialny świat gimnazjalistów z Trzynastki*, przedstawiła działalność Klubu Czytelniczego w szkole. Uczniowie zaangażowani w jego działalność prowadzą Facebooka nawiązującego do czytelnictwa, wzbogacają treści recenzjami książek, filmami i fotografiami zachęcającymi do czytania. Uczniowie wraz z nauczycielami wyjeżdżają na targi książek, a następnie sporządzają relacje z pobytów i spotkań z pisarzami na targach.

Działalność bibliotekarzy z Zespołu Szkół Sportowych nr 1 im. Janusza Kusocińskiego w Chorzowie – Marty Jachimowskiej i Beaty Szymury – zrelacjonowana na konferencji w wystąpieniu *Nauka poprzez zabawę w bibliotece szkolnej* wskazuje, jak wielką rolę w rozwijaniu kompetencji czytelniczych odgrywają aktywne zajęcia w bibliotece, np. obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia (25 listopada), Dnia Czekolady (12 kwietnia) czy Dnia Kota (17 lutego). Dzieci biorą udział w inscenizacjach, konkursach, recytowaniu wierszyków i sporządzaniu maskotek bohaterów dnia. Inne formy animacji bibliotecznych to obchody Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych w październiku, *Konkurs Pięknego Czytania „Trylogii” Henryka Sienkiewicza*, pasowanie na czytelnika, Dni Europy oraz występy z okazji Barbórki. W 2014 roku biblioteka włączyła się także do obchodów Roku Henryka Sławika na Śląsku, przygotowując spotkanie dla uczniów i nauczycieli z prezentacją książek i filmów na temat zapomnianego śląskiego bohatera.

W referacie *W bibliotece – teatralnie i multimedialnie* Joanna Synecka i Katarzyna Kalka ze Szkoły Podstawowej nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Bytomiu, przytoczyły przykłady zajęć czytelniczych dla dzieci organizowanych wspólnie ze świetlicą szkolną oraz przedszkolem znajdującym się w sąsiedztwie szkoły. A były to: *Pasowanie na czytelnika*, Międzynarodowy Dzień Rodziny, dni otwarte szkoły, przedstawienie z okazji rocznicy Konstytucji 3 Maja, działalność Szkolnego Klubu Europejskiego, tworzenie materiałów o tematyce czytelniczej na stronę internetową szkoły.

Iwona Müller z Zespołu Szkół Handlowych im. Bolesława Prusa w Katowicach, w prezentacji *Literackim szlakiem przez Katowice* opisała realizację, wraz z uczniami, projektu *Katowice w oczach Marty Fox*. Zaprezentowane zostały kolejne etapy projektu, zakres i rodzaje działań, jakie podejmowali uczniowie oraz ich efekty. Podsumowując całość, prelegentka podkreśliła znaczenie aktywnego poznawania pisarstwa twórcy związanego z naszym miastem.

Po części konferencyjnej odbyły się zajęcia warsztatowe. Każdy z uczestników mógł wziąć udział w jednym z czterech warsztatów:

- *LearningApps – tworzenie interaktywnych materiałów dydaktycznych* – poprowadzone przez Urszulę Jankowską z PBW w Katowicach,
- *Weebly – bezpłatny sposób na stronę internetową biblioteki* – poprowadzone przez Annę Marcol z PBW w Katowicach,

- *Quilling – magiczne zawijasy* – poprowadzone przez Gabrielę Wawrzynek z ROME *Metis* w Katowicach,
- *Poezja do podziwiania czyli malowanie treści (kaligrafy)* – poprowadzone przez Jolantę Wawoczny z Gimnazjum nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Katowicach.

Konferencja *Do biblioteki szkolnej nie tylko po książkę* odbywała się pod patronatem medialnym serwisów internetowych – InfoKatowice.pl i Elektronicznej Biblioteki Pedagogicznej SBP oraz czasopisma elektronicznego „Biuletyn Nauczycieli Bibliotekarzy”.

Katarzyna Janczulewicz

Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
Stowarzyszenie „Wielka Liga”

Jak zachęcić do całorocznego czytania? Ogólnopolski konkurs czytelniczy „Wielka Liga Czytelników”

Nowy rok szkolny jest zawsze dużym wyzwaniem dla bibliotek działających w szkołach. Dla wielu uczniów są one pierwszą biblioteką w życiu i nie możemy pozwolić, aby były ostatnią. Początek nowego roku szkolnego sprzyja podejmowaniu kolejnych form aktywizacji czytelników w bibliotekach szkolnych i publicznych.

Stowarzyszenie „Wielka Liga” chce zaprosić wszystkie biblioteki szkolne i publiczne do wspólnej realizacji konkursu czytelniczego „Wielka Liga Czytelników”. W tym roku szkolnym odbędzie się szósta edycja konkursu. Jego wcześniejsze edycje miały charakter miejski i były realizowane w Katowicach. Pilotażowo konkurs odbywał się także w Sanoku, gdzie koordynowała go Miejska Biblioteka Publiczna. Duże zainteresowanie wśród uczniów i nauczycieli sprawiło, że organizatorzy postanowili poszerzyć zasięg „Wielkiej Ligi Czytelników” i zorganizować ogólnopolskie zmagania czytelnicze – już po raz drugi w konkursie będzie mógł uczestniczyć każdy uczeń szkoły podstawowej w Polsce. Inauguracja konkursu zaplanowana jest na okres obchodów Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych. Przedstawiamy ogólne założenia oraz możliwości, które daje udział w „Wielkiej Lidze Czytelników”. Poniżej przygotowaliśmy odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

Czym jest „Wielka Liga Czytelników”?

„Wielka Liga Czytelników” to ogólnopolski konkurs czytelniczy skierowany do uczniów szkół podstawowych. Konkurs jest organizowany w dwóch kategoriach klasowych: kl. 1-3 i 4-6. Głównym celem konkursu jest promowanie czytelnictwa oraz rozbudzanie zainteresowań wśród uczestników konkursu.

Na czym polega konkurs?

Uczestnicy konkursu czytają książki zaproponowane przez organizatorów oraz uzupełniają formularze z pytaniami. Testy zawierają pytania dotyczące książki lub jej fragmentu oraz pytania ogólne, związane tematycznie z daną książką, które pozwalają rozwijać umiejętności uczniów w korzystaniu z różnych źródeł informacji czy kojarzenia faktów. Wspierane jest uczenie się języków obcych, gdyż każdy formularz zawiera kilka słówek do uzupełnienia.

Za każdy formularz można otrzymać maksymalnie 50 punktów. Jest on zaliczany wówczas, gdy uczeń uzyska przynajmniej 35 punktów. Za zaliczony formularz uczeń otrzymuje znaczek.

Każdy uczeń, który zdobędzie 10 znaczków może wziąć udział w eliminacjach do turnieju półfinałowego. W każdej kategorii wiekowej do półfinałów może przejść po 6 uczestników (dwie 3-osobowe drużyny). Do turnieju finałowego awansuje po 7 najlepszych drużyn z każdej kategorii wiekowej.

Kto może brać udział w konkursie?

W konkursie „Wielka Liga Czytelników” mogą brać udział wszyscy uczniowie szkół podstawowych. Organizatorzy, chcąc promować wartości rodzinne uważają, że dozwolona – a nawet wskazana – jest wspólna praca dzieci wraz z rodzicami (opiekunami) przy rozwiązywaniu formularzy „Wielkiej Ligi Czytelników”. Szczególnie dotyczy to uczniów klas młodszych. W konkursie rola opiekunów polega na wspieraniu dziecka, pobudzaniu zainteresowań oraz ewentualnym nakierowaniu na tok poszukiwania odpowiedzi. W żadnym wypadku rodzice nie powinni uzupełniać formularzy za dziecko!

Jak przyłączyć swoją placówkę do konkursu?

Do udziału w konkursie „Wielka Liga Czytelników” mogą zgłosić się szkoły podstawowe i biblioteki publiczne z całej Polski. Wśród bibliotek publicznych nie ma ograniczeń w liczbie filii, które mogą realizować konkurs – wszystkie bądź tylko niektóre. Placówki szkolne oraz biblioteczne, które decydują się brać udział w konkursie, zgłaszają (mailem) organizatorom swoich koordynatorów. Wśród placówek szkolnych nie ma wymogu, aby koordynator był szkolnym bibliotekarzem. Równie dobrze „Wielką Ligę Czytelników” może realizować pedagog, polonista czy wychowawca świetlicy.

Jakie są zadania koordynatora?

Koordynator danej placówki bibliotecznej lub szkolnej promuje konkurs wśród swoich uczniów (czytelników). Zachęca do udziału, wydaje formularze, a następnie je sprawdza. Systematycznie wysyła punktację do koordynatora wojewódzkiego.

Skąd wziąć formularze konkursowe?

Każda placówka, która zgłosi się do konkursu, wybiera z listy książek (dostępnej na stronie konkursu) 13 pozycji konkursowych z każdej kategorii klasowej. Następnie, drogą mailową, otrzymuje elektroniczną wersję testów wraz z kluczami odpowiedzi do wybranych przez siebie książek. Niestety nie ma możliwości, aby organizatorzy drukowali formularze dla szkół i bibliotek – to zadanie każda placówka musi wykonać we własnym zakresie.

Jaki jest koszt udziału w „Wielkiej Lidze Czytelników”?

Dla uczestników oraz instytucji dołączających do realizacji konkursu udział w konkursie „Wielka Liga Czytelników” jest **bezpłatny**. Organizatorzy nie pokrywają kosztów podróży na turnieje półfinałowe i finałowy.

Jak przebiega konkurs „Wielka Liga Czytelników”?

Konkurs odbywa się w trzech etapach:

- pierwszy etap – uczniowie zgłaszają się do swoich placówek po formularze i je uzupełniają. Następnie odbywają się szkolne eliminacje. Etap pierwszy trwa od września 2015 roku do stycznia 2016 roku;
- drugi etap – półfinały wojewódzkie, w których biorą udział po dwie trzyosobowe drużyny z każdej placówki w swojej kategorii klasowej. Półfinały odbędą się w marcu 2016 roku w ośrodkach kultury (biblioteki, domy kultury, muzea, świetlice itp.), zlokalizowanych w pobliżu miejsca zamieszkania uczestników konkursu;
- trzeci etap – finał ogólnopolski, odbędzie się w Katowicach, w kwietniu 2016 roku.

Co to jest Wielka Zabawa Rodzinna?

Wielka Zabawa Rodzinna to rozbudowana formuła finałowa „Wielkiej Ligi Czytelników”. Etap finałowy będzie miał formę drużynowych potyczek literackich, które odbędą się wiosną 2016 roku. Lektura finałowa zostanie wskazana podczas półfinałów.

Poza wyróżnieniem najlepszych czytelników, przewidziane są inne, liczne atrakcje, m.in.: korowód postaci z książek, zabawa z nagrodami „Rodzina na medal”, „Pokaz Talentów”, spotkania autorskie, kiermasz książek.

Jakie efekty zaobserwowali organizatorzy po dotychczasowych edycjach?

Szkolne konkursy mają charakter jednorazowy i promują uczniów zdolnych. „Wielka Liga Czytelników” jest otwarta dla wszystkich uczniów, także tych słabiej się uczących. Całoroczne zmagania czytelnicze kształtują nawyk czytania i zdobywania wiedzy. Uczniowie rozwiązują formularze w domach, mogą korzystać z różnych pomocy (w tym rodziców), eliminuje to presję czasu i wyników. Współpraca z rodzinami umożliwia udział najmłodszych w konkursie. Rodzice, jako promotorzy kultury, pokazują dzieciom wartościowe spędzanie czasu. Wspólne czytanie rozwija więzi rodzinne. Rozbudowana formuła finałowa konkursu jest formą nagrody dla wszystkich uczestników konkursu i zachętą dla innych. Praktyka pokazuje, że uczniowie, którzy zaczynają swoją przygodę czytelniczą z „Wielką Ligą Czytelników”, biorą udział w konkursie przez całą szkołę podstawową.

Zachęcamy do odwiedzenia strony internetowej www.wielkaliga.pl oraz zapoznania się z naszym profilem na Facebooku: <https://www.facebook.com/WielkaLiga?ref=hl>.

W razie pytań zapraszamy do kontaktu: info@wielkaliga.pl lub promocja@wielka-liga.pl.

Anna Marcol

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

Znalezione w Sieci

Bezpłatne poradniki z zakresu TIK (WordPress, Prezi)

Poszerzając wiedzę i umiejętności z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych warto korzystać z gotowych samouczków, które prowadzą nas przez kolejne etapy pracy w wybranym programie czy aplikacji internetowej. Poniżej prezentujemy omówienia trzech poradników dostępnych w wersji elektronicznej, podpowiadających, jak samodzielnie opracować witrynę internetową, bloga oraz prezentację.

Stochniał Łukasz, Stepanajtys Konrad. Strony WWW dla bibliotek: WordPress dla początkujących. [plik PDF]. Warszawa. 2014. [dostęp: 22 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://pliki.sbp.pl/wordpress/podrecznik-full.pdf>

Intuicyjność i prostota to główne zalety Wordpressa – bezpłatnego narzędzia, które z założenia miało być platformą blogową, lecz sprawdza się także jako CMS do tworzenia stron WWW. Za jego pomocą można opracowywać zarówno proste witryny, o charakterze „sieciowej wizytówki”, jak i rozbudowane, multimedialne serwisy internetowe.

W poradniku, opracowanym przez Łukasza Stochniała i Konrada Stepanajtysa, szczegółowo opisano pracę w Wordpressie – jego instalację oraz kolejne etapy tworzenia stron. Zwrócono także uwagę na zagadnienia dotyczące ich estetyki i funkcjonalności, szybkości działania, bezpieczeństwa oraz konieczności tworzenia kopii zapasowych.

Do poradnika dołączono informacje o stronie demonstracyjnej (<http://demob.sbp.pl>) oraz pliku z szablonem strony WWW dla systemu zarządzania treścią WordPress (http://www.sbp.pl/strony_dla_bibliotek/pobierz). Na jego podstawie bibliotekarze mogą samodzielnie opracować proste i ciekawe pod względem wizualnym witryny własnych bibliotek.

Poradnik jest pokłosiem warsztatów *Strony WWW dla bibliotek* zorganizowanych przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Warsztaty odbyły się w maju 2014 roku w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie, w ramach realizacji programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zatytułowanego „Edukacja”, priorytet – „Edukacja medialna i informacyjna” (zadanie *Wsparcie bibliotek w zakresie tworzenia stron internetowych i edukacji informacyjnej*).

Stunża Grzegorz D. [red.], Peszko Piotr [red.]. **Nie bój się bloga!: jak wykorzystywać blogi w edukacji.** [plik PDF]. Gdańsk: Instytut Kultury Miejskiej, 2013. [dostęp: 22 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://blog.2edu.pl/wp-content/uploads/2014/01/Blogi-w-edukacji-nie-boj-sie-bloga-podrecznik-dla-nauczycieli.pdf>. ISBN 978-83-938408-6-1

Edukacyjne blogowanie – do takiej formy komunikacji próbują zachęcić redaktorzy poradnika *Nie bój się bloga!*, który udostępniono także w wersji elektronicznej. Na łamach książki pokazują, że jego założenie i redagowanie nie jest trudne, zarówno pod względem merytorycznym, jak i technicznym.

W pierwszym rozdziale, zatytułowanym *Podstawy blogowania*, omówiono rodzaje blogów, ich funkcje i zawartość oraz podano wskazówki, którymi warto się kierować tworząc blog edukacyjny. Powołano się na przykłady blogerów, których warto naśladować oraz pokazano, jak założyć konto w WordPressie. W następnych rozdziałach omówiono komunikację za pomocą bloga, możliwości jego wykorzystania przez uczniów oraz przykłady dobrych praktyk – blogi wspomagające prowadzenie lekcji historii, wiedzy o kulturze, przyrody, języka polskiego, matematyki oraz godzin wychowawczych i zajęć bibliotecznych. W ostatnim rozdziale nawiązano do wyzwań, które stają przed blogerami, modeli autorstwa oraz współpracy, związanej z redakcją tekstu.

Poradnik udowadnia, że ciekawie redagowany blog jest szansą na uzupełnienie i pogłębienie szkolnej edukacji. Może także stanowić platformę wymiany informacji na różnych płaszczyznach, zarówno w kontaktach rówieśniczych, jak i w komunikacji między nauczycielami, uczniami i ich rodzicami.

Szeląg Anna. Prezi – nowe oblicze prezentacji. [plik PDF]. Elbląg: Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. Karola Wojtyły w Elblągu, 2013¹

Prezycje stały się alternatywą dla tradycyjnych prezentacji multimedialnych. Aplikacja Prezi, która pozwala na ich opracowanie, także w wersji bezpłatnej, zdobywa coraz większą popularność. Aby korzystać z tego narzędzia wystarczy posiadać komputer z dostępem do Internetu.

Poradnik opracowany przez Annę Szeląg, kierownika Wydziału Wspomagania Edukacji i Multimediów Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej im. Karola Wojtyły w Elblągu, szczegółowo opisuje kolejne etapy zakładania konta oraz tworzenia nietypowego pokazu. Omówiono w nim rejestrację i logowanie w serwisie Prezi.com oraz opracowanie prezycji, zarówno na podstawie dostępnych szablonów, jak i na bazie własnego pomysłu. Wskazano kolejne etapy pracy – od wyboru motywu, poprzez dołączanie multimediów i przejść między kadrami. Wspomniano również o zapisywaniu projekcji w trybie on-line i off-line, jej uruchamianiu oraz możliwości modyfikowania i wydruku.

Poza tworzeniem indywidualnych prezycji przewidziano także pracę zespołową, nad wspólnym projektem oraz jego edycją. Taką funkcję aplikacji opisano w końcowej części poradnika, w której uwzględniono ponadto informacje dotyczące ewentualnego usuwania pokazów i likwidacji konta.

Publikacja *Prezi – nowe oblicze prezentacji* powstała z myślą o uczestnikach zajęć warsztatowych i kursów e-learningowych, prowadzonych przez jej Autorkę, aczkolwiek stanowi także doskonałą pomoc dla tych osób, które chciałyby samodzielnie zapoznać się z aplikacją.

¹ Publikacja jest udostępniana w ramach kursu e-learningowego *Prezi – nowe oblicze prezentacji*. Zawarte w niej informacje są stale aktualizowane i dostosowywane do zmian wprowadzanych przez serwis.

Wydawca: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 00-335 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7; tel.: 22 827 52 96

Redaktor Naczelna: dr Anna Marcol

Zespół redakcyjny: Bożena Boryczka, Magdalena Brewczyńska, Wiesława Budrowska, Beata Malentowicz,
Hanna Okońska, Anna Płusa (z-ca redaktora naczelnego), Aldona Zawałkiewicz

Projekt graficzny: Wojciech Zawałkiewicz

Skład i redakcja techniczna: Jadwiga Pawluk

Korekta: Izabella Milewska-Warta

E-mail: biuletyn.bnb@gmail.com

http://bnb.oeiizk.waw.pl

